

श्री सीमंथरस्वामीने दीनंति रु

कागळ हुंडी पेठ परपेठ

मेझर नामुं.

ले. मुनि ज्ञानसुंदर.

प्रकाशक,

श्री रत्न प्रभाकर ज्ञान पुष्पमाला,
मु. फॅलोधी, जि. जोधपुर, मारवाड.

ભૂમિકા.

શાસનપ્રેમી અને વીરપુત્રો !

આજે હું હાર્દિક રહસ્ય આપની સન્મુખ જાહેર કરું છું જે મહાશયો ! સૂર, વીર, ધીર થઈ-વિચારશો, લગભગ ઘણા સમયથી આપણા પોતાના ઘરમાં હાનિ થવા માંડી. ઘરનાં ચોરજ ચોરી કરવા લાગ્યા. ઘરફાટે ઘર જાય, એવું નાટક થવા લાગ્યું. તેની સાથેજ બરોબર સાવધાન પુરુષો પણ કટિબદ્ધ થઈ પોત્કાર કરતા આવ્યા છે. સૂચ જોર જોરથી આપણા સમાજના સુધારકો ચેતાવ્યા કરે છે પરંતુ ઘરનાં ચોરો ઘરમાંજ ગોંધાઈ રહ્યા છે એટલે સર્વશે નિર્ભય બની શકાતું નથી. તો પણ ઘણે ભાગે દીવો હાથમાં લઈને ઉભા રેવાથી ઘરનાં ચોરો જોર ચાલી શકે નહિ એટલા માટેજ આ સાથે કાગઝ, હુંડી, પેઠ પરપેઠ અને મેજરનામું લેતી દીવા જેવું અજવાળું કરવાથી ઘરમાં હુંડ થતી અટકે છે અને શ્રી સીમંધર સ્વામી ભગવાનને આપણી સ્થિતિ આપીને મનની શાંતિ કરું છું. આપણા ઘરમાં મુનિમ—ગુમાસ્તાઓ પરસ્પર લડી જગડા કરી અનેક ઉપદ્રવ કરી નાંચ્યા છે, શાસનને ચારણીની પેઠે ચાલી નાંચ્યું છે, મૂઠ માર્ગને ઘણી તરેહથી હાનિ કરી નવા નવા રીવાજો દાખલ કરી સ્ત્રી-બાલકમાં ગુંચવાડા ઉભા કરી દીધા છે. સત્યને મેઢશેઢ કરી સામાન્ય પ્રજામાં કોલાહલ મચાવી દીધો છે, ઘણા સમજી જીવોથી પણ સ્વલસા ન નીકળી

શકે એવી પ્રવૃત્તિઓ અને પરંપરા ઉમી કરી છે; આ બધી માંજગડ સર્વશે સુધારવી કઠીન થઈ પડી છે. બળા મન્ય જીવો આવા ગોટાલાથી કંટાળી ગયા છે અને હવે શું કરવું કેમ તરી પાર થશું એવા ધર્મ સંકટમાં મુજાયા કરે છે. મારી પળ એવી સ્થિતિ થઈ છે. અને તેથીજ આ વિનિત પક્ષ સ્વીકારી વિનતી રૂપે મારા વિચારો સીમં-ધર પ્રભુની સન્મુખ ઉભા રહી હાથ જોડી અત્યંત નમ્રભાવે જાહેર રીતે જણાવી દીધા છે. તેમાં કોઈની સાથે અમાવ અપ્રીતિનું કારણ નથી. જે મલા પુરુષો હશે તે સર્વે મારે માનનીય છે અને જે મલાઈથી વેગલા હશે તે સર્વની સાથે સમભાવે ઉપેક્ષા રાખું છું. આ ગ્રંથ સાદ્યંત બાંચી વિચારી અપક્ષપાત દૃષ્ટિથી દરેક મલા પુરુષોએ નિર્ણય કરી લેવા પ્રાર્થના છે.

—લેખક.

પુષ્પાંજલી.

હે પ્રભો દીનોદ્ધારક ! મારી શી દશા થઈ. ત્હારી પાસે જન્મ્યો નહિ. તેમ ચોથાં આરામાં ત્હારો માર્ગ મલ્યો નહિ. એરેરે ! હે સ્વામિનાથ ! આવા પાંચમા આરામાં મયંકર કલિકાલમાં મારો જન્મ તેમાં કુગુરુ સમાગમ ત્યાંથી માગી ત્હારા શુદ્ધ શાસનમાં દાખલ થયો. અને આગમશૈલી તપાસી જોઈ તો જુદી જુદી સમા-ચારી અને ગચ્છાગચ્છ મતામત જોઈ, હે સ્વામીનાથ ! ક્યાં ત્હારો લોકોત્તર માર્ગ અને ક્યાં આ લૌકિક પ્રવાહ—ગાહરીઓ પ્રવાહ ? હે કરુણાસાગર ! ક્યાં ત્હારી વીતરાગ વાળી અને ક્યાં આ ધર

चरनी वाणी ? हे भला भगवान् ! क्यां पुन्यानुबन्धीनी जैन शैली
 अने क्या आजे अनंतानुबन्धीनी प्रवृत्तिओ ? हे कृपानाथ ! दीन-
 बन्धो ! हुं खरेखर खेद पाम्यो मने बीजो कोई उपाय न सूझयो.
 हे जगत्तारक ! में म्हारा आत्माने समजाववा माटे आपना पवित्र
 चरणकमळमां कागळ, हुंडी, पेठ, परपेठ अने मेझरनामाथी प्रार्थना
 करी छे. हे सर्वज्ञ भगवान् ! आप आप सर्व जाणो छो-देखो छो,
 तो पण हुं एक अर्जदार तरीके अरजी करी म्हारा आंखनां
 आंसुओ रेडी पुष्पांजलि आपनां चरणकमळमां शरणे रही
 म्हारं परम कल्याण करवा चाहुं छुं. हे अनाथनां नाथ !
 दीनबन्धो ! भक्तवत्सल भगवान् ! म्हारी अरजी स्वीकारी मने
 पवित्र करो-निर्भय करो ! शुद्ध श्रद्धा आपो ! सम्यक्दृष्टि,
 सम्यक् ज्ञान-दर्शन-चारित्र आपो. हे श्री सीमन्धर भगवान् !
 अधमोद्धारक ! जगत्तारक ! परम दयालें ! हवे कृपा करो. मुजने
 तारो. पार उतारो. अरजी स्वीकारो. जयदेव ! जयनाथ ! जय
 वीतराग ! जय ! जय ! जय श्री सीमन्धर भगवान् ! जयविहरमान
 भगवान् जय ! जय !

त्वमेव सरणंदेव ! त्वमेव सरणं मम.

त्वमेव सरणं नाथ ! त्वमेव सरणं प्रभो !

—छेखक.

મારા વિચારો

અધમોદ્ધારક શ્રી સીમંધર સ્વામીને આ વીનતીરુપે કાગળ-
 હુંડી-પેઠ-પરપેઠ અને મેજરનામું બનાવીને મેં મારા હૃદયનાં વિચારો
 રજુ કર્યાં. અને તેમાં (૨૦૩) ઠેકાણે આગમ પાઠનાં પ્રમાણ
 દાખલ કરી મારી દલીલો મજબૂત કરી મેં શાસનસેવા બજાવી છે.
 સત્ય અને અસત્ય એ બે મેઝશેઝ ન થઈ જાય, એ ખાસ રૂયાલમાં
 રાખી આ પ્રવૃત્તિ કરી છે. આ એક બાબત ભૂલવા જેવી નથી કે,
 મસ્મગ્રહની મીઠી અસરથી શાસનમાં બે હજાર વર્ષ પર્યંત ઘણી
 હાનિ થઈ છે. અને તે હાનિમાંથી ઘણા ભાગ્યશાલી જૈનાચાર્યો બચી
 ગયા છે. છતાં પણ કેટલાક એવા પણ શિથિલાચારી ચૈત્યવાસી
 આચાર્યો થયા છે કે જે શાસનમાં કાંટા સ્વીચા સમાન થયા છે.
 જેની પ્રવૃત્તિઓ જૈન સમાજને ઘણી સ્વટકે છે તે દૂર કરતાં પણ
 પાર આવતો નથી. પેલી કાઠી બીલાડીની વાર્તા અને “ હારિતંતામ્ર
 ભાજનમ્ ” જેમ ઘણી બીલાડીઓ પેઢી છે અને સત્ય શોધવું
 મુશ્કેલ થયું છે. આ પ્રકરણમાં માત્ર મુખની વાતો થઈ પણ
 સિદ્ધાંતનાં પાઠથી સત્ય સમજાવવા કોશીશ કરી છે. આરાધક
 થોડા અને વિરાધક જીવો ઘણા હોય છે તેથી ઘણાની દેખાદેખીમાં
 બિચારા મોઢા મદ્રિક પ્રાણી ઘણી વખત ફસાઈ જાય છે. અને
 સ્વોછને ગોઠ સરખા માની પાછળથી જરૂર પસ્ટાય છે. અને કેટલાક
 પાસથાઓ એમ સમજાવે છે કે આ હુંડિયામાંથી આવેલા છે તેને

उत्सर्ग, अपवाद, परंपरा, गुरुगम क्यांथी होय एम छपनमां पाना सुबीनी क्युक्तियो संभळावी दे छे. परिणाम शुं आवे छे ते हवे फरीथी केवानुं नथी. घणा कोलाहल करनारने जगत हवे बराबर पीछाणी शके छे. हमेशां सत्यज बहार तरी आवे छे अने लोको बराबर मानी शके छे. लोको खाली वातोने अने कोरा पंडितोने मानवानां नथी. ए तो हवे चारित्रने मान आपे छे. कदाच एकद प्रसंगमां भूलथाप खाई जशे, परंतु बीजी वार ठगाशे नहि.

अमारी पक्की श्रद्धा छे के शासननो पुनरुद्धार मुनि महाराजो थीज थवानो छे. अने तेवा मुनिराजो भारतभूमि उपर विचरे छे. रत्न अने काचना टुकड़ा साथेज पड्या होय तो जोनारने सादी नजरे सरखा देखाय. पण झीणी नजरे जेवाथी खरी वस्तुओ मळी शके छे—ओलखी शकाय छे. बाह्याडंबरना भभकाथी काचना ककड़ा झवेरीओ सन्मुख हमेशां नापास थाय छे. रंग, ढंग, चाल, चलगत, चाळा, चेष्टा, टापटीप, वडे ढोंगी, धर्मधुर्त जरूर जुदोज पडी जाय छे. अने साचा संत पुरुषो खरी कसोटी उपर दीपी नीकले छे.

एक बात समजवा जेवी छे ते आ छे के, आगमोमां जे बाबतनुं नामनीशान न होय अने पछीनां ग्रंथोमां आग्रह—कदाग्रह रूपे तथा गच्छ व्यवहार रूपे घर घालीने बेठा होय तेवा दाखलाओ मळी शके छे. तीन थूई, चार थूई, पांच कल्याणिक, छ कल्याणिक—चोमासामां अधिक मास. बे पर्युशणा—लोकिक टीपणा मुजब अर्धु मानवं ने अर्ध न मानवं. करेमीभंते त्रणवार, एकवार, पेला के पछी

શ્રાવકોને મુહપતિ ચરવલો, જુદા જુદા ગચ્છોની જોગવિધિ—ઉપધાન વિધિ તથા પ્રતિષ્ઠા વિધિ, અંજનશલાકા, દેવદ્રવ્ય—સાતક્ષેત્ર દ્રવ્ય, સુપના પારણા, ગોઠી, પૂજારી, દેવકી દુકાનો, તીર્થોની પેઢી, મુહપતિ બાંધવી તથા વચ્ચાણ વલતે કાને ચઢાવવી इत्यादि અનેક પ્રવૃત્તિઓ દાખલ થઈ છે કે જે મન્ય જીવોને ધર્મ વિચારવા જેવી છે. મોક્ષની લુંટાલુંટ, અને દુકાનદારી વધતી જાય છે. સાધુઓ એક બીજાને જુઠા માનવા લાગ્યા. એક બીજાના બાપદાદાને ગાલો ખાંડવા લાગ્યા “શંકિષ્ઠ નિસ્સંકંતિ નિસ્સંકિષ્ઠ સંકંતિ ” જ્યાં શંકા જેવું દેખાય ત્યાં નિઃશંકપણે કરવા લાગ્યા. જ્યાં નિઃશંક છે ત્યાં અનેક શંકાઓ કાઢવા લાગ્યા. પરિણામે આ બાબતોનો છેવટનો સરવાલો ગુંચાઈ ગયેલા સૂતરના કોકડા પેટે, કાઢવો ઉંદરને ખોદવો ડુંગર—વ્યર્થ પાળી વલોવા જેવું નિષ્ફળ દેખાય છે. શ્રીમાન્ ઉપાધ્યાયજી યશોવિજયજી મહારાજ તથા પં. સત્યવિજયજી ગણીએ ઘણો પ્રયત્ન કર્યો છે, અને તેથી પરિણામ ઘણું સારું આવ્યું છતાં પણ પાછળથી મેઠસેઠ પેસતી ગઈ. આ પ્રસંગે એક સૂચના કરવાની છે કે—એક ક્રિયાઉદ્ધારક મુનિ મંડલ સ્થપાય, જૈન મહા સભા સ્થપાય, જૈન વિશ્વવિદ્યાલય સ્થપાય, જૈન સુલેહ કમીટી સભા સ્થપાય, જૈન જ્ઞાતિ મદદ ફંડ કાયમ થાય તો કેવું સારું.

શાસનદેવતા સદ્બુદ્ધિ આપો.

આ તમામ પ્રકરણો આદિથી અંત સુધી વાંચી વિચારી મનન કરો. કંઈ પણ વિરુદ્ધ વિવેચન થયું હોય તો મિચ્છામિ દુક્કંડ આપી ક્ષમા ચાહું છું:—

લેખક.

પ્રાર્થના

આ વિનંતિ લક્ષવામાં મારો હેતુ એ નથી કે હાલમાં ભરત-ક્ષેત્રમાં કોઈ સાધુ નથી, તેમજ કોઈને હલકા પાડવાની કોશિષ નથી. મારી માન્યતા છે કે શાસનનો આધાર મુનિમંડળી ઉપર છે, તથા સમાજની લામ હાનિની જોખમદારી પણ મુનિમંડળી ઉપર રહેલી છે. ચાલુ સમયમાં ભારત ભૂમિમાં અનેક મુનિમતંગજો વિચરે છે. તેઓના પવિત્ર ઉપદેશ દ્વારા સમયાનુસાર અનેક સુધારા થયા છે, થાય છે અને થતા રહેશે. શ્રી વીર શાસન એક-વીંશ હજાર વર્ષ પર્યન્ત અવિચ્છિન્ન સ્વરૂપે ચાલશે તે મહા મુનિમંડળના પ્રનાપેજ.

સખેદ લખવું પડે છે કે રત્ન બહુ કીમતી છતાં પણ કાચના ટુકડાઓ સાથે મેલસેલ થવાથી શિવાય કોઈ કીમત કરી શકતા નથી. બાકી સાધારણ જનસમુહ તો બધાને કાચનો દેખાવ દે છે. ઇટલા માટેજ કાચ અને રત્નો જુદા પાડવાની જરૂર છે. કહ્યું છે કે—“ગણિર્લુઠતિ પાદાગ્રે, કાચઃ શિરસિ ધાર્યતે; ક્રયવિક્રય વેલાયાં, કાચઃ કાચો મણિર્મણિઃ । મતલબ કે રત્ન પગે રોળાતા હોય અને કાચ માથે બાંધ્યો હોય પરંતુ પરીક્ષક પાસે કાચ તે કાચજ બનવાના અને રત્ન તે રત્ન વસ્તુજ છે—એક અમૂલ્ય चीज છે. બન્ને જ્યાંસુધી અલગ અલગ બતાવામાં ન આવે ત્યાંસુધી ભદ્રિક માણસોની રત્ન તરફ આદરભાવના—સત્કારબુદ્ધિ

ન થાય. કેટલાક બનાવટી રત્નો પણ લોકોમાં જોવામાં આવે છે. ઉપરથી સારી ટાપટીપ કરી મસ્તમલનાં ચઢકદાર કપડામાં લપેટી લોકોને રત્નના નંગ બતાવવામાં આવે છે. જે સ્ત્રી રીતે સાચા રત્નની મશ્કરી કરવા જેવું થાય છે—સાચાની પ્રતીત ઉઠાડવા જેવું બને છે. રત્ન અને કાચ બન્ને સાથેજ રહ્યા હોય તો સમાજનું મલું કરી શકે નહિ, જૈન સમાજમાં પરીક્ષકો ગળ્યા ગાંઠ્યાજ હોય છે. કાચના કકડાઓ દૃષ્ટિરાગી અને લાલ્ચુ લોકોને જેમ તેમ સમજાવી પૈસા એકઠા કરાવે. કદાચ એકાદ દાવપેચમાં આવી જાય; પરંતુ તેરલાખ જૈન જીવોનું કલ્યાણ કરાવી ન શકે. સમાજમાં અંતઃકરણની ધર્મ લાગણી—ધર્મ તત્ત્વજ્ઞાન—વિષય કષાયથી નિવૃત્તિ—જિનાજ્ઞા આરાધક એ તો ઘણા દૂરજ સમજવા. જ્યારે જિનાજ્ઞા તરફ દૃષ્ટિ કરશું તો મહે મોટા મોટા નામધારક વ્યાખ્યાનમાં—ઉપદેશમાં કથની કથતા હોય; પરંતુ પોતાના જ મંડલમાં સુખસંયમ યાત્રામાં શુભ પ્રવૃત્તિ ન હોય; તો પછી સમાજની સુધારણા કયાંથી કરી શકાય ! પોથીમાંના રીંગણા જેવું ધર્મોપદેશો જન રંજનાય । બીજાને કહે સ્વોટો સંસાર, પોતે ચાંટે વારંવાર. આવા કાચના ટુકડાઓથી સમાજને ઘણું સહન કરવું પડે છે, અને તેવાઓથી ચેતીને ચાલવું હિતકર છે.

લેખક.

સુધારાનો માર્ગ.

અને સંઘ સભા

શ્રી સંઘને તીર્થંકર ભગવાન્ પળ નમસ્કાર કરે છે. સંઘ પચ્ચી-સમો તીર્થંકર ગણાય છે. આવો મહત્વનો સંઘ સમાજની અઘોગતિ થતી કેમ જોઈ શકે છે ? ઘોર નિદ્રામાંથી જાગૃત થઈ જ્યારે વિદ્વાન્ મુનિમંડલ અને શ્રાવકવર્ગ એક મહત્વવાળી સંઘ મહાસભા સ્થાપન કરશે. તેમાં આગમ અનુસાર દેશ કાલાદિ યોગ્ય નિયમો બાંધશે । સાધુસમાજ સુધારવામાં સાધુઓને વસ્ત્રપાત્ર પુસ્તકાદિમાં પોતાપણું ન રાખવા, વધારાના હોય તે સંઘસભાને સોંપી દેવા.

દીક્ષા લેનાર શ્રાવક અગર શ્રાવિકાને પ્રથમ સંઘસભામાં દાખલ કરવા. પરીક્ષા પછીજ સભાની મંજૂરી લઈ દીક્ષા આપવી. પુસ્તક છાપવા બાબત સંઘસભામાં દાખલ કરવું અને સભા મંજૂરી આપે તો છપાવવાં. નવીન બાબત આપણા વિહાર બહાર પડે તે પળ સંઘ સભાની મંજૂરી લેવી. દેવદ્રવ્યાદિ ધર્મધન તે અમુક એકના કબજામાં ન રાખવું. સંઘસભા જ્યાં યોગ્ય લાગે ત્યાં વાપરવા રજા આપી શકે. જૈન જાતિ મદદ ફંડ સુધર્મ સભા. મુનિ મહાસભા. જૈનગ્રંથ સોસાઈટી इत्यादि कोई जैन जाति उद्धारक संस्था स्थापे.

આ હું મારા વિચાર જણાવું છું તેવી રીતે બીજાઓ પળ પોતાના વિચાર જણાવવા. વિચારની આપણે થવાથી કાર્યપદ્ધતિની કુંચી મળી આવે. ગુપ્તચુપ બેસી ન રહેતા શાસન સેવા માટે પુરતો પ્રયત્ન કરવાની જરૂર છે.

લે. જ્ઞાનસુંદર.

મેજરનામાની અનુક્રમણિકા

સંખ્યા.	વિષય.	ગાથા.
૧	શ્રી સીમંધર સ્વામીને વિનતી રુપ કાગળ	૧૦
૨	શ્રી સીમંધર સ્વામીને વિનતી રુપ હુંડી	૯
૩	શ્રી સીમંધર સ્વામીને વિનતી રુપ પૈઠ	૧૨
૪	શ્રી સીમંધર સ્વામીને વિનતી રુપ પરપૈઠ	૧૬
૫	શ્રી સીમંધર સ્વામીને વિનતી રુપ મેક્ષર	દોહા ગાથા.
	ઢાલ ૧ હી સીમંધર સ્વામીની સ્તુતિ	૫ ૭
	ઢાલ ૨ જી સુવિહીત—અધિકાર	૩ ૨૧
	ઢાલ ૩ જી ચૈત્યવાસી—અધિકાર	૨ ૩૦
	ઢાલ ૪ થી આચાર્યોપાધ્યાય—અધિકાર	૨ ૨૧
	ઢાલ ૫ મી ગણી—અધિકાર	૨ ૧૨
	ઢાલ ૬ ઠી યોગોદ્વહન—અધિકાર	૨ ૨૯
	ઢાલ ૭ મી ઉપધાન—અધિકાર	૨ ૧૭
	ઢાલ ૮ મી દીક્ષા—અધિકાર	૧ ૨૯
	ઢાલ ૯ મી આહારગ્રહણ—અધિકાર	૨ ૩૨
	ઢાલ ૧૦ મી રાત્રિભોજન—અધિકાર	૧ ૯
	ઢાલ ૧૧ મી વંછ પાત્ર—અધિકાર	૨ ૩૫

(૧૨)

ઢાલ ૧૨ મી સાવચ નિર્વચ—અધિકાર	૨	૩૬
ઢાલ ૧૩ મી વિહાર—અધિકાર	૧	૨૯
ઢાલ ૧૪ મી જ્ઞાનાભ્યાસ—અધિકાર	૨	૧૬
ઢાલ ૧૫ મી વ્યાખ્યાન—અધિકાર	૨	૩૩
ઢાલ ૧૬ મી તપસ્યા—અધિકાર	૨	૧૧
ઢાલ ૧૭ મી સ્ત્રીસંગ નિષેધ—અધિકાર	૧	૧૫
ઢાલ ૧૮ મી ંકલ વિહારી—અધિકાર	૧	૧૧
ઢાલ ૧૯ મી ગચ્છભેદ—અધિકાર	૨	૧૨
ઢાલ ૨૦ મી નિમિત્ત—અધિકાર	૨	૧૩
ઢાલ ૨૧ મી તાર ટપાલ—અધિકાર	૧	૧૬
ઢાલ ૨૨ મી પ્રતિક્રમણ—અધિકાર	૧	૩૦
ઢાલ ૨૩ મી તીર્થયાત્રા—અધિકાર	૨	૩૬
ઢાલ ૨૪ મી મંદિર ઉપાશ્રય—અધિકાર	૩	૩૧
ઢાલ ૨૫ મી ઢુંઢક—અધિકાર	૨	૩૪
ઢાલ ૨૬ મી તેરાપન્થી—અધિકાર	૨	૨૧
ઢાલ ૨૭ મી ઉત્સર્ગોપવાદ—અધિકાર	૨	૧૭
ઢાલ ૨૮ મી પાસત્થા—અધિકાર	૧	૧૮
ઢાલ ૨૯ મી શ્રાવક—અધિકાર	૭	૬૭
ઢાલ ૩૦ મી આરાધક વિરાધક—અધિકાર	૨	૩૫
ઢાલ ૩૧ મી પૂર્ણતા—અધિકાર	૨	૨૫

આ વિનતિરૂપ કાગઢ, હુંડી, પૈઠ, પરપૈઠ અને મેજરનામાની અંદર આગમોના પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે.

સંખ્યા.	આગમના નામ.	ઢાઢ.	માથા.
૧	શ્રી ડવવાઈજી સૂત્ર	૨	૫
૨	શ્રી મહાનિશીથ સૂત્ર	૩	
૩	શ્રી બૃહતકલ્પ સૂત્ર	૪	૧
૪	શ્રી વ્યવહાર સૂત્ર	૪	૫
૫	શ્રી આવશ્યક સૂત્ર	૪	૬
૬	શ્રી દશાશ્રુત સ્કંધ સૂત્ર	૪	૬
૭	શ્રી વ્યવહાર સૂત્ર	૪	૧૧
૮	શ્રી નિશીથ સૂત્ર	૪	૧૧
૯	શ્રી વ્યવહાર સૂત્ર	૪	૧૩
૧૦	શ્રી નિશીથ સૂત્ર	૫	૪
૧૧	શ્રી સ્થાનાંગ સૂત્ર	૫	૧૧
૧૨	શ્રી વ્યવહાર સૂત્ર	૫	૧૧
૧૩	શ્રી સૂયગઢાંગ સૂત્ર	૬	૧
૧૪	શ્રી મહાનિશીથ	૬	૧
૧૫	શ્રી અંગચુલિયા	૬	૧
૧૬	શ્રી ઉત્તરાધ્યયન	૬	૧
૧૭	શ્રી ભગવતી	૬	૨

१८	श्री पञ्चवणा	”	६	३
१९	श्री नंदि	”	६	३
२०	श्री व्यवहार	”	६	९
२१	श्री भगवती	”	६	१०
२२	श्री अणुत्तरोववाइ	”	६	१०
२३	श्री अणुत्तरोववाइ	”	६	१०
२४	श्री व्यवहार	”	६	११
२५	श्री भगवती	”	६	१२
२६	श्री समवायांग	”	६	१९
२७	श्री अन्तगडदशांग	”	६	२०
२८	श्री बृहत्कल्प	”	६	२३
२९	श्री व्यवहार	”	६	२५
३०	श्री व्यवहार	”	६	२७
३१	श्री महानिशीथ	”	७	८
३२	श्री सूर्यगढाङ्ग	”	७	
३३	श्री दशवैकालिक	”	७	
३४	श्री महानिशीथ	”	७	
३५	श्री स्थानांग	”	८	१
३६	श्री बृहत्कल्प	”	८	१
३७	श्री उत्तराध्ययन	”	८	२
३८	श्री स्थानांग	”	८	८
३९	श्री दशवैकालिक	”	८	८
४०	श्री ज्ञाता	”	८	१५
४१	श्री कर्मग्रंथ	”	८	२४

४२	श्री दशवैकालिक	९	१
४३	श्री भगवती	९	२
४४	श्री भगवती	९	४
४५	श्री समवायांग	९	५
४६	श्री पिंडनिर्युक्ति	९	५
४७	श्री सूयगढाङ्ग	९	६
४८	श्री निशीथ	९	७
४९	श्री स्थानाङ्ग	९	९
५०	श्री स्थानाङ्ग	९	१०
५१	श्री दशवैकालिक	९	१५
५२	श्री उत्तराध्ययन	९	१५
५३	श्री दशवैकालिक	९	१८
५४	श्री कल्प	९	१८
५५	श्री उत्तराध्ययन	९	१९
५६	श्री आचारांग	९	२४
५७	श्री भगवती	९	२६
५८	श्री आवश्यक	९	२८
५९	श्री दशवैकालिक	९	३१
६०	श्री दशवैकालिक	९	३२
६१	श्री निशीथ	१०	१
६२	श्री दशवैकालिक	१०	१
६३	श्री बृहत्कल्प	१०	१
६४	श्री निशीथ	१०	४
६५	श्री दशवैकालिक	१०	५

६६	श्री निशीथ	”	१०	५
६७	श्री दशवैकालिक	”	१०	५
६८	श्री आवश्यक	”	१०	७
६९	श्री कल्प	”	११	१
७०	श्री गच्छाचार पयन्ना	”	११	१
७१	श्री आचारांग	”	११	१
७२	श्री निशीथ	”	११	१
७३	श्री बृहत्कल्प	”	११	२
७४	श्री उत्तराध्ययन	”	११	२
७५	श्री दशवैकालिक	”	११	३
७६	श्री निशीथ	”	११	४
७७	श्री पञ्चवणा	”	११	४
७८	श्री निशीथ	”	११	१०
७९	श्री प्रश्नव्याकरण	”	११	१०
८०	श्री निशीथ	”	११	१२
८१	श्री आचारांग	”	११	१३
८२	श्री अनुयोगद्वार	”	११	१७
८३	श्री निशीथ	”	११	२४
८४	श्री ओघनिर्युक्ति	”	११	२८
८५	श्री आचारांग	”	११	३३
८६	श्री निशीथ	”	११	३३
८७	श्री आचारांग	”	१२	३
८८	श्री महानिशीथ	”	१२	९
८९	श्री आचारांग	”	१२	१०

९०	श्री निशीथ	,,	१२	१०
९१	श्री सूयगडाङ्ग	,,	१२	१२
९२	श्री भगवती	,,	१२	१७
९३	श्री उत्तराध्ययन	,,	१२	२८
९४	श्री आचारांग	,,	१२	२८
९५	श्री दशवैकालिक	,,	१२	३०
९६	श्री आचारांग	,,	१३	१
९७	श्री आचारांग	,,	१३	३
९८	श्री बृहत्कल्प	,,	१३	३
९९	श्री उत्तराध्ययन	,,	१३	७
१००	श्री आचारांग	,,	१३	१०
१०१	श्री दशवैकालिक	,,	१३	१४
१०२	श्री समवायांग	,,	१३	१४
१०३	श्री निशीथ	,,	१३	१४
१०४	श्री ज्ञाता	,,	१४	१
१०५	श्री स्थानाङ्ग	,,	१४	२
१०६	श्री निशीथ	,,	१४	३
१०७	श्री बृहत्कल्प	,,	१४	४
१०८	श्री निशीथ	,,	१४	५
१०९	श्री बृहत्कल्प	,,	१४	८
११०	श्री व्यवहार	,,	१४	८
१११	श्री व्यवहार	,,	१४	१४
११२	श्री आवश्यक	,,	१४	१५
११३	श्री प्रभव्याकरण	,,	१५	२

११४	श्री निशीथ	”	१५	६
११५	श्री आचारांग	”	१५	६
११६	श्री महानिशीथ	”	१५	१३
११७	श्री बृहत्कल्प	”	१५	१५
११८	श्री आचारांग	”	१५	२३
११९	श्री दशाश्रुतस्कंध	”	१५	२४
१२०	श्री निर्यावलीका	”	१५	२५
१२१	श्री ज्ञाता	”	१५	२५
१२२	श्री समवायांग	”	१६	११
१२३	श्री दशवैकालिक	”	१७	१
१२४	श्री निशीथ	”	१७	२
१२५	श्री रायपसेणी	”	१७	७
१२६	श्री दशवैकालिक	”	१७	८
१२७	श्री सूयगडांग	”	१७	१४
१२८	श्री बृहत्कल्प	”	१८	१
१२९	श्री निशीथ	”	१८	१
१३०	श्री निशीथ	”	१८	५
१३१	श्री बृहत्कल्प	”	१८	६
१३२	श्री स्थानाङ्ग	”	१८	८
१३३	श्री उत्तराध्ययन	”	१८	९
१३४	श्री स्थानाङ्ग	”	१८	९
१३५	श्री उत्तराध्ययन	”	१८	१०
१३६	श्री भगवती	”	१९	२
१३७	श्री उत्तराध्ययन	”	१९	७

(१९)

१३८	श्री निशीथ	”	२०	२
१३९	श्री भगवती	”	२०	६
१४०	श्री दशवैकालिक	”	२१	
१४१	श्री निशीथ	”	२१	
१४२	श्री अनुयोगद्वार	”	२२	३
१४३	श्री भगवती	”	२२	९
१४४	श्री उपासकदशांग	”	२२	१२
१४५	श्री ज्ञाता	”	२२	१२
१४६	श्री भगवती	”	२२	१३
१४७	श्री आवश्यक	”	२२	१७
१४८	श्री नंदी	”	२२	१९
१४९	श्री समवायांग	”	२२	२०
१५०	श्री महानिशीथ	”	२२	२३
१५१	श्री आचारांग	”	२३	२
१५२	श्री भगवती	”	२३	१
१५३	श्री आचारांग	”	२३	१२
१५४	श्री उत्तराध्ययन	”	२३	१२
१५५	श्री अनुयोगद्वार	”	२३	१७
१५६	श्री महानिशीथ	”	२३	२०
१५७	श्री उत्तराध्ययन	”	२३	२१
१५८	श्री ज्ञाता	”	२३	२२
१५९	श्री भगवती	”	२३	२२
१६०	श्री अंतगढदशांग	”	२३	२२
१६१	श्री स्थानाङ्क	”	२३	२७

१६२	श्री जीवाभिगम	२४	२
१६३	श्री जंबुद्वीप पञ्चति	२४	२
१६४	श्री राय पसेणी	२५	८
१६५	श्री ज्ञाता	२५	९
१६६	श्री भगवती	२५	९
१६७	श्री नंदी	२५	११
१६८	श्री समवायांग	२५	१२
१६९	श्री निशीथ	२५	१६
१७०	श्री दशवैकालिक	२५	१६
१७१	श्री दशाश्रुतस्कंध	२५	२६
१७२	श्री भगवती	२६	२
१७३	श्री ज्ञाता	२६	४
१७४	श्री उत्तराध्ययन	२६	४
१७५	श्री सुयगडांग	२६	६
१७६	श्री भगवती	२६	६
१७७	श्री कल्प	२६	८
१७८	श्री भगवती	२६	९
१७९	श्री स्थानाङ्ग	२६	९
१८०	श्री सुयगडाङ्ग	२६	१०
१८१	श्री प्रश्न व्याकरण	२६	१०
१८२	श्री भगवती	२६	११
१८३	श्री उपासक दशाङ्ग	२६	११
१८४	श्री उववाइ	२६	१२
१८५	श्री रायपसेणी	२६	१३

१८६	श्री भगवती	”	२७	९
१८७	श्री दशवैकालिक	”	२७	११
१८८	श्री बृहत्कल्प	”	२७	१२
१८९	श्री प्रश्न व्याकरण	”	२७	१२
१९०	श्री महानिशीथ	”	२७	१६
१९१	श्री निशीथ	”	२८	१
१९२	श्री महानिशीथ	”	२८	७
१९३	श्री महानिशीथ	”	२८	१८
१९४	श्री भगवती	”	२९	४
१९५	श्री भगवती	”	२९	४
१९६	श्री भगवती	”	२९	४
१९७	श्री उपासक दशाङ्ग	”	२९	४
१९८	श्री स्थानाङ्ग	”	२९	६
१९९	श्री भगवती	”	२९	६
२००	श्री भगवती	”	२९	१२
२०१	श्री नंदी	”	२९	५६
२०२	श्री स्थानाङ्ग	”	३०	२०
२०३	श्री व्यवहार	”	३०	२१

ત્રણ નિર્નામા લેખોનો ઉત્તર.

નવા જમાનાની નવી રોસનીમાં ઘણી સમાજો પ્રકાસમાં આવી ઉન્નતિના શિખર પર પહોંચી ગઈ છે અને કેટલીક સમાજો ઉન્નતિનો પ્રયત્ન કરી રહી છે । જ્યારે જૈન સમાજનું દુર્માર્થ્ય કહો કે દીર્ઘ કાળનો પ્રમાદ કહો, કે જેને ઉન્નતિનું સ્વપ્ન પણ આવતું નથી. અરે ઉન્નતિ તો દૂર રહી પણ કેટલાક સમાજના આગેવાનો અને ધર્મગુરુઓ, નામ ધરાવતા (જેના ઉપર સમાજના મોટા આધાર છે) પડદા પાછળ રહી પ્રપંચજાલ માંડી બેઠા છે. જાણે ક્લેશનો તો કંટાટજ લીધો હોય.

કોઈ પણ વ્યક્તિ સમાજની ઉન્નતિનો સવાલ સમાજના આગઠ મુકે અને અવનતિ નું કારણ બતાવી સ્વોટી રુઢિયોને કાઢવાનો દાવો કરે, તો ઝગઢા મંડલની પ્રપંચ પાર્ટી એકદમ હુમલો કરી નાસ્તિક કે નિંદક પાપી કહીને તેને તુરતજ તોડી પાડવાનો પ્રયત્ન કરે, અગર ઇટલાથી ન પતે તો પાંચ પચીસ અન્ધ શ્રદ્ધાલુઓને આગેવાન બનાવી સંઘબાહર મુકવાની ધમકી આપવામાં પણ કચાસ રાખતા નથી, શું ! એવાજ સંઘને તીર્થંકર નમસ્કાર કરતા હશે ? નહીં નહીં આવા અન્યાયકારક અને સુલ શિલિયોને તો શાસ્ત્રકારે હાડકાના ઢગલાજ કહ્યા છે. યથા—

સુહસીલાઓ સહુંદ ચારિણો, વેરીણો સિવપદસ્સ;
આળા ભટ્ટાઉ વહુ જણાઓ, મામળહ સંઘોત્તિ ॥

एको साहू एकावी साहुणी, सन्वओय सद्वीय ।

आणा जुत्तो संघो, सेसो पुण अडि संघाओ ॥

યાદ રાસશો કે આજના સુધરેલા લોકો આવી ઓટી ધમકીયો થી કદી પળ ડરવાના નથી, માટે દશ બોલની સાથે એને પળ ડંડા ઓરડામાં મુકો.

મ્હારે નિર્ભય થઈને કહેવું જોઈયે કે “ બાબા વાક્યં પ્રમાણમ્ ” નો જમાનો હવે અસ્તા ચલે ચલ્યો ગયો છે. આપણી નજર આગલ દેશભક્તો દેશની ઉન્નતિ માટે કેદકે કાલા પાળી થી લગાર પળ ડરતા નથી અને દેશની ઉન્નતિ માટે કમર કસી તૈયાર થયા છે. ત્યારે આ વીર પુત્રો અને પચ્ચીસમાં તીર્થંકર જેવો સંઘ આ સમાજની અધોગતિ કેમ જોઈ રહ્યો છે ?

હાલમાં કેટલાક શાસન પ્રેમીઓએ સમાજને માટે કેટલાક પ્રશ્નો જાહેરમાં મુક્યા છે, પરંતુ ઇગ્ધરાચારીઓના સામ્રાજ્યમાં માટે મહત્વના પ્રશ્નોને સ્થાન મલવું તો દૂર રહ્યું પરંતુ કેવા ભયંકર રૂપમાં તે પ્રશ્નોને ઉતારી સંઘમાં ક્લેશના કાંટા પાથરી દીધા છે, આવી સ્થિતિ જોઈ કટિબદ્ધ થયેલા શાસન હિતેષિયો મુંઝાઈ જાય તેમાં નવાઈ જેવું શું ? કારણ કે આ દુરાચારીઓની પ્રવૃત્તિ આજથી જ નથી પરંતુ અનાદિ કાલથી ચાલી આવે છે, જુવો મહાનિશીથ સૂત્ર અ૦ ૧ મામાં શ્રી ધર્મશ્રી નામના તીર્થંકર ના વારે હુન્ડાવ સર્પિણીના પ્રભાવે થી ચૈત્યવાસી શિથિલાચારી યા દુરાચારીઓનું સ્વભ જોર ચાલતું હતું અને તેજ વચ્ચે સુવિહિત શાસન

પ્રમાવિક શ્રીકમલપ્રભાચાર્ય તે ચૈત્યવાસીઓના ટાંટીયા તોડવાને તૈયાર જ હતા, પરન્તુ જ્યાં દુરાચારીઓનું સામ્રાજ્ય હોય ત્યાં સત્ય વક્તા ઉપર પણ આક્ષેપ કરવા દુરાચારીઓ કસર રાખતા નથી. તે સર્વ ઉક્ત શાસ્ત્રથી જોઈ લેવું । હાલમાં પણ આ વીર શાસનમાં અન્દરસ્થાને હુન્ડાવસર્પિણીના જોરથી ચૈત્યવાસી લોકો પોતાના સ્વાર્થ માટે શાસન ડોલાવવામાં કાઈ કચાસ રાખતા નથી, તેમજ પૂર્વાચાર્યો વચ્ચે વચ્ચે તેઓના દુરાચાર દૂર કરતા હતા. જુવો “સંઘપટ્ટકાદિ ગ્રન્થ” પૂર્વાચાર્યો ચૈત્યવાસીઓનો ચૈત્યવાસ છોડાવ્યો હતો, પરન્તુ તેઓની ઇન્દ્રીયપોસક પ્રવૃત્તિ અને સુખ શીલિયા પણ તે. ઘણા કાલ સુધી એમનું એમ ચાલ્યું આવ્યું । એટલા માટેજ મહાત્મા પુરુષો વચ્ચે વચ્ચે પોકાર કરતા જ આવ્યા છે, જુવો સંઘપટ્ટક, સન્દેહ દોહાવણ, અધ્યાત્મકલ્પદ્રુમ અને હમણા થોડા કાલમાં થયેલા મહાત્માઓના વાક્ય—

શ્રી આનન્દ ઘનજી મહારાજ કહે છે—

ગચ્છના ભેદ બહુ નયણ નિહાળતા; તત્ત્વની વાત કરતાં ન લાજે;
ઉદરભરણાદિ નિજ કાજ કરતા થકા, મોહ નડીયા કઢી
કાલ રાજે ॥

મત મત ભેદે રે જો જઈ પૂછીયે. સહુથાપે અહમેવ *

મહાત્મા દેવચન્દ્રજી

દ્રવ્ય ક્રિયા રુચી જીવહારે, ભાવ ધર્મ રુચી હીણ;

ઉપદેશક પણ તેહવા શુંકરે જીવ નવીનોરે. ॥ ચંદ્રા૦ ॥

મહામહોપાધ્યાય શ્રીમાન યશોવિજયજી—

અર્થની દિયે દેશના, ઓલવે ધર્મના ગ્રન્થ રે;
 પરમ પુરુષના પ્રગટ ચોર થી, કિમ વહે ધર્મનો પંથ રે.
 કુગુરુની વાસના પાસમાં, હિરણ પરે જે પડ્યા લોક રે***
 જ્ઞાન દર્શન ચરણ ગુણ વિના, જે કરાવે કુલાચાર રે;
 લૂટે તેને જન દેખતાં, કિહાં કરે લોક પોકાર રે.
 જે નવી ભવ તર્યા નિર્ગુણી, તારસે કીણ પરે તેહ રે;
 દોકડે કુગુરુ તે દાખવે, શું થયું એ જગ શૂલ રે ++-+X
 વિષય રસમાં ગૃહી માંચીયા, નાંચીયા, કુગુરુ મદપૂર રે ॥
 ધૂમ ધામે ધમા ધમ ચઢી, જ્ઞાન મારગ રહ્યો દૂર રે ॥
 કલહકારી કદાગ્રહ ભર્યા, થાપતા આપણા બોલ રે
 િજન વચન અન્યથા દાખવે, આજ તો વાજતે ઢોલરે ॥

અરે આ ઉપાધ્યાયજી એટલાથીજ શાન્ત ન થયા હતા, પળ તેઓની
 પોકાર અત્રે કોઈએ ન સાંભળી ત્યારે તેઓશ્રીને સાઢા વ્રણ સો
 ગાથાની હુન્ડી શ્રી સીમંધર સ્વામી ઉપર લખવી પડી હતી, તથા
 સવાસો ગાથાનું સ્તવન લખવું પડ્યું હતું અને એક સ્વાધ્યાય તો બાપાજીએ
 એવી લખી હતી કે તે વાચતાં રૂંવાટા ઊભા થઈ જાય, તે શું મહાત્મા
 કોઈની નિન્દા કરતા હતા એમ કહી સકાય ? નહીં નહીં
 શાસનની પડતી દશા તેઓશ્રીથી જોવાઈ નહીં. અને તેઓને જ્યારે
 ઘણાજ કાંટા લમ્યા હશે, ત્યારેજ એવા ઉદ્ધારો નિકળ્યા હોય એમ
 જણાય છે, અને આ ઉદ્ધારોથી દુરાચારીઓનો દુરાચાર દૂર કરી શાસ-
 નને લાગતું કલંક અટકાવાનોજ તેમનો હેતુ હોવો જોઈએ. અરે મહેરબાન !

મને ઉદારતા થી કહવા દો કે પરમાત્મા વીરપ્રભુ પળ દુરાચારી-
ઓના પક્કા શત્રૂજ હતા, આ વાત તેઓ શ્રીના સિદ્ધાન્તથી ફ્લકી
આવે છે. જુવો સુયગડાંગ આદિ સૂત્ર.

સજ્જનો ! દુરાચારનું ખંડન કરવું આ કોઈની નિન્દા નથી,
પળ સદાચારનું મંડનજ છે, દુરાચારનું ખંડન અને સદાચારનું
મંડન આજ કાલ થતું નથી, પળ આ પ્રવૃત્તિ પૂર્વ મહાક્રધિ-
ઓથીજ ચાલી આવે છે, ઇટલે નવીન નથી.

આત્મબંધુઓ ! આપણે અત્યાર સુધી એમ માનતા હતા કે—સ્વરા હો
કે છોટા પળ આપણા ગુરુદેવ છે તેઓના દુરાચાર જાહેરમાં મુકવાથી
આપણીજ હાંસી થશે. આ આપણા વિચારો મોટા ભૂલ ભરેલા હતા
અને આવા છોટા વિચારોથી આપણે આજ સુધી કેટલા મોટા
નુકસાનમાં ઉતરી પડ્યા છીએ.

આજે લોકો ઘરમાં ગામમાં સમાજમાં કે દેશમાં કચરોકે સડો
હોય તે બાહર ફેંકી દેવા સીંચી ગયા છે અને એજ તેઓનો સ્વરો
ઉન્નતિનો માર્ગ છે, ત્યારે જૈનોએ એવી ગંભીર ભૂલ કરી અગ્નિને
રૂમાં શામાટે સંઘરી રાખ્યો હશે ?

કેટલાક અજ્ઞાન લોકો પાસત્યાઓના લપેટામાં આવેલાં અને
સ્ત્રીનાં મુલામો બની એમ કહે છે કે આપણાં ગુરુદેવોના દોષો ગમે
તેટલાં નુકસાનકારી હોય તો પળ પ્રકાશમાં નજ લાવવા જોઈયે,
અને જો તે દોષો પ્રગટ કરશો તો શાસનનો ઉચ્છેદ થશે, ધર્મનો
સ્વંસ થશે, અને તેથી ગુરુના અભાવે ધર્મોપદેશ કોઈ સંભળા

वशे नहि, ते शिवाय विचारी भोली बेनो उपधानादि क्रिया कोनी पासे करशे ? एटले भाई चुपचाप बेसी रहो !

महानुभावो ! आवा दुराचारी गुरुओथी नथी रहेतुं शासन के नथी रहेतो धर्म, अने आवा झगडाचारीओ के पोते रागद्वेषना कीचडमां खुंचेलाना उपदेशथी समाजनो सुधारो थवानो नथी अगर खुल्ला दिलथी कहो तो जैन समाजने क्लेश, कदाग्रह, धर्मभेद, अने पुरुषार्थहीन बनाववामां अग्रेसर कारण होय तो आ दुषित गुरुओज छे. बन्धुओ ! आजे पोप, पादरी, मठधारी, महान्त के भट्टारकोने दूर मुकवाथीज लोको उन्नति एवो शब्द काने सांभलवा सीरुया छे.

कदाच आपणे आपणा गुरुओना छातां दोषेने रत्ननी पेटे तीजोरीमां मुकीये, पण ज्यारे अन्य समाजना लोको प्रसिद्ध पेपरोमां “एक जैनाचार्यनो अत्याचार” एवा लेखो लखे तेने हजारो नहि पण लाखो विद्वानो वांचे त्यारे शुं जैनोने सरमावा जेवुं नथी ? एक नहीं पण एवा गामो गाम हजारो दाखला तैयार छे, ज्यारे जैन पत्र अने जैन धर्म प्रकासक जेवा महत्ववाला पेपरो वखतो वखत पोकार कर्या करे छे के—आज काल साधुओने परिग्रहना पोटला वधी पड्या छे, अने ग्रहस्थीओने त्यां मुकवानो प्रचार घणो वधी पड्यो छे इत्यादि, त्यार पछी एवा सडेल थामलाओने मकानना आधारभूत कहेवा ? नहिज कहेवा, माटे एवा थामला ओने अज्ञान के दृष्टि रागथी निर्ग्रन्थ कहेवा ते महा मोहनुं कारण

છે, જરા વીચાર કરજો કે જૈન મુનિઓના નામથી જૈનોમાં નહીં પળ અન્ય સમાજના લોકોમાં પળ મોટી છાપ પડતી હતી, તેને બદલે આજ જૈનોમાં પળ જમ જેવા લાગે છે તે શું લેવડની વાત નથી, ઇટલુંજનહીં, પળ કેટલાક લોકો તો આ કલહપ્રીય ઇશ્વડા ચારિયોના નામ સાંભલવામાં પળ મોટું પાપ માને છે.

અત્રે અમે એમ કહેવા નથી માંગતા કે બધા સાધુ દોષિત અને ઇશ્વડા પ્રિય છે, અથવા બધા સાધુ સરસ્વા છે, અમે ઇટલું કહીયે છીએ કે પાસ-ત્થાઓનો પક્ષ કરવાથી સદાચારીઓનું મહત્ત્વ ઓછું થાય છે, વઢી પાસત્થા અને સદાચારિઓ સાથે રહેવાથી મોલા લોકો એકજ સરસ્વાજ માનીને સ્વરા માર્ગથી દૂર થતા જાય છે, ઇટલા માટે પાસત્થાઓને જુદા પાડવા જોઈયે, તેથી સદાચારીયો પર લોકની શ્રદ્ધા મજબૂત રહે, ઇટલા માટેજ પૂર્વાચાર્યો વચ્ચે વચ્ચે ક્રિયોદ્ધાર કરતા આવ્યા છે. આ સમય પળ ક્રિયોદ્ધાર કરી પાસત્થાઓને તેનાથી જુદા પાડવાની ઘણી જરૂરત છે. ને અમારી પળ એવીજ માવના હતી, પળ આ ધોર અંધકારમાં મ્હારો પોકાર સુળે કોળ, તેમજ બીજી તરફ આ શાસનનો પડતી દશા જોવાઈ નહિ ત્યારે ન છુટકે પૂર્વાચાર્યો ને પગલે ચાલવાનો સ્વીકાર કરી શ્રી સીમંધર સ્વામીને વિનંતિ રૂપે કાગળ, હુન્ડી, પેઠ, પરપેઠ અને મેજરનામું, લખી મેં મ્હારા દાજતા દિલને શાન્ત કર્યું છે । તે મેજરનામામાં સદાચારીઓ સમયાનુસાર સંયમ તપમાં સ્વપ કરનારા આજ ભારત ભૂમિપર વિચરે છે, તેઓને વારંવાર નમસ્કાર કરેલ છે, અને જે વર્તમાનમાં નિંદનીક વાતાવરણની ધમક-

લમાં ચાલી રહ્યા છે અને જે દુરાચારીયો દુનીયામાં શાસનની હીલના કરાવે છે, તેનુંજ આ મેજર નામામાં દુનીયાને દર્શન કરાવ્યું છે. તેમજ ઘણાં દાખલા તો શાસનની હીલના ન થાય એટલા માટે પડદા પાછલ રાખી તેની સૂચના માત્રજ લખી છે, મેજરનામામાં સાબુઓના જે કલ્પ ક્રિયા આચાર અને વ્યવહાર માટે જે કાંઈ લખ્યું છે તે મ્હારા મોંઢાની વાતો નથી, પરંતુ (૨૦૩) આગમોના સબલ પ્રમાણ આપ્યા છે, મુખ્ય વીર વાળી (આગમ) નેજ આગલ રાખી છે.

અત્રે અમે એ મેજરનામા માટે વિશેષ વિવેચન ન કરતાં અમારા વાચક વર્ગની વિચાર શ્રેણીપર મુકવાનું ઉચિત ધાર્યું છે, માટે વાચકો આ મેજરનામાને અપક્ષપાત દૃષ્ટિથી વાંચતો તો આપના હૃદય કમલમાં સત્ય સૂર્ય ઉદય થયા બિના રહશે નહીં.

કેટલાક મુનિ મહારાજાઓ પણ ચાલતી ધમાલને પન્થે પ્રયાણ કરતા આ મેજરનામું વાંચી એટલું તો જાણી ગયા છે કે અમે ઘર શા માટે છોડ્યું છે, અને હાલમાં અમે કઈ કર્તવ્યની કોરણીમાં કોતરાઈ ગયા છીએ. ઓરે રે ! ક્ષણ મંગુર સુલોને માટે આ ચિંતામણિ રૂપ ચારિત્ર હારી જાય છે. તેઓના મેજરનામા માટે કેવા અભીપ્રાયો આવ્યા છે તેના માટે તો એક સ્વતંત્ર ચોપડીજ થઈ જાય.

કેટલાક વિદ્વાન ગ્રહસ્થો પણ મેજરનામું વાંચીને સમજી ગયા છે કે મગવાન વીર પ્રમુનો માર્ગ જુશે છે, અને આજની ધમાલના ધક્કા વાઢી પ્રવૃત્તિ જુદાજ રૂપમાં છે, તેમાં કેટલાક ધર્મધૂત ધર્મના નામે જગતને ખૂતી લાવાની દુકાનદારીઓ માંઢી બેઠા છે, હવે દુનિયા બરાબર થેતી

ગઈ છે. તેવા અનાચારિઓ થી હજાર હાથ દૂરજ રહેવું કલ્યાણકારી માને છે, તેમજ જે મહાન પુરુષો પોતાનું જીવન સમાજ હિતાર્થ અર્પણ કરેછે તે સદાચારીઓને માટે વિદ્વાનોની શ્રદ્ધા મજબૂત થતી જાય છે.

આ વાત સ્વમાવિક છે કે ચોરોને ચાંદણું ગમતું નથી, તેમજ દુરાચારિઓને સદાચારનું વ્યાખ્યાન કેવી રીતે ગમે ? જ્યારે એમજ છે ત્યારે મેજરનામું તો દુરાચારીઓને માટે એક મોટો કુહાડોજ છે, તો પછી બિચારા પાસત્યાઓ કલકલતા કાલજાથી પોક પાડે તેમાં નવાઈ શી અને પાસત્યાઓના પક્ષકાર खोटा ૨ લેખ લંચી કોલાહલ મચાવીને પાસત્યાઓના ઉતરતા આંસુને લુંછે અથવા ઢાજતા હૃદયને શાન્ત પાડે તો મહે.

હું છાતી ઠોકીને કહીશ કે જ્યાંસુધી અમારા મેજરનામામાં આવેલા (૨૦૩) આગમોના પ્રમાણ તે અસત્ય કરી ન બતાવે ત્યાં સુધી કોઈપણ વિદ્વાન્ મેજરનામાને અસત્ય ન માની શકે !

પાઠકો ! જરા ધ્યાન રાખશો કે વસ્તુ ગમે તેવી હોય પણ પોતાની મર્યાદામાં હોય ત્યાંસુધીજ સારી કહેવાય છે, તેમજ લેખક પણ ગમે તેવા હોય તો પણ પોતાની મર્યાદામાં રહીનેજ લેખ લખે ત્યારેજ દુનિયા તેની કીમત આંકી શકે છે, અત્રે અમે ઇટલુંજ કહીશું કે મેજરનામું અને તેનાં પ્રતિપક્ષીઓના લેખોને વાંચવાથી આપને સ્વે સ્વે લખાણ જગાઈ આવશે કે કયું લખાણ મર્યાદાવાળું છે.

મેજરનામામાં મુખ્ય ૩૧ વિષય ચર્ચવામાં આવ્યાછે, તેમાં પ્રથમ આગમોના પ્રમાણથી વસ્તુઓનું અસ્તિત્વ પણ બતાવ્યું છે, ત્યાર વાદ

चालती धमालथी थतुं शासनने नुकशान ने तेना कारण दर्शव्याछे, तेनी साथेज अमे पण वारंवार रूयाल राखता आव्या छीए के अमारा लेखथी पासत्थाओने पुष्टि न मले, तेमज छती क्रियानुं निषेध पण न थाय, एटलुंज नहीं पण उत्सर्ग, अपवाद, अने समयानुसारना दाखला पण साथेना साथेज आपता आव्या छीये आटलुं, छतां आ मेजरनामुं पासत्थाओने वज्रपात जेवुं शा माटे थई पडयुं हशे, ते अमे समझी शक्ता नथी.

मेझरनामाना प्रतिपक्षमां पडदा पाछल रही त्रण निर्नामा लेख बाहर पड्या छे (१) जैनपत्रना अंकमां: “मेझरनामा नामंजूर” (२) श्री श्रेयस्कर मंडल तरफथी हेन्डबील (३) एक ३२ पृष्ठनी चोपडी तेना योजक केशवलाल डी. शाह अमदाबाद थी निकल्युं छे आ त्रणे लेखोना लेखक गृहस्थ होय के कोई भेषधारी होय ते तपासवानी अमारे जरूरत नथी, परन्तु ते लेखना अन्दर जेगीत गाया छे तेज जोवाना छे. आ त्रणे लेखोमां वधारे महत्ववालो बीषय तो आ छे के तमे मेझरनामुं लखवा बाहर पड्या छे परन्तु तमे ढूँढीयामां केना शिष्य हता? संवेगी मां क्यारे आव्या? दीक्षा कोनी पासे लीधी? तमारु नाम ज्ञान सुन्दर कोणे आप्युं? इत्यादि.

लेखक लखेछे के आ प्रश्नो नो पहेला उत्तर आपो अने पछीज बीजाना उपर लेख लखजो, अर्थात् पछी मेझरनामुं लखजो.

अहो ! आ केवुं आश्चर्य ? विद्वानो विचार करी शके छे के

आ पुछेला प्रश्नोने अने मेझरनामाने शुं संबंध छे ? अगर एमज होय तो धारा सभामां एक आवो कायदो पसार कराबवो जोईवे के अमुक हूँयामांथी आवेलो होय, अमुक दिवसे आव्यो होय, अमुकनी पासे दीक्षा लीधी होय, अमुक व्यक्ती ए नाम आप्युं होय, अमुक रंगमां होय, केटलो लांबो पहोलो होय, साधु होय के गृहस्थ होय अने अमुकनी रजा होय तोज सत्य बात लखी शके.

याद राखशो के ज्यां सुधी आवो कायदो जैनोमां प्रसार न थाय त्यां सुधी आ स्वतंत्र विचार वाला विद्वानो सत्य बात दुनीयानी सन्मुख जाहेर करवामां कदी पण पाछा हटशेज नहि.

महाशयो ! ध्यानमां राखसो हवे एवो जमानो नथी के एक बीजाना विचारोने कोई दबावी शके अथवा आडा अवला प्रश्नो करीने एक बीजा ने हलको पाडी शके. ज्यारे अमारी उपर मोटा २ आचार्यो, पन्यासो अने साधुओनां कागल मोटा मोटा विशेषणो वाला थोकबन्ध आव्या, ते वखते उक्त प्रश्नो केम नथी पूछ्या, तेमज हुं ज्यारे साथमां रहेतो हतो त्यारे पण आ प्रश्नो पुछवामां नथी आव्या, त्यारे आ ढोल जेटली पोल खोलवा वालुं मेझरनामुं वांचीनेज आ प्रश्नो पुछवामां आव्या छे ? तेने अर्थ विद्वानो पोतानी मेलेज समझी सकशे, परन्तु एटलुं तो याद राखसो के हुं तमारा चोपडामां साधु तरीके नाम मंडावा आवुं त्यारेज तमारे तेवा प्रश्नो करवानो हक छे. ज्यारे हुं एक शासन सेवक तरीके ओलखाववा धारुं छुं.

મહીના સુધી પેપરો દ્વારા ચર્ચા ચલાવી છે, તથા આજ સુધી ૭૬૦૦૦ ચોપડીયો દેશોદેશમાં શાસન સેવા બજાવી રહી છે. તથા મ્હારી દીક્ષા અને મ્હારું નામ કઈ વ્યક્તિથી છાનું છે કે તમને પ્રશ્ન કરવો પડ્યો ?

દરેક લેખકને મૂલ્યું ન જોઈયે કે આજ ગમે તેવા વિચારો પઢ્લી-કમાં કોઈ પળ વ્યક્તિ મુકી શકે છે પછી સત્યાસત્યનો નિર્ણય કરવો વિદ્વાનોની વિચારશ્રેણી પરજ છે, તો પછી એવા નબલાઈના પ્રશ્નો કરી પોતે હાંસીના પાત્ર શા માટે બનો છો !

હવે બીજા મંડલના હૈન્ડબિલ તર્ફ જોઈ શું ! તો જે મંડલનો નામ શ્રેયસ્કર રાખવામાં આવ્યું તેમાં કેટલી યોગ્યતા છે અને તેના સાથેજ મંડલનું હૈન્ડબિલ જોવામાં આવે તો તે મંડલની કેટલી કીમત મુંકાય તે અમે કહી સક્તા નથી.

મંડલે જે પ્રશ્નો કર્યા છે તેમાં પળ તેજ ગીત ગાયા છે કે ઢૂંઢીયા માંથી આવેલ છે અને કોના પાસે દીક્ષા લીધી હત્યાદિ તેના ઉત્તરમાં અમે ઉપર લખી આવ્યા છીએ અને વિસ્તારથી જોવું હોય તો મેક્ષરનામાની ઢાલ ૩૦ મી જુવો.

હું પૂછું છું કે આ હૈન્ડબિલ પહેલા મેક્ષરનામું બાહર પડી ગયું હતું અને હૈન્ડબિલના તમામ પ્રશ્નોના ઉત્તર સવિસ્તારથી તેમાં આવેલા હોવા છતાં આ કાગલીયા શા માટે કાલ કરવામાં આવ્યા હશે ?

પાઠકો ! આ મંડલનો જન્મ તો હમણાંજ ઝગઝગા પાર્ટીથી થયેલ છે. દુરાચારીઓનો દુરાચાર અટકાવવા માટે પૂર્વ મહાત્મ્યો સંકડો ગ્રંથ રચી ગયા છે, અને આજે પણ ચોતરફથી એક અવાજે તે વાત સ્વીકારવામાં આવે છે કે સમાજની ઉન્નતિ માટે પ્રથમ દુરાચારને દૂર કરો ! ત્યારે આ નામધારીઓને તથા શ્રેયસ્કર મંડલને શા માટે લખે છે તે અમે કહી શકતા નથી ! પણ એટલું તો સહજમાં સમજી શકાય છે ? કે આ મંડલને ઘણાભાગે દુરાચારીઓનીજ પોલિસી હોવી જોઈએ, પરંતુ યાદ રાખસો હવે દુનિયા આંધળી નથી કે દુરાચારીઓનો પક્ષ કરીને સમાજને અહિત કરે.

હવે કેશવલલે મેજરનામાનું લંડન કેવી રીતે કર્યું છે તે અમારા પાઠકોને સારી રીતે બતાવીએ છીએ. મેજરનામાની ત્રીજી ઢાલમાં ચૈત્યવાસીઓનો સંક્ષેપ ઉલ્લેખ કર્યો છે, તેમાં ચૈત્યવાસી દ્રવ્ય રાખતા હતા, ગાદી તકીયા સાલ દુસાલ વાપરતા, પાહડ રચના કરાવવા તપ છટ્ટ અટ્ટમાદિ ક્રિયા કરાવી પૈસા લેતા, રાત્રિએ રોસની નાચ કૂદાદિ ધામધૂમ કરી શાસનને ઘણો ઢોલી નાચ્યો હતો इत्यादि [देखो संघ पट्टकादि ग्रंथ]

તે લંડન કરતા લખે છે કે તે સાધુ ઉક્ત કાર્ય ન કરતા હતા અર્થાત્ શુદ્ધ ચારિત્ર પાત્ર હતા. આ માયા યુક્ત લેખને મ્હારે કેશવલલની કપટ ક્રિયા કહેવીકે પાસત્યાઓની પ્રપંચ જાલ કહેવી ? કારણ અમે ચૈત્યવાસીઓને માટે જે લલાળ લખ્યું છે તે પૂર્વાચાર્યોના ગ્રંથ અને ઇતિહાસના આધારથીજ લખ્યું છે.

માટે તેમાં સત્ય શું છે તે પાઠકો પોતાની મેલેજ જોઈ લેશે, પળ
 ઇટલું તો મ્હારે પળ કહવું જોઈયે કે આ વાત જૈનોમાં પ્રસિદ્ધ છે
 કે ચૈત્યવાસી થયા હતા, અને તેઓની ઘણી સ્ત્રી પ્રવૃત્તિઓ આજ
 સુધી શાસનને નુકસાન કારક થઈ રહી છે. આ વાત માટે પ્રાચીન
 શાસ્ત્ર સિદ્ધ છે, તે પછી આજના વિદ્વાનો કેવી રીતે માની શકે
 કે સાધુઓ લગાર માત્ર પળ શિથિલાચારી (ચૈત્યવાસી) ન
 હોતા થયા, અગર એમજ હોય તો પછી સેંકડો આચાર્યો સેંકડો
 ગ્રંથોમાં લખી ગયા છે કે ચૈત્યવાસીઓ આ શાસનમાં કાંટા સ્ત્રી
 જેવા થયા છે. ત્યારે શું પૂર્વાચાર્યો સ્ત્રી લખી ગયા હશે? કે તે ગ્રંથો
 જૂઠા જ હશે? પરંતુ ચૈત્યવાસીઓની હિમાયત કરવાવાળા આજે પળ
 કેટલાક દેશોમાં તે પ્રવૃત્તિને પુનર્જન્મ આપે છે, તે કાંઈ છાની વાત નથી.

આગલ ચાલતાં હાલના સાધુઓના ગુણ લખ્યા છે તેમાં પળ
 ભગવાનની આજ્ઞા પાલક લગાર માત્ર દોષ સેવતા નથી इत्यादि વિશે-
 ષણો થી ભૂષિત કર્યા છે. અગર તમે એમજ કહશો કે અમે સત્તમ
 મુનિયોના ગુણ લખ્યા છે, તો અમારે કહેવું જોઈયે કે માઈ અમે
 ક્યાં ના પાડીયે છીયે? જુવો મેક્ષરનામાની બીજી ઢાલ-યથા—

અહો તપસી અહો સંયમી, અહો જ્ઞાની હો અહો ધ્યાની તેહ.

અહો સ્વંતી અહો મુક્તી, અહો ત્યાગી હો વૈરાગીજેહ ॥સુ. ૦॥૫॥

મેરુ જિમ અંડોલ છે, સાયર જો જિમ હોય ગંભીર.

દિનમળી જેવા દીપતા, નિરમલ હો ગંગાનો નીર ॥ સુ. ૬ ॥

અમૃતિબંધ વાયુ પરે. નિરાલંબણ હો જાણે આકાશ.

અમૃત ભારંડપરે, કેઈ કરે હો કર્મોનો નાસ. ॥ સુ૦ ॥ ૭ ॥

એવાદિ રિપુને દમે, પીવે હો મુનિ ઉપશમ રસ ॥

શત્રુ મિત્રને સમ ગણે વ્યાપ્યો હો ભૂમંડલ જસ. ॥ સુ૦ ॥ ૮ ॥

યાદ રાઘવશો ધનવાનનું નામ લેવાથી ધનવાન નથી બનતા,
પરંતુ પુરુષાર્થ કરવાથીજ ધનવાન બને છે.

આગલ ચાલતાં લલ્લે છે કે બધા સાધુ એક સરસ્વા નથીxxસૌમાં
પંચાણુ ટકા જિનાજ્ઞા ના પાલક છે इत्यादि. બાન્ધવો ! અમે ક્યારે
કહીયે છે કે બધા સાધુ સરસ્વા થાય છે, તેમજ બધા સાધુ દોષિત
છે. જુવો મેજર નામા ઢાલ ૩૧ મીં.

સાધુ નહીં સહુ સારસ્વા, શ્રાવક નહીં સમ તુલ્ય.

સામાન્ય વિશેષ ક્રિયા કરે, પામી ધર્મ અમૂલ્ય ॥ ૧ ॥

તીર્થ ઉદ્ધારક કેઈ મુનિ, કેઈ હો કરે આગમોદ્ધાર ॥

શાસન પ્રેમી કેઈ મુનિ, કેઈ હો કરે ક્રિયા ઉદ્ધાર ॥ સુ૦ ૨ ॥

શ્રદ્ધાલુ શ્રાવક ઘણા, શાસન ઉપર હો જેને પૂરો પ્રેમ ॥

દેવ ગુરુભક્તી કરે, રુઢા પાલે હો લીધા વ્રતને નેમ ॥ સુ૦ ૩ ॥

હવે જરા ચસ્મા ઉતારીને જુવો કે તમે કેવી વાતનું સંઢન કરવા
તૈયાર થયા છો ? કેવલ પાપી ૨ કરવાથીજ સંઢન થઈ જાય છે ?
માઈ સંઢન કરવા તો બાહર પડ્યા છો પરંતુ સંઢન ને મંડન કોને

કહે છે, તેનો અમ્યાસ તમારે કોઈ સંઢાનાચાર્યની કદમપોશી કરીને મેલવવો જોઈયે. આગલ ચાલતાં લેખક કેટલાક દાસલા લખી પાસત્યાઓની જાજ્વલ્યમાન અગ્નિમાં ઘી હોમવા જેવું કર્યું છે તે આ છે—ચોથા આરામાં નંદીષેણ નામના મુનિ ચારિત્ર થી ટુકી પ્રહવાસ કર્યો—અમજ આર્દ કુમાર મુનિ ચારિત્ર મુકી પ્રહવાસ કર્યો તેમજ—કુંડરીક મુનિ સંયમ મુકી પ્રહવાસ કર્યો ઇત્યાદિ આ જોગીયો ચોથા આરામાં થયા છે.

પાઠકો ! આ દૃષ્ટાન્તો આજની રાંડી રાંડ પાસે બેસી ક્રિયા કરાવનાર પાસત્યાઓ સંયમના સાધક છે કે બાધક છે ? જ્યારે ચોથા આરાના આવા મુનિ થયાના દાસલાઓ આગલ મુકી આગલ કાલના કેટલાક સાધુઓને થયેલો સંનીપાતનો રોગને દૂધ સાકર જેવો બનાવ શા માટે બનાવો છો ? શું આ ચૌવીસીમાં તમને ઇવાજ દાસલા મળ્યા છે ? જ્યાં ઘન્ના મુનિ, મેતારજ મુનિ, સંધક મુનિ જેવા આત્મ અટલ શક્તિવાલો દાસલા કેમ નથી જોતા ?

આગલ ચાલતાં ગજસુકુમાલ મુનિ અગ્નિને સંઘટે મોક્ષ ગયા ઇત્યાદિ લખે છે પણ આ દૃષ્ટાન્તથી આજના સાધુઓને અગ્નિને આરંભ કરવાનો કે ઉપાશ્રયમાં દીવા રાખવાનો ઉપદેશ કરો છે તેમ નથી, પરન્તુ તે મહાપુરુષો મરણાંત કષ્ટમાં પણ અડોલ રહ્યા છે તેમ સમજવાનું છે.

આગલ ચાલતાં સાધુ દોષિત આહાર લેવે તે શ્રાવકને તારવા માટે, અને શ્રાવક સાધુને દોષિત આહાર દેવે તે અલ્પ પાપ અને બહુ

નિર્જરાં ઇત્યાદિ ઓરે માઈ એમજ હોય તો પછી શાસ્ત્રમાં દોષિત આહાર દેનાર અને લેનાર બન્નેને ચોર કહેવાનું કારણ શું ? જુવો મેજર નામાની ઢાલ ૯ મી. સવિસ્તાર—

આગઠ ચાલતાં-લેવે છે કે હાલના મુનિઓને મમત્વ ભાવ નથી તેમજ વસ્ત્ર પાત્રાદિ વધારે રાખતા નથી ઇત્યાદિ. આ વાત લેખવાથી પતી જાય એમ નથી, પરન્તુ દુનિયાને કરી બતાવે તોજ દુનિયા માની સકે છે. મઠધારીયોના નામથી લોકો પોકાર કરી રહ્યા છે, અને પાત્રાઓ તથા કામલીઓની સંખ્યા બંધ જોડોની પેટીયો ભરેલી કદાચ મોલા મોલા ગ્રહસ્થીયોથી છાની હશે, પરન્તુ કેવલીઓ થી છાની નથી. જ્યારે એક બીજા પર હુમલા કર છે કે નોટિસો ચેલેજો કરી હજારો પર પાળી ફેરે છે. એને શું કહવું મમત્વ કે કદાગ્રહ ?

આગઠ લેવે છે કે સાધુઓ બ્રાહ્મણ પાસે મળતા નથી, તેમજ સાધ્વીયો વ્યારુવાન વાંચતી નથી ઇત્યાદિ, આ વાત ક્યા સુધી સત્ય છે. કર કંકળને આરસીની જરૂરત નથી. આ વાતને આપણો સમાજ સારી રીતે જાણે છે. તેમજ જ્ઞાનના હજારો રૂપિયા પર દરવર્ષે હાથ ફરે છે, અને શાસન ની વિનય ભક્તી નો લોપ થતો જાય છે. તેની સાથેજ સાધુઓ સ્વચ્છંદ બનીને શાસનને કેવુ નિંદાવે છે, તે પણ દુનિયાથી છાનું નથી.

આગઠ યોગ અને ઉપધાનને તમે નિષેધો છો ઇત્યાદિ અમે યોગ ઉપધાનને નિષેધતા નથી, જુવો ઢાલ છઠ્ઠી અને સાતમી. પરન્તુ તમે બાવાને નામે બલાય મઠમાં ઘાલો છો તે શું ઉચિત છે ?

મગવતી સૂત્ર શ૦ ૪૧ માં મૂલ પાઠમાં ૬૭ દિનની વાંચના તે પળ જુદા જુદા શતક અને જુદા જુદા દિવસોનું વિવેચન કરેલું છે. તે તો અસત્ય થઈ જાય, અને પાછલથી કલ્પીત છ માસ સત્ય થઈ જાય, આ વાત કયા વિદ્વાનો માનસે ? હું પુછું છું કે છ માસ કયા ૨ શતકના છે અને કેટલા શતક કેટલા ૨ દિવસમાં વંચાય ? શું પોપ પંચાસો એનો ઉત્તર આપી શકસે ?

ઉપધાન માટે જો તમે કહેતા હસો કે વિના ઉપધાન નવ-કાર મંત્ર મળવાથી અનન્ત સંસારી થાય છે. તો હું તમને પુછું છું કે ઉપધાન કરીને નમકાર મંત્ર મળવાવાળા કેટલા છે ? સોમાં નહીં પણ હજારમાં એક ટકો કદાચ મલસે, કારણ જ્યારે જૈનોનો ચાર વર્ષનો છોકરોકે છોકરી થાય છે ત્યારે તેઓના ગુરુ અને ગુરુણીઓ વિચારા નિરાપરાધી છોકરાઓને વિના ઉપધાન નવકાર મળાવી અનંત સંસારી શામાટે બનાવે છે ? શું તે છોકરાઓની તેઓના હૃદયમાં દયા નથી ? એજ નહીં પણ કેટલાક ઉપધાન કરાવનાર આચાર્યોને, અને પંચાસોને પુછવામાં આવે કે તમે ઉપધાન તો કરાવો છો, પરન્તુ તમેજ નવ-કારના ઉપધાન કોની પાસે કર્યા છે. તો પછી પંચાસોની ઢોલની પોલમાં જુવો અનન્ત સંસારીના ઢગલાના ઢગલાજ નીકલી પડે !

આગલ અંજન સલાકા, પ્રતિષ્ઠા, ઉપધાન, રાત્રિ રોસની કરાવી, શ્રાવકોએ દેરાસરમાં નાચકૂદ, ઢાંડીયા રમવા, સ્ત્રિયોએ ગરબાગાવા, ગાડાને ગાડા માટી મંગાવી પહાડ રચાવવા, સંઘ સાથે સાધુ સાધ્વીઓ રાત્રિ દિવસમાં સાથેજ ચાલવું, અને ગાડા અને ડુંટ સાથે રાખવા,

તપતેલાદિ કરાલી પૈસા લેવા, ઉજમણાના માલ લેવા, સાધુઓના ઉપાશ્રયમાં અઠાઈ મહોત્સવ કરાવવા, રાત્રે દીવા રાખવા, આચાર્યોની મૂર્તિઓ જિન ચૈત્યોમાં સ્થાપવી, અને પોત પોતાના જુદા ૨ ઉપાશ્રયમાં પેટી પટારા અને પોતાનો સિક્કા ઇત્યાદિ રાખવું તે આગમવાદી પંચ મહાવ્રતધારી મુનિ મતંગજોની ક્રિયા નથી, પરન્તુ નિગમવાદી, ચૈત્યવાસી, શિથિલાચારી, સુલ્લશિલીયાઓનીજ ક્રિયા છે. એને માટે અમે અત્રે વધારે વિવેચન નથી કરતા, કારણ અમોએ થોડા દિવસોમાંજ એક

પ્રપંચ નામું

લેખવાનું ધાર્યું છે, અને જે મેક્ષરનામાની અન્દર કેટલીક વાતો મૂલથી લેખીજ નથી, તેમજ કેટલીક સૂચના માત્ર લેખી છે, તેઓની સારી ટીકા, ટીપણી, નામ, ગામ, સાલ, સમ્મત સવિસ્તાર લેખવામાં આવે, તેથી આપની જિજ્ઞાસા પુરી થશે. માટે અમે અમારા પાઠકોને થોડા દિવસના માટે ધૈર્ય રાખવાનું નિવેદન કરીએ છીએ, બનતાં સુધી કાર્ય શીઘ્ર કરવામાં આવે.

અમે ત્રણે નિર્નામા લેખોના લેખકોને સચોટ સૂચના કરીએ છીએ કે હવે પહોં પાછળ રહેવાનો જમાનો નથી, મેદાનમાં આવો અને સત્યાસત્યનો નિર્ણય કરી સ્વ અને પરનું કલ્યાણ કરો.

ઇત્યલમ્.

લેખક,
જ્ઞાનસુન્દર.

श्री रत्नप्रभसूरीश्वर सद्गुरुभ्यो नमः ।

श्री सीमंधर परमात्माने वीनती रूपे कागल,
हुंडी, पैठ, परपैठ
अने

मेझर नामो.

प्रथम कागल

(संक्षेप मुद्दासर वातो)

सुणो चंदाजी, ए देशी ।

सुणो करुणानिधि, कागळ आ लखी भेजु तेने वांचो;
जे प्रेम धरी, भरतक्षेत्रनी वातो, हृदये जाचो—ए देशी.

મહા વિદેહ ક્ષેત્ર અતિ ભારી છે, પુષ્કળાવતી વિજયા સારી છે;
 પુંડરીગિણી નગરી થારી છે, ધણી અમારો કેવલ ધારી છે. સુણો ૦ ૧
 ભરતની વંદના લેજોજી, કાગઝ પર ચિત્ત દેજોજી;
 સુર ભક્તિમાં મત રીઝોજી, ઉપકાર ગરીબ પર કીજોજી. સુણો ૦ ૨
 ચઉ સંઘ ગુણની ટ્રાણો છે, પળ ભરતની વાતો જાણો છે;
 શું લખું નહીં પરિમાણો છે, થોડામાં ઘણું એ પીછાણો છે. સુણો ૦ ૩
 દુકાન આપની ચાલે છે, ચોર ચોરે દિશિ મહાલે છે;
 દિન દિન ઘાટો ઘાલે છે, પળ હજુ કામ કાંઈ થાઠે છે. સુણો ૦ ૪
 પોલીસ માર્લ ઉઠાવે છે, વઢી ચોર ચોર કરી ધાવે છે;
 વાઢું ક્ષેત્રને ટ્રાવે છે, એ ન્યાય ભરતમાં પાવે છે. સુણો ૦ ૫
 મુનિમેં ગુમાસ્તા તેવા છે, તે પળ ચોરો જેવા છે;
 છોડી દુકાનની સેવા છે, તે ટ્રાય માર્લ નિત્ય મેવા છે. સુણો ૦ ૬
 ઘરમાં પુરો તોટો છે, માથે ટ્રચો અતિ મોટો છે;
 પુરુષાર્થતણી પળ ટ્રોટો છે, તેથી પુણ્ય અહીંથી છેટો છે. સુણો ૦ ૭
 શ્વેતાંવર દિગંબરના, ણ્ઘડા ગચ્છ મતાંતરના;
 સ્થાનકવાસી ઢુંઢકના, વઢી મીઠમ તેરા પંથીના. સુણો ૦ ૮

૧ શાસન. ૨ કુદર્શની, કુલિંગી, પાસત્થા, માયાચારી. ૩ આચાર્યોદિ ઉપદેશક અનેક ક્લેશ ણ્ઘડા ફેલાવવાના ઉપદેશ કરે છે.
 ૪ ક્ષેત્ર તે શાસન અને વાઢ તે સમાજના આગેવાનો પદવીધર પુરુષો
 આચાર્ય ઉપાધ્યાય પન્યાસ વિગેરે. ૫ સાધુસમાજ, શ્રાવક વર્ગ.
 ૬ રોજ રોજ જૈનોની સંખ્યા ઘટે છે.

કોઈ મઠધારી બની રહ્યા, કોઈ લોભી લાલચિયા થયા;
 કોઈ માન પૂજામાં ફસી ગયા, કોઈ શાસનને નિંદાવી રહ્યા સુળો ૦ ૯
 હવે મેહર નજર અમપર કીજે, ભરતની કાંઈ સ્વર લીજે;
 દેવા યોગ્ય શિશ્વામળ દીજે, તો જ્ઞાન કહે કારજ સીજે. સુળો ૦ ૧૦

(હે નાથ કાગલનો ઉત્તર કેમ નથી આપ્યો).

હવે હુંડી લખું છું તે તુર્ત સિકારો.

મક્તિ હૃદયમાં ધારજોરે—૯ દેશી.

કાગલ કાં ન વાંચીયો રે, માચીઓ ઘોર અંધાર;
 હુંડી સિકારો નાથજી રે, ન કરો દેર લગાર હો જિનજી. કાગલ ૦ ૧
 સ્વસ્તિશ્રી પુષ્કલાવતીરે, મહાવિદેહ ક્ષેત્ર મોજાર;
 પુંડરીગિણી નગરી મલીરે, જહાં વસ્યા મુજ ભરતાર (રક્ષક) હો કા ૦ ૨
 વંદના વાંચજો સાહેબારે, હુંડી લખું હજુર;
 નાથ નહીં હમણાં ભરતમાં રે, મચીયો કલિયુગ કૂર. હો ૦ ૩
 સીલકમાંહે નાણું નથી રે, લક્ષ કોઢાધિપ નામ;
 વાદી આવે બારણે રે, નહીં ચાલે વાતોથી કામ. હો ૦ ૪
 સંયમથી શિથિલ હુઆ રે, નહીં રહ્યું આતમ લક્ષ;
 સમ્યગ્ જ્ઞાન દૂરે ધર્યું રે, લૈ બેઠા પોતાનો પક્ષ. હો ૦ ૫

निर्नायक टोळूं थयुं रे, संघमां मंडि खेंवाताण;
 पेढी जमावे आपनी रे, न राखे कोइनी काण (दुःख) हो० ६
 जैनमय पृथ्वी हती रे, हता केई करोड;
 आज हिस्सो न हजारमो रे, मविष्यमें शुं निछोड (दशा!) हो० ७
 बात मर्मनी आ कही रे, हुंडीमां अधिक न होय;
 जाणो छो मुज साहेबा रे, आपथी छानुं न कोय. हो० ८
 हुंडी पहोंचे तुर्तनी रे, नहीं मुदत (विलंब) नुं मान;
 चलणी नाणुं दो ज्ञानने रे, भरतनी चाले दुकान. हो० ९

अथ पेठ.

हुंडीनो उत्तर न आववाथी पेठ लखाय छे-

(ऋषभ जिनेश्वर प्रीतम माहरो रे-ए देशी.)

कागळ तो में लख्यो रे, हुंडी माहरी रे केम न सीकरी नाथ;
 कारण पामी रे लखुं पेठने रे, जलदी सिकारो तात. काग० १
 श्रीसीमंधर साहेब माहरो रे, धणी ते बिराजे आज;
 धणी बेठां कदीए न बीगडे रे, भरतनी जैन समाज. काग० २
 दुकानो मांडे साहेब जुदी जुदी रे, न करे धणीज संभाळ;
 मुनिम गुमास्ता मळ्या चोरटारे, केम रहे साहुकारी माल. काग० ३
 केटलुं लखुं साहेब चोरीओ रे, घाडां पड्यां रे दुकान;
 रत्नाधिक तो हवे रख्यां नहीं रे, काचे माचे मस्तान. काग० ४

मोटी मोटी पदवी धरावता रे, लडे झगडे मस्तान;
 मुंडे मुंडे रे करे प्ररूपणा, फेर्युं बहु अज्ञान. का० ९
 एक स्थापे बीजो उत्थापतो रे, न धरे जन विश्वास;
 श्रद्धा उतरे रे तुज शासन थकी रे, शाहु मुके निशास. का० ६
 चेला चेली करे चोरी तणा रे, न गणे जातने कुळ;
 पुस्तक संचे लोभीडा भंडारमां रे, इम बगडचुं जगशूल. का० ७
 कल्पने क्रिया मुकी खुंटीए रे, करे सावद्य व्यापार;
 आरंभ आदेशे ते आडंबरी रे, न आणे शंका लगार. का० ८
 तरसे घणा रे श्रावक गुरु विना रे, क्यां जइ पाडे बांग; (पोकार)
 मोढुं बांधे जो हुवे नगडु (दडो) रे, पण पडी कुवामां भांग. का० ९
 काचुं काम न पडचुं पेढीतणुं रे, तोय आवे नाणुं अथाग;
 दुकानो चाले मोटा ठाठथी रे, आ सुधारानो माग (मार्ग) का० १०
 लेवुं देवुं मारे कशुं नथी रे; नही खुशामदनुं काम;
 देख्युं तेवुं लख्युं पेंठमां रे, आगळ मरजी तुम स्वाम
 (स्वामी) का० ११

नाणुं जमा थयुं लोकमां रे, हरकोई सिकारे शेठ;
 अधिकाई गणशे ज्ञान ताहरी रे, न नाणे सिकारो पेठ. का० १२

પરપેઠ.

(પેઠનો ઉત્તર ન આવવાથી પરપેઠ લસાય છે.)

(વાન કહે જગ હું વડો, મુજ સરખો ન કોય લલના-૯ વેશી.)

કાગલ હુંડી પેઠને, કેમ ન સીકારી નાથ લલના;

હવે પરપેઠ સીકારજો, જો તમે જગના તાત લલના— કા. ૧

કાગલ હુંડી પેઠમાં, અહીંઆના હાલ વિચાર; લ.

શેષ લખું પરપેઠમાં, ભરતના સહુ સમાચાર. લ. કા. ૨

પહેલી આઢત બાંધતાં; કરવો જોડે વિચાર; લ.

હવે અધવચમાં ભરતને, કિમ છોડો નિરધાર. લ. કા. ૩

મલા માણસ સંસારમાં, કરે ન વિશ્વાસઘાત; લ.

તું સાહેબ ત્રિભુવન ધણી, મલી કીધી આ વાત. લ. કા. ૪

આ કપટી અમે નહીં, નાણાં રાખી લખીએ પેઠ; લ.

સમાચાર દુકાનના, તેહની લખું પરપેઠ. લ. કા. ૫

સાધ્ય રોગની ઔષધિ, હોવે જીવ વિશુદ્ધ; લ.

રોગ મોટો અસાધ્યનો, દવાથી ન થાયે શુદ્ધ. લ. કા. ૬

એક કનક અને કામિની, વશ કર્યો સૌ સંસાર; લ.

પ્રવેશ કર્યો શાસન વિષે, સુણીયે તે સમાચાર. લ. કા. ૭

અર્થ (દ્રવ્ય) ની દીયે દેશના, લેવે જ્ઞાનને નામ; લ.

ઝંજંમળા ઉપધાનમાં, કાઢ્યું પેદાશનું કામ. લ. કા. ૮

મહિલા પરિચય અતિ ઘણો, મવિષ્યમાં વધશે રોગ; લ.

વઢી સુનો પન્યાસજી, જૂઠા માંડયા જોગ. લ. કા. ૯

पहाड रचना करावतां, लूटे जीवोना प्राण; ल०
 आरंभथी शंके नहीं, उंची धरी तुज आण. ल० का० १०
 कदी तमारा मनने विषे, एवो हशे विश्वास; ल०
 श्रावकवाड शासन तणी, वारण करशे तास. (तेनी) ल० का० ११
 सुणो श्रावकनी वारता, देवद्रव्य पोते खाय; ल०
 गच्छ तणा झगडा करे, केटलुं लख्युं हवे जाय. ल० का० १२
 बांध्या ते दृष्टि रागमां, न करे हृदये विचार; ल०
 ध्वजा पताका सारीखा, फरी जाय वायु लार.

(पछवाडे) ल० का० १३

साधुने श्रावक तणो एकज जाणो ढंग; ल०
 कांण रही नहीं कोईनी, नहीं रह्यो शासन रंग. ल० का० १४
 रोग वैरी अग्नि तणो, वळे शीतळ आचार; ल०
 वध्याथी व्याधी करे, जलदी करो उपचार. ल० का० १५
 दुःख नही आणा मुक्तां, केम आवे बीजाने देख; ल०
 बगला भक्त भेगा हुआ, केटला लखुं हुं लेख. ल० का० १६
 परपेंठ सिकारो नाथजी, मत करो देर लगार; ल०
 ज्ञान कहे बगड्या पछी, दुष्कर शुद्धाचार. ल० का० १७

(८)

मेझर नामुं.

दोहरा.

- श्री सीमंधर साहेबा, महावेदेह क्षेत्र मोझार;
प्रातः उठी वंदन करुं, दिनमां वार हजार. १
आनंद घन देवचंद्रजी, यशोविजय उवझाय; (उपाध्याय)
हुंडी कागळ बहु लख्या, पेठ परपेठ पठाय. (मोकली) २
उत्तर पाछो नहीं मळयो, ते प्होंच्या तुज स्थान;
कागळ हुंडी वाचीआ, पेठ परपेठ सुणी कान. ३
ते न सिकारी नाथजी, शुं कारण छे तेह;
के नाणुं जमे नहीं, के नहीं प्होंची जेह. ४
हुंडी पेठ खोवाई गयी, परपेठ सीकारी न नाथ;
ते कारण मेंझर लखुं, जलदी सीकारो तात. ५

जिन स्तुति.

(ढाळ १ ली.)

वीर सुणो मारी विनती ए-वैशी.

सुणो सीमंधर विनती, मेझर नामुं हो लखी मेळुं आज.
जलदी सिकारो नाथजी, जेम सुधरे हो सब जैन समाज.

सुणो सीमंधर. १

સ્વસ્તિ શ્રી પુષ્કલાવતી, પુંડરીગિણી હો નગરી શુભ સ્થાન;
 સર્વ ઉપમાને યોગ્ય છો કેવલદર્શી હો જો રે કેવલજ્ઞાન. સુ૦ ૨
 આઠ પ્રતિહાર જ શોભતા અતિશય હો મોટા ચોત્રીશ; (૩૪)
 ઇંદ્રાદિક નિત્ય પૂજતા જીત્યા હો જે રાગને રીસ. સુ૦ ૩
 તત્ર શ્રી સીમંધર પ્રભુ, કરુણાસાગર હો મોટા કૃપાલ;
 અઘમ ઉદ્ધારણ સાહિજો, જગબંધવ હો જગ દીનદયાલ. સુ૦ ૪
 ભરતક્ષેત્રના સંઘની, વંદના હોજો હો એક હજારને આઠ;
 તુમ કૃપા અત્ર કુશલ છે, દર્શનથી હો હોસે અધિકો ઠાઠ. સુ૦ ૫
 કાગલ હુંડી પૈઠને, પરપેઠ હો લચી મેલી અનેક;
 તેનો ઉત્તર મળ્યો નહીં, કેમ કીધી હો ! પ્રભુ ઢીલ વિશેષ. સુ૦ ૬
 તે કારણ લખવું પડ્યું, મેઝર નામું હો મને આ વાર;
 આગલ રીત નહીં લોકમાં, દેજો હો પ્રભુ એને સીકાર. સુ૦ ૭
 ઢાલ ૧ લીનો તાત્પર્ય—વીતરાગ પ્રભુને હમેશાં વીનતી
 કરવી અને વન્દના કરવી.

દુહા.

અનંત કલ્યાણી સંઘ છે, સંઘથી વડો ન કોય;
 સમોસરણ બિરાજતાં, નમસ્કાર કરે તોય. ૧
 હું પણ સંઘને નમી કરી, કહું મનની વાત;
 તોપણ કોઈ ન સાંભળે, તું જાણે જગતાત. ૨
 ઓછો કોઠો તુચ્છ મતિ, નહીં સમાવે નાથ;
 કહું ભરતની વારતા, સાંભઠ કૃપાલુ નાથ. ૩

सुविहित अधिकार.

(ढाळ २ जी)

उपरनी देशी चालु.

- केवळ कमळा जिन लहे, गणधर हो थापे तीर्थरूप;
 चारे प्रकारे संघनो, तुं तो हो ! त्रीभुवननो भूप. सु० १
- भरतक्षेत्रनी वारता, समय समय हो जाणो जगनाथ;
 तो पण मारा मन तणी, अर्ज करूं हो जोडी बंने हाथ. सु० २
- मुज मन भमरो वसी रह्यो, तुज चरणे हो मुज चित्त लोभाय;
 विषम वाट पर्वत घणा, आ भवमां हो ! नहीं मुझथी अवाय सु० ३
- वीर शासन अति उजळुं, जाणुं हो ! पूनमनो चंद्र;
 साधु सुधारे आतमा, गुण गावे हो ! सुरलोके इंद्र. सु० ४
- अहो तपसी अहो संयमी, अहो ज्ञानी हो ! अहो ध्यानी तेह;
 अहो क्षांति अहो मुक्ती, अहो त्यागी हो ! वैरागी जेह. सु० ५
- मेरु जेम अडोल छे, सागर हो जेम होय गंभीर;
 दिनमणी जेवा दीपता, निर्मळ हो ! गंगानुं नीर. सु० ६
- अप्रतिबंध वायु परे, निरालंबन हो ! जाणो आकाश;
 अप्रमत्त भारंढ परे, कोई करे हो कर्मनो नाश. सु० ७
- क्रोधादि रिपुने दमे, पीवे हो ! मुनि उपशम रस;
 शत्रु मित्रने सम गणे, व्याप्यो हो ! भूमंडळमां जश. सु० ८

इत्यादिक बहु गुणभर्या, भाख्या हो प्रथम उपांग;
 लब्धि अनेके उपजी, कोई भण्याहो ! पूर्वने अंग. सु० ९
 एवा मुनिजीने नित्य प्रति, पूजे हो ! सुर इंद्र नरेंद्र;
 हुं पण माथुं नमावीने, नमुं नमुं हो ! प्रभु तेह मुनींद्र. सु० १०
 वीर पाट पर शोभता, पंचम गणधर हो ! श्रीसुधर्म स्वाम;
 पंचम आराना अंतमां, दुपस्सह सूरि हो ! लेशे तेनु नाम सु० ११
 परंपरा श्री पासनी, बीजो गच्छ हो उपकेश (कमला) कहाय;
 पोरवाळ श्रीमाळ ने, ओशवाळ हो कोई जैन बनाय. सु० १२
 सुविहित आचार्य पाटमां, चाल्या आव्या हो ! रत्नोनी खाण;
 उपलदे राजासंप्रति, चंद्रगुप्त हो ! पाळी ! जिनवर चराण. सु० १३
 निन्हव नवा नवा नीकळी, वादळ जेम हो ! गया विरलाय;
 भरतक्षेत्रनी वारता, लखता हो जीवडो गभराय. सु० १४
 दक्षिण भरत हुंडा सर्पिणी, पंचम आरो हो ! कृष्णपक्षी जोय;
 असंयति पूजा पांचमो, कारण मळ्युं हो कमती नहीं कोय. सु० १५
 उदय उदय पूजा नहीं; भस्मग्रह हो ! बेठो वीरनी. राश (राशि)
 प्रभाव पड्यो तेहनो, पेहले कीधो हो ! ते प्रेमनो नाश. सु० १६
 मान दूत कळिकाळनो, छडी रोपी हो ! शासनमां आय;
 आराधे देवी देवता दिन दिन हो ! शिथिलता थाय. सु० १७
 छसें नव वर्षो पछी, मोटो पड्यो हो ! शासनमां भेद;
 दिगंबर एकांतनें, पक्ष ताणी हो ! करे भेदमां भेद. सु० १८
 बोलो केइ उन्थापीआ, केइ हो ! नव दीधा स्थाप;
 तेनी रामायण छे घणी, केटली लखुं हो ! तुम जाणो आप. १९

છસો ચોરાશી વર્ષે હુઆ, ગંધ હસ્તિ હો પ્રથમ ટંકાકાર;
ધીમે ધીમે હવે સાધુનો, શિથિલ પડ્યો હો ! તપ તેજ આચાર સુ૦ ૨૦
કાઠ દુકાઠ પડ્યા ઘણા, ભારતમાં હો ! મચીઓ હાહાકાર;
કેઈ મુનિ અણસળ કરી પહોંચ્યા હો ! પરલોક મોક્ષાર. ૨૧

ઢાલ ૨ જી નો તાત્પર્ય—જે મુનિયોના ગુણ બખાળ્યા છે,
તેમાં પ્રવૃત્તિ કરવી યથાયોગ્ય પ્રયત્ન કરવો અને પ્રતિદિન
અનુમોદન કરવું.

ચૈત્યવાસી અધિકાર.

દુહા.

દુષ્ટ કાઠ અતિ આકરો, ન મિલે ફાસુ આહાર;
નિર્બલ મન મુનિ રાજજી, લોપે મર્યાદા કાર. ૧
કેઈ ગયા પર ખંડમાં રાખવા સંયમસાર;
જે પાછલ મુનિવર રહ્યા, સુણો તેના સમાચાર. ૨

(ઢાલ ૩ જી)

દેશી પૂર્વવત્

પાસત્થા પાછલ રહ્યા, જેણે કીધો હો ! જિન ચૈત્ય (દેશ) માં વાસ;
આઠસો બ્યાસી વર્ષે, શાસન હુઓ હો ! જાણે ભસ્મી રાસ. (રાશિ)
સુ૦ ૧

तप संयम दूरे धर्यो, दूरे धर्यो हो ! साधुनो आचार;	
वाडा बांध्या आपणा, तृष्णा हो लागी अपरंपार	सु० २
द्रव्यलिंगी द्रव्य राखवा, मांडी हो देवद्रव्य दुकान;	
तेहीज द्रव्यने वापरे, अंधा अंध हो मच्च्यो अज्ञान.	सु० ३
वास कर्यो मुनि चैत्यमां, गृहस्थे हो छोडी सार संभाळ;	
द्रव्य करे मुनि एकतुं, देवनामे हो, बीछावी जाळ.	सु० ४
धर्मशाळाने उपाशरा नवां चैत्य हो बांध्या अनेक;	
मालिकी राखी आपनी पोते हो करे जेनी देग्वरेख.	सु० ५
कल्पित क्रिया बनावीने, सावध हो करे उपदेश;	
अंजन शलाका प्रतिष्ठा विषे, संयम हो न राख्यो लेश.	सु० ६
काव्य बनाव्या पूजा तणा, सावध हो न आणे शंक (शंका;)	
माया ममतामां पड्या, हाथी हो जाणे पड्यो पंक	सु० ७
मृदंग ताल बजावता, कई खावां हो नित्य सारा माल;	
गादी तकीआ बीछाववा, ओढवा हो शाल दुशाल.	सु० ८
रोशनी करावे रातमां, मंदिरमां हो नचावे लोक;	
निरंकुश दया विना, धर्म नामे हो भोगवे भोग.	सु० ९
पहाड तणी रचना करे, गाजे हो आवे ने जाय;	
धाम धूम करे घणी, शासन हो दीघो लोपाय.	सु० १०
संघ साथे करे जातरा, साध्वीयो हो साथे चाले नार;	
धर्म नामे अधर्मनुं, पासत्था हो मांडयो प्रचार.	सु० ११
तप तेलादि करावीने, उजमाणे हो, लेवे रोकड दाम;	
गौतम पडधो पुरावतो, शुं लखुं हो जाणो आतमराम.	सु० १२

उपधानना नामथी, नवी नवी हो क्रिया दीधी स्थाप;
रूपीआ छेवे रोकडा, शासनने हो लगाड्यो पाप. सु० १३

साधुना ऊपाशरे, स्थापे हो वीतरागी देव;
अठाई ओच्छव करावतां, नाटकीया हो पाडी खोटी टेव. सु० १४

इत्यादि संक्षेपथी, विस्तारे हो तुं जाणे नाथ;
सो वर्ष सुधी चालीयो, मोटो हो चैत्यवासीनो साथ. सु० १५

देवगुप्त देवर्द्धि गणी, केई मुनि हो करी शासन सार;
हरिभद्रसूरि हुआ, केई मुनि हो कयों क्रियाउद्धार. सु० १६

अज्ञान तिमिर हठावीने, तप संयमे हो थया उजमाल;
पुस्तकारूढ आगम कर्या, जेणे जाण्यो हो काई पडतो काळ. सु० १७

स्वरूप काळ क्रिया रही, चैत्यवासीनो हो वध्यो परिवार;
तेरसो वर्षो गया, प्रभु पछी, चोरासी गच्छना हो सुणीये समाचार. सु० १८

गच्छ नाम जुदा पड्या, मांहोमाहे हो घणो धर्म स्नेह;
पण कळियुगी जागतां तेहना हो समाचार छे एह. सु० १९

समाचारी जुदी जुदी, जुदा जुदा हो सहुना ए नाण;
मंदिर उपाशरा जुदा जुदा, जुदाजुदा हो श्रावक पीछाण. सु० २०

ग्रंथ रचना जुदी जुदी पाकी बांधी हो पोतानी पाळ;
केई निंदक कदाग्रही, मांडी बेठा हो ममतानी जाळ. सु० २१

सिद्धसूरि वल्लभसूरि, जगचंद्र हो वली हेमसूरींद्र;
पासत्थानो मद चूरता, भूमंडळ हो वीचरे मुनींद्र. सु० २२

कुमारपाळ प्रतिबोधीने, जैन धर्मे हो कीधो उद्योत;
देश अदारे दया पळे रे, हीरसूरि हो अकबर प्रतिबोध. सु० २३

गच्छतणा झगडा घणा, पक्षा पक्षी हो मांडी दुकान;
लिंगधारी शिथिल थया, पासत्था हो माच्या मस्तान. सु० २४

विक्रम पंदरसे आठमां, लुंपक लोके हो कीधुं तोफान;
पंदरसे एकत्रीसमां, चाली हो लुंपक दुकान. सु० २५

प्रतिमा उत्थापी पापीए, आगम हो मान्या एकत्रीस;
बुक जेम बालक्रिया करे, दया दया हो पाडे मुख चीस. सु० २६

एक बाजु यति शिथिल थया, बीजी तरफ हो लुंपकनो जोर;
सत्यविजय सत्य राखवा, लुंपकना हो कील्ला दीधा तोड सु० २७

बीर परंपरा सत्यनी, सत्यविजयथी हो ! संवेगी नाम;
लुंपकथी हुंढक थया, आगळ लखुं हो ! बन्नेनां काम. सु० २८

सवंत सत्तर आठमां, लवजी हो ! लुंपकनो साध (साधु);
मोहुं बांधीने नीकल्या, लिंग पलटी हो ! कीधो उन्माद. सु० २९

सत्य मार्ग थोडो चालीयो वध्यो हो ! पासत्था प्रचार;
प्रवृत्ति लखुं बन्ने तणी, थोडामां हो ! घणा समाचार. सु० ३०

ढाळ ३ जी नो तात्पर्य—जे चैत्यवासीयोनी प्रवृत्ति लखी
छे तेमां कांई आश्चर्य न पामवुं. जीव बधा कर्माधीन छे. परंतु
खास लक्षमां राखवुं के ते प्रवृत्ति अमारामां न आवी जाय अगर
कांई होय तो काढी मुकवानो तुरत प्रयत्न करवो.

आचार्य अधिकार

दुहा

भूषण जिन शासन तणा, पद्वीधर गुणखाण;
स्थंभ कह्या जिन धर्मना, स्व पर मतना जाण. १
सारण वारण चोयणा, प्रतिचोयण करे तेह;
संघ चलावे आणमां, ते सूरि गुण गेह. २

(ढाळ ४ थी.)

देशी उपरनी चालु.

आचार्य उपाध्यायजी, प्रवर्तक हो स्थिविर गणी जाण;
गणावच्छेदक गणधरु, सात प्रदवी हो कही रत्ननी खाण. सु० १
सात रत्न चक्रवर्तीना, करे हो चतुरदिशि अंत;
गुण गीरवा पदवीधरा, जेणे तार्या हो ते जीव अनंत. सु० २
जे पदवी तारक हती, हमणानां हो सुणीये समाचार;
गुणहीण गर्वे चढ्या, पढ्या हो ममत्व मझार. सु० ३
स्वमतने जाणे नहीं, केम होये हो परमतना जाण;
जाणे थोडुं ताणे घणुं, खाली हो मांडी खेचाताण. सु० ४
भाष्य देखो व्यवहारनो, विस्तारे हो खोलीने नेण (आंख);
अगीतार्थने सेवतां, खोट आवशे हो श्री वीरना वेण (वचन) सु० ५

नहीं योग नहीं योग्यता, बनी बेठा हो आचार ज पाट;
 सूरि छत्रीश गुणे क्यां रखा, क्यां रही हो गणीसपदा आठ. सु० ६
 पाटीदार पटेलीया, कोई हो छीपा माळी जाट;
 अंगहीना केइ मांजरा, नहीं शोभे हो श्रीवीरने पाट. सु० ७
 ऊंचो धर्यो आचारने, क्रिया हो गणे कष्ट समान;
 आचारज थया अमरिया, नहीं क्रिया हो नहीं रहुं ज्ञान. सु० ८
 मोटी उपाधि धरावतां, खीताबो हो राखे दो चार;
 क्या कोरी क्या चीतरी (शीछ), बंने डूबे हो भवजल मोझार.
 सु० ९

परस्पर छापां छापावता, स्वश्लाघा हो परनिंदक तेह;
 पैसा खरचे वाणीया, दृष्टिरागी हो नहीं धर्मस्नेह. सु० १०
 निश्चीथ आचारंग भण्णा विना, अथवा हो भणीने जाये मूल;
 पदवी देवी कल्पे नहीं, जुओ हो व्यवहारनो मूल. सु० ११
 हाथी तणा बोजा लेइ, नांखे हो खर उपर मूल;
 पदवी देवे अयोग्यने, नहीं जुए हो जातिने कुळ. सु० १२
 पदवी देवी अयोग्यने, नहीं हो छोडावे संव;
 दंड तणा भागी होवे, जुंवे हो व्यवहारनो रंग. सु० १३
 पोताना शिष्य माने नहीं, शुं करशे हो शासननुं काम;
 आचारज घर घर तणा, रह्यो हो निक्षेपो नाम. सु० १४
 ज्ञानयोग उपधानना, नाम लेइ हो ! भेलुं करे पाप;
 लावो लावो करता फरे, भज कलदार ! हो ! बेटा जपे जाप.
 सु० १५

મર્યા પછી પુસ્તક નીકળે, ચેલા હો ! વહેંચીને સ્વાય; (લેવે)
 નહીં તો સ્વાયે વાળીયા, અથવા હો ! કોરટમાં જાય. સુ૦ ૧૧
 ચરણ સ્થપાવે તેહના, મૂર્તિ હો ધરે મંદિર બીચ. (વચમાં)
 છબીઓ ચીતરાવે બહુમૂલી સ્વસ્થાવા હો ! કરે તે નીચ. સુ૦ ૧૭
 તપ સંયમ આતમ બઠે, કેઈ કીધા હો ! જેણે જૈન અનેક;
 તેહની સ્વાયે રોટીઓ, લઢાવે હો ! માંહો માંહી એક. સુ૦ ૧૮
 અમિમાની ક્ષણકા કરે, શું આશા હો ! નવા કરે જૈન !
 મમ લજીઆ કહ્યા નાથજી ! જુઓ હો ! આગમના વેળ. સુ૦ ૧૯
 ઉત્તમ તો ઝંચા છોડે, નીચાને હો ! લેવે આપણી પાસ;
 કઢવી દવાઈ ગુણ કરે, શાસનપ્રેમી હો ! કરે અરજી સ્વાસ. સુ૦ ૨૦
 લજ્જા રાસો પદવી તળી, શાંતવૃત્તિ હો ! આપસમાં પ્રેમ;
 શાસનની સેવા કરો, પામો હો ! જલદી શિવ જેમ. સુ૦ ૨૧

ઢાલ ૪ થી નો તાત્પર્ય—જ્યાં સુધી આચાર્યના ગુણની
 યોગ્યતા ન હોય ત્યાં સુધી આચાર્ય પદ્ધિ નહિજ આપવી અને
 લેવાવાળાને પણ પુરો વિચાર કરવો અગર પદવીને યોગ્યતા હોય
 તો પદવી આપવી તથા લેવી અને સંવને શાન્ત માર્ગે પ્રવૃતાવવો.

गणी अधिकार

दोहा.

गुण गीरवा गणी करे, गच्छतणा शुभ काम;
जिनागममां दीसे नहीं, पन्यासोना नाम. १
कहेवाय संवेगी नामना, नहीं संवेगनो रंग;
पदवी तणा झगडा करे, लई लई गृहस्थी संग. २

(ढाल ५ मी.)

देशी उपर प्रमाणे.

समिति गुप्ति जाणे नहीं, सावद्य निर्वद्य हो ! नहि होये मान;
दोष जाणे नहीं आहारना, नहीं हो ! भाषानुं ज्ञान. सु० १
दृष्ट पुष्ट साधु बन्या, माल खाइ हो ! बनीया मस्तान;
जूठा योग वहन करे, कळियुगी अहो ! मांड्युं तोफान सु० २
नवतत्त्व नहीं आवडे, नहीं हो ! दशवैकालिक ज्ञान;
योग वहे, भगवती तणा, भरत मांहे हो ! मचीउं अज्ञान. सु० ३
सूत्र क्रमसर वांचना, उत्क्रम हो ! कद्यो दंड निशीथ;
पाप उदय पन्यासनं, तोडी हो ! जिनशासन रीत. सु० ४
वाडा बांध्या पन्यासजी, बीजा हो ! नहीं करावे योग;
माया जाल बेठा मांडीने, शासने हो ! लगाव्या रोग सु० ५

आगमवाचना उंची धरी, पासत्था हो ! क्रिया दीधी स्थाप;
 पुस्तक धर्या भंडारमां, कोण वांचे हो ! पन्यासनो बाप सु० ६
 भेद करे गच्छ मांहे ते, संघमां हो ! करे खेंचाताण;
 दुकान जमावे आपनी, पदवी पाम्या हो ! नहीं पाम्यो ज्ञान सु० ७
 पुण्योदय साधु थया, आधाकर्मी हो ! खाई करे पुण्य नाश;
 पाप पुरां उदय आवीया, साधु हेवे हो ! पछी पन्यास सु० ८
 शुं लखुं मारा साहेबा, देखादेखी हो ! लागे चेपी रोग;
 एक बीजाथी आगल पडे, नहीं देखे हो ! कोई योग्यायोग सु० ९
 अंदरनुं रहस्य हवे सुणो, थइ पन्यास हो ! मांडे उपधान;
 मालपाणी नाणुं मळे, महिला मळी हो ! करे सन्मान सु० १०
 ठाणाङ्ग ठाणे आठमे, सूत्र हो ! व्यवहारनो खोल;
 कहेता गुण गणी तणा, केम चाले हो ! जे पोलमपोल सु० ११
 जो संघ निर्णय नहीं करे, थासे हो श्री वीरना चोर;
 मारी फर्जेमें बजावी छे, जुठो हो ! मत करजो सोर सु० १२
 ढाल ५ मी जेवी रीते आचार्य पद्वि ले छे तेवीज रीते
 गणी पदवी समजवी.

योग वहन अधिकार.

दुहा.

सूत्र वांचे तप करे, योगवहन तस नाम;
 आगममांहे देखील्लो, भाखे श्रीमुख श्याम (जिनेश्वरदेव) १.

कल्पित छे विधि योगनी, मोला पडीया भर्म;
 “धर्म” आज्ञा वीतरागनी, आज्ञा बहार अधर्म. २

(ढाल ६ वी)

देशी पूर्व प्रमाणे.

महानिशीय अंगचूलिया उत्तराध्ययने हो ! दीसे योगनां नाम;
 सत्यमार्ग गोपा करी, चैत्यवासीए हो ! कर्तुं दामनुं काम सु० १
 भगवतीनीं वांचना सठसठ (६७) दिन हो मूल पाठमां जोय,
 हमणां योग छमासना, आगम आणा हो ! विराधक होय. सु० २
 पन्नवणा पाछळ बनी, पहेलां हो ! नहीं होवे योग;
 देवद्वोगणी नंदी रची, त्यांसुधी हो ! नहीं हतो आ रोग सु० ३
 आगममां तो इम कह्युं, एटला दिन हो ! उद्देशनो काळ;
 ते विधि ऊंची धरी पासत्था हो ! मांडी मननी जाळ सु० ४
 गणधर सूचित विधि एक जे, मांहे हो ! कोण आणे शंक; [शंका]
 गच्छगच्छनी जुदी जुदी कल्पित हो ! नवि होवे निशंक सु० ५
 भगवती योग कर्या विना, नहीं देवे हो ! गणी पद आज;
 आगम विरुद्ध प्ररूपणा, आधाकर्मी हो ! खावे पदवी काज; सु० ६
 निशीथ आचारांग भण्पा होवे, सूत्र हो ! व्यवहारनी वात;
 जातिकुलेने योगता देवी कल्पे हो ! जेने पदवी सात. सु० ७
 बहल मुनि तीसक मुनि, छ मासे हो ! भणीया अंग अग्यार;
 पांचमा नवमा अंगमां नवमासे हो ! धन्नो अणगार. सु० ८

જૂઠા યોગ વહન કરે, આધાકર્મી હો ! ટાવે પદવી કાજ;
 અગીતાર્થ અમિમાનીઆ, પદવી લેતાં હો ! આવે નહીં લાજ. સુ૦ ૯
 ભગવતી પહેલા શતકમાં આધાકર્મી હો ! સાધુ ટાવે જાણ;
 રૂલે અનંત સંસારમાં કેમ કાઢે હો ! બીજાને તાણ સુ૦ ૧૦
 જોગતણા આહારની, લેખતાં હો ! ચાલે નહીં હાથ
 હા ! હા ! મરતમાં શુ થયું, મઢીયો હો ! સ્વારથીયો સાથ. સુ૦ ૧૧
 રામ સનેહી સાધુના, ભોજન બને હો ! ઘરઘરમાં તેમ;
 કમતી નહીં યોગ વહનમાં, વનડો (વર) બેઠો હો ! વંદોલે
 જેમ. સુ૦ ૧૨

વારા બાંધી આવે શ્રાવિકા, કાલે હો ! શું આવશે તપ !
 પાપ ઉદય પન્યાસનાં, અમુક સાધુને હો ! અમુક થાશે સ્વપ્ન.
 સુ૦ ૧૩

તૈયારી કરી આવે તેડવા, લાભ દેજો હો ! મારા સ્વામીનાથ;
 આધાકર્મીથી શંકે નહીં ! દેવે લેવે હો ! ડુબે બન્ને સાથ સુ૦ ૧૪
 પચકલાણ કરે આંબીલતણા, દહીંતણા હો ! કરંબા સ્વાઈ જાય;
 મીઠું મરચું હીંગને જીરું, દશવીસ હો ! ભોજન બનવાય. સુ૦ ૧૫
 નીવી તો જાણે નામની, કલકંદ હો ! સ્ત્રીરને દૂધપાક;
 તલ્યું ગઢ્યુ સ્વપ્ને ઘણું, બદામ ચિરંજી હો મેવોને દ્રાવ. સુ૦ ૧૬
 પચકલાણ કરે વિગય તણા, વિગય ટાવે હો ! લાગે મોટું પાપ:
 મહા મોહનીય કર્મ બાંધતો સમવાયાંગે હો ! મારુયો શ્રી આપ.
 સુ૦ ૧૭

काली आदि दश राणीओ, अंतगडमां हो ! आंबिल अधिकार;
लेपादि विगय वरजीयां, केवल पामी हो ! गई मुक्ति मोझार.

सु० १८

छठ तप आंबिल पारणे, नवमे अंगे हो ! धनो अणगार;
लूखो आहार बे द्रव्यनो, समाचारीमां हो ! चारुओ अधि-

कार. सु० १९

साधवीओ आवे एकली, लेवे हो ! योगवहन नाम;
काल विकाल गणे नही, कोण जाणे हो ! पन्यासोना काम सु० २०

साधुना स्थानमां साधवी, वरजी हो ! बृहत्कल्प मोझार;
आलाप संलाप करवो नहीं, नागणपरे हो ! बतावी नार. सु० २१

संघ चतुर्विध मांहेने, सुणता हो ! आवे व्याख्यान;
प्रवर्तिनी पासे रहे, लेवे देवे हो ! आपसमां ज्ञान. सु० २२

नानी दीक्षा दिन सातनी, मध्यम हो ! राखे मास चार;
उत्कृष्ट छ मासनी, जुओ हो ! सूत्र व्यवहार. सु० २३

पिंडेषण अध्ययन भणवाता, हमणां हो ! छजीवणीया सार;
ते पण लुप्त करवा भणी, ज्ञानहीना हो केवल क्रियाचार सु० २४

नानी दीक्षामां साधु रहे, वर्ष बे वर्ष हो रहे वर्ष चार;
आज्ञा नहीं वीतरागनी, पुन्य नास हो ! थावे आज्ञा बहार सु० २५

योग करावे नहीं अन्यने, करावतां हो ! पहेलां करेकोल (शरत);
एठलां पुस्तक आदि तणा, रखावे हो ! पहेली रोकड मोल सु० २६

કેટલું લલુ મારા બાપજી ! લીલા હો ! જેની અપરં પાર;
 બુદ્ધિ સુધારો નાથજી, મારી અરજી હો ! વારંવાર સુ. ૨૭

ઢાલ ૫ ઠી—જિનાગમોની વાચના આપવી સિદ્ધાન્તો નું રહસ્ય
 શિષ્ય મંદલીને સમજાવવું, પરન્તુ જે યોગને આધાકર્માદિ આત્માને
 અહિતકારક છોટી પ્રવૃત્તિયો છે તેને તિલાંજલી આપવી.

ઉપધાન-અધિકાર.

દોહરા.

ગુરુ તીર્થ પાસે કરે, ઉપધાન તપ સાર;
 જૈન વિધિ અનુસારથી, તે પામે મવપાર ૧
 ધર્મ અમૂલ્ય જિનેંદ્રનો વેચાય દુકાને મોલ (મૂલ્ય)
 ધર્મ નામ ધાઢાં છુલે, પન્યાસોની પોલ. ૨

(ઢાલ ૭ મી)

પૂર્વની દેશી.

આંબીલ પ્રમુલ તપ કરે, શ્રાવક હો મળે ગુરુની પાસ;
 શ્રાવિકા ગુરુની કને, હમણાં હો ! જુવો પન્યાસ. સુ. ૧
 ઉપધાન કરાવતાં પેહલાં, પેસા હો ! લેવે જ્ઞાનને નામ;
 પેઢી જમાવી બ્રાહ્મણ પરે, કોઈ કાઢી હો ! પેદાસનોં કામ. સુ. ૨
 સધવા વિધવા મળે ઘણી, માગ્યે માઈ હો ! મઝે દસ બાર;
 ક્રિયા કરાવે પન્યાસજી, મહિલા સાથે હો ! માંડે પ્રચાર. સુ. ૩

नारीना परिचय थकी, यतिये हो ! कीधो घरवास;
 प्रत्यक्ष देखी केम करे, त्यागी हो ! महिला सहवास सु० ४
 आरंभ करावे नवा नवा, भोजन कारण हो ! देवे आदेश !
 माल उडाती करे मोझने, गांडो मल्यो हो ! गुर्जरनो देश सु० ५
 भोजन जमे वाणीया, ओघो लेई हो ! जावे पन्यास;
 अमुक सारुं न केम कर्युं (त्यारे बोले) शुं खपे हो ! अने
 श्रावकना दास. सु० ६

नाम लेवे नीवी तणो, आहार तणुं हो ! जाणो जगभाण;
 बदाम तणो हलवो बने, घारी हो कलाकंद पीछाण सु० ७
 लाडु पेंडा बरफी बने, दूधपाक हो ! नहीं रहे दूर;
 दैहरां ने पुडला बने, जुदां जुदां शाक हो ! हांडा भरपूर सु० ८
 तृपणी भरे भरे पातरां, साधुजी हो ! उडावे माल;
 धर्म नामे धूर्त जागीया, पन्यासे हो ! बिछावी जाल. सु० ९
 केई गृहस्थी जैनना, नहीं मळे हो ! खावाने धान्य;
 उपधान नामे मुनिराजजी, माल उडावे हो ! मली मस्तान सु० १०
 अमुक बाईए दश दीया, तुं तो हो ! मोटा घरनी बेन !
 सो के बसो आपशो, धीरे धीरे हो ! बोले मधुरां वेण. सु० ११
 रांडीरांडो ठगवा भणी, भला जाग्या हो ! धोळे दिने चोर;
 ज्ञान नामे भेलुं करे, पापोदय हो ! पडे चोरोमां मोर सु० १२
 तृष्णा अंबर [आकाश] जेवडी, करावे हो ! माळा छीलाम !
 वादे वधारे वाणीया, भेळा करे हो ! लोभीडा दाम. सु० १३

सिद्ध साधक रहे वाणीया, धर्मादीया हो ! मळे दलाल;
 कळियुगीया भेगा थया, केम रहे हो ! साहुनो माल. सु० १४
 ओछा जीवित कारणे, संयम खोवै हो ! अज्ञानी बाळ;
 जरा तो डरो परमवथ की, माथा उपर हो ! भमे छे काळ. सु १५
 षणिक भडकशे वांचीने, पन्यास हो ! करशे कोई क्रोध;
 भञ्जमण करूं तेहनै, पक्ष छोडी हो ! करो साची शोध सु० १६
 साचामां समकीत वसे, मायाथी हो ! आवे मिथ्यात;
 केवां चित्र हुं चीतरुं, तुं जाणे हो ! मारा त्रिभुवन तात. सु० १७

ढाळ ७ मी—गीतार्थाचार्य मुनिमहाराज श्रावकवर्गने योग्यता
 पूर्वक जैन धर्मना खास तत्व ज्ञान नित्य धर्म क्रियानुं ज्ञान आपवुं
 अने बळतो तप कराववो किन्तु जो धामधूम फोगट आडम्बरमां
 द्रव्य खरचाववा के खावा पीवा तथा पेसाना लोभे के स्त्रीयो साथे
 जे प्रचारनी प्रवृत्ति छे ते योग्य नथी माटे तेने दूर करवी.

दीक्षा अधिकार.

ज्ञान गर्भित वैराग्यथी, दीक्षा लेवे जो कोय;
 दीपावे जैन धर्मेने, तरे ते तारण होय. १

(ઠાલ ૮ મી)

દેશી પૂર્વ પ્રમાણે.

ઠાળાંગ વૃક્ષ કલ્પમાં, દીક્ષા દેવે હો જોડેને યોગ્ય;
 એવી આજ્ઞા વીતરાગની, પ્રવચને હો ! વરજે અયોગ્ય. સુ. ૧
 અધિકાગુણ હોય આપથી, અથવા હો ! હોવે સમ તુલ્ય;
 ઉત્તરાધ્યયન પાંત્રીસમાં, જોવે હો ! મુનિ જાતિને કુલ. સુ. ૨
 આજ્ઞા નહીં માબાપની, નહીં હો ! નિજમાં વૈરાગ્ય;
 જેવા તેવાને મુંઢતાં, પુસ્તક વચ્ચે હો, લેઈ જાય ભાગ. સુ. ૩
 એકની પાસેથી નીકલ્યો, પુસ્તક વેચી હો ! કરે રોકડ દામ;
 અત્યાચાર સેવે તેહથી, વચ્ચે પાત્ર હો ! કળી દે લીલામ. સુ. ૪
 બીજા પાસે તે જઈ, દીક્ષા હો ! લેતો બીજીવાર;
 ગુરુજી નિર્ણય કરે નહીં, ચેલાનો હો ! લાગ્યો લોભ અપાર. સુ. ૫
 ત્રીજીવાર ત્રીજા કને, એમ ઠગે હો ! નહીં પૂછે કોય !
 માતાપિતાનાં પોષણ કરે, પુસ્તક વચ્ચે હો ! દામ રોકડ જોય. સુ. ૬
 બની ચુક્યા કેઈ દાસલા, તો પળ હો ! નહીં છોડે બલાય !
 જ્ઞાસન નિંદાવા જનમીયા, તેથી હો ! શુદ્ધ શ્રદ્ધા જાય. સુ. ૭
 આજ્ઞા વિના દીક્ષા દીયે, ત્રીજા વ્રતમાં હો ! જલાંજલી હોય !
 પ્રાયશ્ચિત આવે આઠમું, ઠાળાંગ હો ! ઠાળે ત્રીજે જોય. સુ. ૮
 મૂલ્ય તળા ચેલા કરે, દેવરાવે હો ! તે રોકડ દામ;
 માલ સ્વાય મસ્તાનીઆ, અનાચાર હો ! સેવે ઠામો ઠામ. સુ. ૯
 વરઘોડા કાઢે વિકાલ (પરોઢીયા)માં, જૈન નામે હો ! કરે ચોરીનાં કામ;

छानांमाना दीक्षा दीये, फोकट हो ! खरचावे दाम. सु० १०
 मातापिता आवी करी, वेष खुंची हो ! घर लइ जाय;
 प्रतीति-रही नहीं जैननी, लोभीडा हो ! मारग निंदाय. सु० ११
 संयम लई समझया नहीं, समिति गुप्ति हो ! साधुनो आचार;
 संयममां रमीया नहीं, व्याकरणनो हो ! मांडे प्रचार. सु० १२
 पेहेलां तो मुके मोकळा, भणो भणो हो ! गणे दोष;
 कल्प क्रिया उंची धरे, आज्ञा बिना हो ! नहीं संतोष. सु० १३
 व्याकरण भणे गृहवासमां, दीक्षा लै हो ! भणे जैनसिद्धांत;
 हाडे हाडे वैराग्यथी, तरे तारे हो ! करे भवनो अंत. सु० १४
 ज्ञाता विगेरे सूत्रमां, दीक्षा लै हो ! सीखे साधु आचार;
 अंगादिक पाछे भणे, पेहेलां रंगीये हो ! पाळे शुद्धाचार. सु० १५
 एक चक्र चाले नहीं, क्रिया साथे हो ! होवे सम्यग् ज्ञान;
 प्रथम क्रिया व्यवहारमां, निश्चयमां हो ! होये ज्ञान प्रधान. सु० १६
 कांतो दुःखी दरिद्रीओ, पेट भरवा हो ! लेवे संयम भार;
 कांतो पूजाववानी लालचे, मोहगर्भी हो ! देखादेखी प्रचार. सु० १७
 गुरु पण तेवा मळ्या, वधारवा हो ! पोतानो परिवार;
 जीवतां भूत बनावी दे, भगवी हो ! लेइ जावे लार. सु० १८
 दीक्षाना केस कोरट चढे, जुओ हो ! जैनोनी रीत;
 गादी बेठा जुओ वीरनी, केम रहे हो ! सूरिनी प्रतीत. सु० १९
 गृहस्थीपणे एक घर तणो, मुशकेले हो ! चलावे कारभार;
 साधु थया घर हजारना, लांबां लेखां हो ! नहीं आवे पार. सु० २०

જેમ જેમ પોપ ગુરુ વધે, તેમ તેમ હો ! નબળી પડે સમાજ;
 ગળી ગાઢરીયો શું કરે ? સિંહ હો ! કરે એકલો રાજ. સુ૦ ૨૧
 વકીલ બેરીસ્ટર મહેનત કરી, મુશ્કેલથી હો ! પરીક્ષા પાસ;
 અધિકાર મળે કોર્ટ તળો, દીર્ઘ દૃષ્ટિ હો ! વિચારો ધ્યાન. સુ૦ ૨૨
 રાજા ગાદીપર બેસતો, કેટલી હો ! જોડે ગુનાસ ?
 પૂજનીક બને રાજા તળા, જોડે હો ! કેટલો પ્રકાશ ! સુ૦ ૨૩
 પંદર (૧૫) પ્રકૃતિ ક્ષય હુએ, અથવા હો ! હોવે ઉપશાંત;
 ચઢતે વૈરાગ દીક્ષા લીએ, કરે હો ! મન ઇન્દ્રિય દાંત (દમન) સુ૦ ૨૪
 એકાંત પક્ષ નહીં ટેંચવો, રહે હો શુદ્ધ લોક વ્યવહાર;
 તે જૈન ધર્મ દીપાવશે, તરે તારે હો ! જાયે મોક્ષ મોક્ષાર. સુ૦ ૨૫
 મોટા ઘરની સ્ત્રી હુએ, દીક્ષા લેવે હો ! સાધવી પાસ;
 પાંચ દશ હજારના, જમે કરાવે હો ! નામે જ્ઞાનને ધ્યાન. સુ૦ ૨૬
 દીક્ષા લેઈ પછી સાધવી, માલિકી હો ! રાખે પોતે આપ;
 લેળું દેવું કરાવતાં, કેમ છુટે હો ! જો પાપ સંતાપ. સુ૦ ૨૭
 સાધુ કરતાં સાધવી તળી, લીલા હો ! પ્રભુ અપરંપર;
 ઉદ્ધાર કરો આ ભસ્તનો, થારી પલટણના હો ! આ છે

સમાચાર. સુ૦ ૨૮

ઢાલ ૮ મી—અયોગ્યને દીક્ષા ન આપવી અને યોગ્યને પણ
 દીક્ષા લેવાવાળાની પાછળ સગા સંબંધીની આજ્ઞા હોય તોજ આપવી.

(३०)

आहार अधिकार.

समिति गुप्ति चित्त धरे, छे निर्दोषित आहार;
ते गुरुतारे जगतने, वंदुं वारंवार. १
फासु निर्वद्य जे मळे, तेथी करे संतोष;
नहीं मळतां तप आचरे, पण नहीं सेवे दोष. २

(ढाल ९ मी.)

देशी पूर्व प्रमाणे.

आहार पाणी लेवे सूझतो, श्रावक हो ! देवे दातार;
बन्ने जाय मोक्षमां, दशवैकालिक हो ! पांचमे अधिकार. सु० १
छट्टे उद्देशे शतक आठमां, फासु हो ! देवे मुनिने आहार;
एकांत होवे निर्जरा, भगवती हो ! नहीं पाप लगार. सु० २
फासुक आहारज भोगवे, भावे भावना हो ! धन्य तप करे तेह;
आप तरे पर तारता, मोक्ष जावे हो ! जिन माखे एह. सु० ३
आधाकमीं आहार भोगवे, आयु छोडी हो ! बांधे कर्म सात;
रुले अनंत संसारमां पंचम अंगे हो ! भाखी आ वात. सु० ४
बंछी नहीं छ कायने, वळी भागी हो ! ते जिनवर आण !
समवायांगे सबळो कह्यो पिंडनिर्युक्ति हो ! गुणदोष पीछाण.

सु० ९

पूतीकर्म जो भोगवे, सुयगडांगे हो ! सेवे बे पक्ष;
 द्रव्य साधु भावे गृहस्थी, नहीं हो ! जेने आतम लक्ष. सु० ६
 कृतगडे कल्पे नहीं, भूले लाव्यो हो ! साधुने काज;
 अणजाणे आवे तो परठवुं, नहीं खावे हो ! मोटा मुनिराज, सु० ७
 सामे लाव्यो भोगवे, तेढ्या जाये हो ! जेम चारण भाट;
 मुनि मत्तंगज वेगळा, नहीं लागे हो ! सोनाने काट. सु० ८
 भक्तिवान श्रावक होवे, नहीं ज्ञप्ते हो ! मुनिनो आचार;
 दोषसहित देतो बांधे, अल्प आयु हो ! ठाणांग मोझार सु० ९
 त्रीजे स्थाने एम कह्यो, पथ्यकारी हो ! देवे फासुक आहार;
 शुभ दीर्घ आयु बांधतो, पंदर भवे हो ! पामे भवपार. सु० १०
 दोषित आहार देतां थकां, आठ जणा हो ! भेळा बांधे पाप;
 सहाय देवे शीतल करे, कौण काढे हो ! ए पापनुं माप सु० ११
 ध्यान ध्यावे रातना, अमुक घेरे हो ! मळे अमुकं माल;
 पडिलेहणा पूरी कोण करे ! लै तृपणी हो ! थवे उजमाल. सु० १२
 श्लोक गणे गौतम तणो, वांछित हो ! भरी लावुं माल !
 शुद्धाशुद्ध कोण गणे ? कोण गणे हो ! जे काळ विकाल. सु० १३
 गृहस्थी सुता होय खाटले, धमकविजय हो ! देवे धर्मलाम;
 काढे गौतम पातरुं, पूर्ण पात्र हो ! तृष्णा जाणो नाम. सु० १४
 दशवैकालिक छेडे कह्यो, एक वखत हो ! भोजननुं मान;
 उत्तराध्ययन छीसमां, सुणो हो ! समाचारीनुं ज्ञान. सु० १५
 पहेले पहेरे स्वाध्याय करे, बीजे पहेरे हो ! विचारे ध्यान;

त्रीजे पहोरे भीक्षा करे, चोथे पहोरे हो ! भलो स्वाध्याय ज्ञान.

सु० १६

पहेले पहोरे चा दूधनी, बीजे पहोरे हो ! उडोवे माल;

त्रीजो पहोर निद्रा तणो, चोथे पहोरे हो ! वळी चोखाने दाल. सु० १७

दशवैकालिक पांचमेरे, मुनि जाणे हो ! क्षेत्रने काळ;

काले काले समाचारे, कल्पमां हो ! भिक्षा एकज काळ. (वखत) सु० १८

दूध दही घृत वापरे, तप करतां हो ! जो धुणे शीष;

उत्तराध्ययन सत्तरमां, पाप श्रमण हो ! कव्या जगदीश सु० १९

मोटुं कारण मुनिने होवे रे, संयम जाये हो ! के जावे प्राण;

दोष सहित देतां थकोरे, अल्प पाप हो ! बहु निर्जरा जाण. सु० २०

दृष्ट पुष्ट साधु हेवे रे, सिंह जेम हो ! बांचे व्याख्यान,

विहार करे दश कोसनो, दोषित हो ! केम खाये जाण. सु० २१

दोषित आहार लेतां थकां, आणा भांगी हो ! जे छे मुनिराज;

दातार भेगो डुबशेरे, जेणे दीधो हो ! चोरने साज. (सहाय) सु० २२

विना मण्या जावे गोचरी रे, मण्या हो ! विराजे पाट;

शुद्धाशुद्ध जाणे नहीं, आयु साथे हो ! बांधे कर्म आठ. सु० २३

अतिशयवंत जावे गोचरी, आचारांगे हो ! नव बेलनो जाण;

उत्साह वधे ग्रहस्थी तणो, आठ कर्म हो ! तोडे चतुर सुजाण. सु० २४

शेठाणीओ बेसी रहे, काम करावे हो ! दासीओने पास;

एवी दशा साध्वी तणी रे, शुं लखुं हो ! जाणो स्वामी खास. सु० २५

ઇન્દ્રિય સ્વાદને છોડવા, ઘર છોડી હો ! લીધો સંયમ માર;
 સ્વાદ કરે જુદા જુદા, મગવતી હો ! કહ્યો દોષ અપાર. સુ૦ ૨૬
 જીમને સ્વાદ કારણે, મોટી રાખે હો ! પાતરાંની જોડ;
 જુદા જુદા ગૃહસ્થો પરે, પુદ્ગલનંદી હો ! નહીં સકે છોડ. સુ૦ ૨૭
 પલંગ બીછાના છોડીયા, છોડી હો ! સુખ શય્યા નાર;
 મોટા ઓશીકા બીછાવવા, વરજ્યા હો ! આવશ્યક મોજાર. સુ૦ ૨૮
 વિશેષ યોગના આહારની, આગલ લખી હો ! આ મેઝર માંય;
 આશ્ચર્ય પામે નહીં કેવલી, રહી હો ! નહીં કમતી કાંય. સુ૦ ૨૯
 પાણી જેસી વાળી રહે, અન્ન જેવું હો ! નિત્ય રહે મન;
 નિમાવવા સંયમ યાતરા, ફાસુ ભોજન હો ! પોષણ કરે તન. સુ૦ ૩૦
 સુકોમલપણું છોડી દો, દશવૈકાલિક હો ! શ્રી વીરનું જ્ઞાન;
 મોક્ષ કિલ્લો કાયમ કરો, ઉઠો જાગો હો ! થાઓ સાવધાન. સુ૦ ૩૧
 જે શ્રદ્ધા ઘર છોડતાં, રાખો હો ! જીવનપર્યંત;
 યથાશક્તિ સ્વપ્ન કરો, તેથી હો ! થાય સંસારનો અંત. સુ૦ ૩૨

ઢાલ ૯ મી—શ્રાવકવર્ગને જોઈયે કે મુનિને દોષિતાહાર
 ન આપવો અને મુનિને પળ પરિસહ સહન કરવા પરન્તુ દોષિત
 આહાર નહીં લેવો. નિર્દોષિત આહાર લેવો તે પળ છ કારણમાંથી
 કોઈ કારણ હોય તો.

रात्रि भोजन अधिकार.

अशन आदि संचे नहीं, अजाणे रहे कोय;
तल मात्र नहीं भोगवे, परठे स्थंडील जोय. १

ढाल १० मी.

(देशी पहेलानी.)

रात्रिभोजन वरजीयो, भांगे चार हो ! निशीथ मोझार;
दशवैकालिक देखीलौ, बृहत्कल्प हो ! नही साधु आचार. सु० १
धातु खाखने औषधि, चुरण हो ! मुख साफ कराय;
गोळीओनी गणतरी नहीं, पारसल हो ! केई वी. पी. मां आय. सु० २
श्रीष्मरुतु गुलाबना, सीसा हो ! लावी दे बे चार;
तेल रहे मर्दन कारणे, मर्दनी या हो ! नित्य रहे तैयार. सु० ३
पहेला पहोरमां वहोरीउं, औषध पाणी हो ! अथवा कोइ आहार;
चोथे पहोरे कलपे नहीं, रात्रि भोजन हो ! कल्लो भ्रष्टाचार. सु० ४
राते दवाइ राखतां, भ्रष्ट कल्ला हो ! छठे अध्ययन;
दंड कल्लो निशीथमां अनाचारी हो ! त्रीजे अध्ययन. सु० ५
बीजी जगे मळे नहीं, मोटुं कारण हो ! मुनिवरने होय;
अणाहारी वस्तु रातनी, अपवादे हो ! राखे अवसर जोय. सु० ६
अनिष्ट वस्तु अलखामणी, खातां हो ! अरुची थाय;
आगम अक्षर देखीलौ, ते वस्तु हो ! अणाहारी कहेवाय. सु० ७

बांध्या मळे हो पोटला, गांधीए हो ! जाणे मांडी दुकान;
 शुं लखुं मारा साहेबा, निर नायक हो ! मच्या मस्तान. सु० ८
 मायाचारी केई हुए, नहीं राखे हो ! जे पोते पास;
 गृहस्थी पासे रखावता, मायाथी हो ! पामे समकीत नाश. सु० ९

ढाल १० मी—मुनिने रात्रि बाशी कशी पण वस्तु न राखवी
 जोइए. जावाआवबाना थोडाक प्रमादने लीधे औषधादि वस्तु राखी
 मोटा नुकशानमां उतरवुं योग्य नथी.

वस्त्र पात्र अधिकार.

दुहा.

नम्र मुद्रा जे रहे, जिन कल्पी मुनिराय;
 स्वल्प अल्प मूल्यना, स्थिविर कल्पी कहेवाय. १
 जीर्ण गच्छाचारमां, मानोपेत सफेत (श्वेत)
 दशवैकालिक एम कव्हो, लज्जा राखण हेत. २

ढाल ११ मी.

(देशी पूर्वनी)

दूषण टाळे आहारना, तेवा हो ! वस्त्रना जाण;
 आचारांगे कव्हा पांचमे, विस्तारे हो ! निशीथ पीछाण. सु० १
 बृहत् कल्प दीक्षा समे, पूर्ण हो ! वस्त्र ले तीन;

शीत परिसह सहन करे, संजममां हो ! मुनि रहे लीन. सु० २
 बहु मूल्य वस्त्र कांबळी, पोटला हो ! बांधी मुके भंडार;
 जोडीओ राखे पात्रातणी, परिग्रहधारी हो ! दशवैकालिक मोझार. सु० ३
 मयीं कपाटने पेटीओ, पडिलेहण हो ! कोण करे देख;
 पछी मळशे के नहीं मळे, मूर्छा घणी हो ! पन्नवणानो लेख सु० ४
 गृहस्थीने परिग्रह तणी, होवे हो ! स्वल्प मर्याद;
 वस्त्र पात्र पुस्तक घणा, लावो लावो हो ! करी रह्या मुनिराज. सु० ५
 नाम लेवे पुस्तक तणो, ज्ञान नामे हो भरे भंडार;
 पुठीयां चंदरवा पाटी ठवणी, तृष्णा हो ! लागी अपरंपार सु० ६
 सो हजारथी धावे नहीं धावे नहीं, हो ! पांच पचीम;
 एक बे चार लाखना पुस्तक हो ! भरीया भंडार सु० ७
 आवेज रस्ते चालतां, यतियो हो ! थया फजीत;
 सत्यविजय बधुं छोडीयुं, तो पण हो ! हवे आ चाली रीत. सु० ८
 पोते आप वांचे नहीं, नहीं देवे हो ! वांचणकाज;
 कर्म जोगे चोरी होवे, रोवे बेठा हो ! जुवो कालजे दाझ. सु० ९
 अधिकी उपाधि राखतां, प्रायश्चित हो ! निशीथ मोझार;
 चौद उपकरण भाखीया, सूत्र हो ! प्रश्नव्याकरण सार. सु० १०
 अधिकी उपाधि राखतां, मजुरो हो ! जोइए बे चार;
 पारसल ने बी. पी. तणा क्यां लगी हो ! लखुं समाचार. सु० ११
 हुकम करे गृहस्थी उपरे, एने हो ! देजो जीमाय (जमाडी);
 आटछो रुपिया दो रोकडा दंड चोमासी हो ! कह्यो निशीथ मांय. सु० १२

कपडां धोवे रंगे नहीं, आचारांगे हो ! पांचमे अध्ययन;
 टीकाकार जिन कल्पीने, स्थिविरकल्पी हो ! कारणमां लीन. सु० १३
 जीव उत्पत्ति कारणे, अथवा हो ? असूची जाण;
 फासुक पाणीथी धोवतां, अपवादे हो ! रहे जिन आण. सु० १४
 कारणथी पीळां करीं, कारण मटयुं हो ! केम राखे एह ?
 शेठ बिलाडी संबंधथी, गाढरीयां हो ! करे बें बें तेह. सु० १५
 साबु लेवे कल्पे नहीं, नहीं कल्पे हो ! सोडा साजीखारे;
 शासनथी श्रद्धा उतरे, दुर्लभबोधी हो ! अनंत संसार. सु. १६
 जीव अनंता निगोदमां, कुण राखे हो ! तेनी दरकार;
 आगळ साधु टाळता, संघट्टे हो ! नहीं लेता आहार. सु. १७
 घसी घसी साबु दीये, कांई जाणे हो ! जानमां जाये साथ;
 बिषय वासना उपजे घट्टा मट्टा हो ! अनुयोगमां वात. सु. १८
 उपदेश देवे गृहस्थी बनी, घृत जेम हो ! वापरजो नीर !
 पोते धोबी घाट मांडता, केम पामे हो ! भवजल तीर. सु. १९
 गृहस्थनुं मोटुं घर होये, तो साबु हो ! लवे सेर पांच !
 मोटा साधु चोमासुं करे ! साबु हो ! लवे मण पांच. सु. २०
 राखे राखोडी मांयने, निलण फुलण हो ! उपजे निगोद;
 गृहस्थीथी आगळ वध्या, पाटे बेठा हो ! करे प्रमोद. सु. २१
 कदाचित्त कारण पडे, अपवादे हो ! सेवे साजीखार;
 संचय करी नित्य वापरे, जावे हो ! जन्मारो हार. सु. २२
 हुंढक वापरे मातरुं, संवेगी हो ! पड्या साबु लार (पछवाडे)
 आपसमां निंदा करे ! केनो केवो हो ! शुद्धाचार. सु. २३

विहार करे मुनिराजजी, साथे हो ! घणां पातरां लोट;
आज्या वीरना पोठीया, नहीं उंचके हो ! गृहस्थीने देवे पोठ. सु. २४
दिगंबरथी चर्चा करे, जीर्ण वस्त्र हो ! ते नग्न समान !

स्वल्प वस्त्र राखशुं, ते बधुं हो ! पोथीनुं ज्ञान. सु. २५

झीणा कपडां मलमल तणां, रंग्या हो ! केसरीये रंग;
ओढे तरुणी साधवी, जेनां दीसे हो ! उघाडां अंग. सु. २६

मलाघरनी नारी होवे, राखे हो ! लोकोनी लाज
मोक्ष कारण माथुं मुंडीयुं, सुख शीलीयां हो ! बगाडे काज. सु. २७

ओघनिर्युक्तिमां कहुं, वस्त्र पात्रनुं हों पूरुं प्रमाण;
संघ परीक्षा जो लेवे, मला भुंडा हो ! करे पीछाण. सु. २८

सोमां पांच टका नहीं, मळे हो ! जिनाज्ञा धार;
आडंबरी भेळा भर्या, आणाखंडे हो ! केम पामे पार. सु. २९

आणा पाळवी दूर रही, थोडा हो ! जाणे आगम वात;
उत्सूत्र बोले अज्ञानथी, तेथी हो ! लागे मिथ्यात्व. सु. ३०

जेवी वात छे वस्त्रनी तेवी हो ! पातरानी जाण;
केटलुं लखुं बापजी ! नहीं छानुं हो ! तमने केवळ ज्ञान. सु. ३१

परमाणुं देवाडे पात्रां तणुं, मूल्य हो ! करावे आप;
दंडा उतरावे तरपणी, ज्ञानीये हो ! कह्यो वज्र पाप. सु. ३२

जीरण वस्त्र पातरां नाखी हो ! नवां लेवे मोल;
वज्र क्रिया पहेलां अंगमां दंड कह्यो हो ! निशीथ देखो बोल. सु. ३३

एक जोडीने वापरे बीजी हो ! राखे भंडार;
तीर्जी जोडी देवे रंगवा, पेला पेली हो ! कोण करे विचार. सु. ३४

હવે હો હાથ થાકી ગયો, નહીં હો ! કોઈ લીલાનો પાર;
મુનિ મંડલ ઉદ્ધારજો, ઓટો સ્વરો હો ! તમારો પરિવાર. સુ. ૩૬

ઢાલ ૧૧ મી—મુનિને વસ્ત્ર તથા પાત્ર દોષિત ન લેવા અને
નિર્દોષિત પળ પ્રમાણોપેત રાસવા અને રાસે તે ઉપર પળ મમત્વભાવ
ન રાસવો અને સંચય પળ ન કરવો, કેવલ સંયમયાત્રા નિભાવજી
માટેજ રાસવા.

સાવચ નિર્વચ અધિકાર

દોહરા.

સાવચ યોગ તજી કરી, લીધો સંયમભાર;
જાવ જીવ નહીં આચરે, વીર વચન અળગાર. ૧
સાવચ ભાષા બોલે નહીં, જેહથી લાગે પાપ;
અદેશ ઉપદેશ જાળ્યા વિના, કરવો નહિં આલાપ. ૨

ઢાલ ૧૨ મી

નિર્વચક્રિયા આચરે, કરે હો ! નિર્વચ ઉપદેશ;
મુનિ ગળમાંહે શોભતા, નહીં લાગે હો ! જેને પાપનો લેશ સુ. ૧
ગૃહસ્થ યોગ સાવચ કહ્યા, નહીં કરૂપે હો ! આવો જાઓ ઉઠ;
અહીં બેસો અમુકો કરો, સાવચ બોલ્યો હો ! સત્યને કહ્યો જુઠ.
સુ. ૨

चीठी तार देई करी, बोलावे हो ! गृहस्थ राखे संग;
 पांचक्रिया आगम कही, होवे हो ! संयमनो भंग सु० ३
 बंदोबस्त पगारनो, खाणुं पीणुं हो ! करे मुनि सार;
 रोकडीयो रहे वाणीयो, देखादेखी हो ! बध्यो प्रचार सु० ४
 रचना करावे पहाडनी, उभा हो ! रहे पोते आप;
 अमुको लंबो पहोळो करो-अज्ञानी हो ! रहे सेवे बहु पाप. सु० ५
 बंधावे उपासरा करावे हो ! जीर्णोद्धार;
 गृहस्थ जेम उभा रहे, परभवनो हो ! नहीं डर लगार सु० ६
 पौषधशाळा उपासरा, निशंक हो ! दीये आदेश;
 अहीं चोकी आलिउं करो ! अहीं वांचशे हो ! व्याख्यान हमेश. सु० ७
 अमुकी बारी मेडो करो, भंडारीयुं हो ! करो पुस्तक काज;
 ओछा जीवन कारणे, आज्ञा मुकी हो ! नहीं आवे लाज सु० ८
 अणु मात्र पृथ्वीकायमां, जळबिंदु ए हो ! कह्या जीव असख्य;
 त्रस थावर हणावतां, लज्जा छोडी हो ! हुवा निःशंक सु० ९
 लीपे साधु कारणे; छावे हो ! छापरां केइ छाण;
 आचारांगमां वरजीया, दंड कह्यो हो ! निशीथ पिछाण. सु० १०
 मारा गच्छनो उपासरो, नहीं उतरे हो ! बीजो एनी मांह;
 घर छोडी मठ बांधीया, सूर्यगडांगे हो ! कह्या गृहस्थ
 तेह. सु० ११

उपर लगावे पाटीउं, जेमां हो ! पोतानुं नाम;
 एक देखी बीजो करे, एम बगडयुं हो ! इण भरतनुं काम सु० १२

स्वाध्याय ध्यान धर्यु खुंटीए, उभा भणावे हो ! पूजाना पाठ;
सावध निर्विध नहीं गणे, आणा लोपी हो ! करी मनना ठाठ.

सु० १३

चैत्यवासी पेहलां कोइ, नहीं भणाइ हो ! कोई पूजा साध;
आगम पाठ दीसे नहीं, पासत्था ए हो ! मुकी मर्याद. सु० १४

साधु गावे रागथी, जेम जेम वागे हो ! मृदंग ताल;
द्रव्य स्तव जेणे सेवीयो, द्रव्यलींगी हो ! भावे कह्या बाल सु० १५

अमुको करो अमुको करो, लावो मुको हो ! वळी बोले एम;
चैत्यवासी बनी रह्या, स्वाहा ! हो ! साधु बोले केम. सु० १६

मुख आगळ राखी मुहपत्ति, यत्ना पूर्वक हो ! बोले अणगार;
उधाडे मोढे बोलतां, सावद्य लागे हो ! भगवती मोझार. सु० १७

मोढुं बांधी ढुंढके, कुलिंगी हो ! जाणे आयाढक;
कमरमां राखे पीलीया, उधाडे मोढे हो ! बोले निशंक. सु० १८

प्रतिष्ठा अविधि करे, अंजन शलाका हो ! करे आरंभ घोर;
कल्पित ग्रंथ बनावीने, साहु थोडा हो ! मळ्या बहु चोर सु० १९

छर्बीओ चीतरावे आपनी, फोटा पडावे हो ! देवे आदेश;
लूटे प्राण छकायना, गांडा गृहस्थी हो ! नहीं समजे लेश. सु० २०

आगळ कागळ मोकले, अमुक दिने हो ! अमुक घडीवार;
अमुक रस्ते आवशुं, भेगो करजो हो ! वरघोडो तैयार. सु० २१

कदाचित्त प्रमादथी, कारण पामी हो ! नहीं आवे लोक;

गाम बहार थै नीकळे (अथवा) बहार उतरे हो ! करे घणो
शोक. सु० २२

गच्छ श्रावक बोलावीने, कोप करी हो ! बोले ऋषिराय;
गच्छनुं साखं लागे नहीं, मडदां जेम हो ! नहीं आवे
मुनिराय. सु० २३

शासननी उन्नति हुए, उलटो हो ! देवे उपदेश;
क्रोध करे दंडे रमे (लडे), वर घोडामां हो ! धुळ पडे विशेष सु० २४
देशकाळ देखे नहीं, आडंबर हो ! करे देखादेख;
गुणहीना गर्वे चडे, मोटा मोटा हो ! लखावे लेख. सु० २५

चरित्र छपावे आपणां, जेमां हो ! नहीं (लखे) अवगुण एक;
सोमो टको साचो हेवे, पोलमां पोल हो ! छपे अनेक. सु० २६

कदाचित आ भारतमां, आडंबरी हो ! धुतीने खाय;
आपथी वात छानी नहीं, परमाधामी हो ! देशे समजाय. (जावी)सु. २७

उत्तराध्ययन पांत्रीशमां, नहीं वांछे हो पूजा सत्कार;
आदेश देवे कइ विधि, आचारांग हो ! नहीं साधु आचार. सु० २८
दीवो रखावे उपाशरे, लेवे हो गृहस्थीनुं नाम;
उज्जेइमां फरता फरे, मायाचारी हो ! तुं जाणे स्वाम. सु० २९

वडीयाळ राखे टाइमनी, चावी देवे हो ! ते पोते आप;
परिग्रहने आरंभ करे, नहीं डरे हो ! कोण गणे पाप. सु० ३०

चप्पु राखे बहु मुला, सूई कातर हो ! केइ ओजार;
कर्म विटंबणा शुं लखुं, नोटो गिन्नीए हो ! सेवे अत्याचार. सु० ३१

जेवा साधु तेवी साधवी, वदे हो ! वळी विश्वास दोय;
 शामाटे घर छोडीउं, आश्चर्य हेवे हो ! ते बधुं जोय. सु० ३२
 साधु समाजनी आ दशा, साध्वीओनी हो शुं लखुं नाथ;
 गुप्त गोटाळा छे घणा, बहुलो हो ! अज्ञानी साथ. सु० ३३
 खोटी आचरणा देखीने, केइ जीव हो ! दुर्लभ बोधि थाय;
 तेनुं कारण साधु साधवी, तेथी हो ! समकित लोपाय. सु० ३४
 श्रावकनी साधु उपरे श्रद्धा, भक्ति हो रहे तो धर्म स्नेह;
 हालनी 'आचरणा' देखीने, केवी श्रद्धा हो ! तुं जाणे तेह. सु० ३५
 बात छानी नहीं आपथी, मारुं लखवुं हो ! गांडानुं गीत;
 उद्धार करो मारा बापजी, बनी रहे हो पुराणी प्रीत. सु० ३६

ढाळ १२ मी—मुनि हमेशां निर्वद्य भाषा बोले अने उपदेश
 तथा प्रवृत्ति पण निर्वद्य राखे, सावद्य बोलवाथी के उपदेश आप-
 वाथी वीतरागनी आज्ञानो भंग थाय छे माटे आज्ञानो ख्याल हमेशां
 राखवो तथा पोताना नवदीक्षितोने पण तेवाज आचरणमां प्रेरणा करवी.

विहार अधिकार.

दुहा.

प्रति बंध मुनिने नहीं, करे नव कल्पी विहार;
 विचरे देशो देशमां, तरे ते तारण हार १

ढाळ १३ मी.

देशी पूर्वनी.

शीत उष्ण एक मासनो, चोमासे, हो ! रहे मास चार;
 आचारांग बीजा क्षेत्रमां, बमणुं तमणुं हो ! रहे काळ बहार. सु० १
 भोळा ग्रहस्थ समजे नहीं, अधिकी विनती हो ! करे करजोड;
 बने आज्ञा बहार ते, रहे राखे हो ! जिन आज्ञा तोड. सु० २
 आचारांगमां वरजीयुं, बृहत् कल्प हो ! नहीं कल्पे एम;
 दोष कळो निशीथमां, जवरदस्ती हो ! कल्प उलंघे केम. सु० ३
 नाव बेसी नदी उतरे, नहीं रहे हो ! मुनि एकज ठाम;
 अधिक रहे ममता वधे, मारो हो ! उपाश्रय गाम. सु० ४
 मारा श्रावक मारी श्राविका, मारुं हो ! पाठशाळे नाम;
 मारो गच्छ क्रिया करो, एम बगडयुं हो ! साधुनुं काम. सु० ५
 पीयरमां नारी रहे, जमाइ हो ! करे सासरे वास;
 एक स्थाने साधु रहे, होवे हो ! बहु मान नाश. सु० ६
 भारंडपक्षी उपमा, विचरे हो मुनि देश विदेश;
 पळे चारित्र निर्मळुं, श्रावकने हो ! नवो मळे उपदेश. सु० ७
 अंगोपांग हीणां थतां अथवा हो ! रोम होवे तन;
 स्थिविर भूमि पामीया, एक स्थाने हो ! करे स्थिरमन. सु० ८
 कारण रहावो उपधानने, अठाईओच्छवे हो ! पूजामां रंग.
 योग करवुं शिष्यने, बीजे स्थाने हो ! नहीं पंडित संग. सु० ९

ધર્મ આજ્ઞા વીતરાગની, આજ્ઞા લોપી હો કરે ગળી ધર્મ;
 આચારાંગ પહેલા અંગમાં, નહીં જાણ્યો હો ! તેણે ધર્મનો મર્મ. સુ૦ ૧૦
 મોટી મમતા બાધતા, સ્ત્રીઓ સાથે હો ! કરે અધિક સ્નેહ;
 સંચય પરિચય રાખે ઘણો, સંયમ खेવે હો ! નહીં તેમાં સંદેહ.

સુ. ૧૧

રસ વૃદ્ધિ સુખશીલીઆ, મઠવાસી હો ! કેમ છોડે સ્થાન;
 રંડાપો મોટા ઘરતળો શું લખું હો ! જાણો ભગવાન સુ૦ ૧૨
 જ્ઞાન મંડાર નામથી, માહે રાખે હો ! પાત્રાંની જોડ;
 ગૃહસ્થીથી આગલ ચડે, મમતા લાગી હો ! નહીં શકે છોડ. સુ૦ ૧૩
 ભ્રષ્ટ કહ્યા આચારથી દશવૈકાલિક હો ! છટે અધ્યયન;
 સમવાયાંગ સબલો કહ્યો દંડ તે તો હો ન દેલે નિશીથને

નયન. સુ૦ ૧૪

ચોમાસાની વિનતિ, તુર્ત હો ! બોલે સ્વામી એમ;
 આગેવાન કહો કોણ છે, બંદોબસ્ત હો ! સ્વરચનો કેમ. સુ૦ ૧૫
 અમુક ગામના શ્રાવકો, કહી ગયા હો ! બે ચાર હજાર;
 કોઈક અધિકું તમે કરો, પીલી પલટળના હો ! આવા સમાચાર.

સુ૦ ૧૬

પદવી દેવા પન્યાસની, કરાવવા હો સાધુને યોગ;
 લહીયા પંડિત ચાર છે, બે ત્રણ હો ! મજુરીયા લોક. સુ૦ ૧૭
 કોઈક પુસ્તક મંગાવવા લખાવવા હો ! સૂત્ર બે ચાર;
 ઈષ્ટમ પીષ્ટમ આશરો, સ્વરચ હો ! થશે આઠ દશ હજાર. સુ૦ ૧૮

ચોમાસું કરાવે ભાવથી, બીજીવાર હો ! નહીં લેવે નામ;
શ્રદ્ધા ઉતારે શાસન થકી, થોડા મળે હો ! ચોમાસાના ગામ. સુ૦ ૧૯

ચોમાસાની પેદાશને, ગૃહસ્થી પાસે હો ! રાखे જ્ઞાનને નામ
અથવા રાखे બેંકમાં, વ્યાજે હો ! ફરે કઈ દામ સુ૦ ૨૦

મહિલા મંડળ કરે વાળીઆ, બેંકો હો ! દેવાલું દે ફુંક;
આર્ત ધ્યાન મટે નહીં, છાનો રોવે હો ! પાડે ઘણી પોક. સુ૦ ૨૧

છ માસ શોક જાયે નહીં, આયુ બાંધે હો ! જે તેણે કાઢ;
સીધા જાયે નારકી, પરમા ધામી હો ! કરે સાર સંભાળ સુ૦ ૨૨

યતિ પરિગ્રહ ધારી થયા, ત્યાગી જાણે હો ! સંવેગીનો સાથ;
લાય લાગી જલમાંયને કોણ જોવે હો ! મારા કૃપાનાથ. સુ૦ ૨૩

સો પચાસને પોણોસો, મળે જીહાં હો ! ચાહને દૂધ;
દેશો દેશ વિચરે તહીં, કેમ રહે હો ! તેનો સંયમ શુદ્ધ. સુ૦ ૨૪

ગામડામાં કરે વિનતી, ઉપકાર હોશે હો વિરાજો નાથ;
જવું પાલીતાણે જાતરા માઈ અહીં હો ! આવે અમારે

શું હાથ. સુ૦ ૨૫

ગાયન મંડળી બોલાવશું ઓછ્છવ કરશું હો ! જાગીશું રાત;
સ્નાનપાન કરશું જોઈતું દૂધ ચાહ હો ! મળશે પ્રમાત સુ૦ ૨૬

કેઈ ગામ એવાં પડ્યાં નહીં દેરૂયા હો ! જીવનમાં સાધ;
આશાતના હોવે દેરાંતણી, કેમ કરે હો ! સાધુ પ્રમાદ સુ૦ ૨૭

નરકના દુઃખ સાંભળી, કેવાં હો ! કંપે રોમ પ્રદેશ;
એક દેશ આદર નહીં, કમર બાંધી હો ! વિચરે દેશ વિદેશ સુ૦ ૨૮

समाचार तो छे घणा, लखतां हो ! प्रभु थाके हाथ;
जीह्वा थाके बोलता, थोडुं लख्युं हो घणुं जाणो नाथ. सु० २९

ढाळ १३ मी-मुनिने अप्रतिबन्ध देशो देशमां विहार करी
भव्यात्माओनो उद्धार करवो परंतु एक देशमां के वारंवार एक
नगरमां जावुं अने ममत्व भाव वधारवो ते चारित्रने गत तुल्य
थई पडे छे माटे द्रव्ये अने भावे लघुभूत विहार करवो.

ज्ञानाभ्यास अधिकार.

दुहा.

वीतराग गुरु जगतना, जगत लगे तस पाय;
आचारज उपाध्यायजी, जेवा होय मुनिराय. १
जैन सिवाय गुरु जगतना, मिथ्या पाखंड प्रवीण;
अति प्रसंग करतां थकां, समकित होय मलीन. २

ढाळ १४ मी.

देशी पूर्वनी.

विनय मूल धर्म कह्यो, ज्ञाता हो ! पांचमे अध्ययन;
गुरुमयी भणतां लहे, आगमनुं हो ! जे सम्यग् ज्ञान. सु० १
स्थानांग ठाणे पांचमे, पांच ठाणे हो ! वांचे सिद्धांत;
आणा आराधे ते मुनि, अनुक्रमे हो ! करे भवनो अंत. सु० २

योग्यने न दे वाचना, अयोग्यने हो ! देवे सूत्र ज्ञान;
 गुरुजी भागी होवे दंडना, जुओ हो ! निशीथ दे ध्यान. सु० ३
 साध्वीओ भणे ब्राह्मण कने, क्यां रही हो ! जैनशासन रीत;
 बृहत्कल्प चिलमीली कहीं, अन्यतीर्थी हो केवी प्रतीत. सु० ४
 गणी उपाध्याय पन्यासजी, बेठा हो ! कचेरी मांड;
 अन्यतीर्थी पासे भणे, निशीथ हो ! कह्यो चोमासी दंड. सु० ५
 पोते प्रमादी थै रह्या, केम करे हो ! शिष्यनी सार;
 शिष्य अविनीत बनी गया, ब्राह्मण पासे हो ! नहीं विनय
 विचार. सु० ६

ब्राह्मण पासे भणतां थकां, लघुता हो ! शासननी थाय;
 द्रव्य खरचाये ज्ञाननुं, गुरुभक्ति हो ! दीधी उठाय. सु० ७
 एकथी बीजा गच्छमां, ज्ञान कारण हो ! जावे मुनिराय;
 बृहत्कल्प व्यवहारमां, अन्य तीर्थी हो ! गुरु नहीं कराय. सु० ८
 देशकाळ देखीने, अपवादे हो ! करेलुं काम;
 ते हमेशां करवुं नहीं, पंडित राखी हो ! व्यर्थ करे नाम. सु० ९
 गुरुगमथी भणतां थकां, जाणे हो ! आगमनो रहस्य;
 गुण घणां लखुं केटला, शासन शोभा हो ! वधे विशेष. सु० १०
 एक साधु भण्यो होये, भणावे हो ! ते पांच पचीस;
 पचीस भणावे पांचशो, पांचसो हो ! होवे जग ईश. सु० ११
 पण पुरुषार्थ कोण करे, पैसा देवा हो ! श्रावक मजबूत;
 पटेछाई पड्या करे, एम बगड्यां हा ! साधुना सूत. सु० १२

जैन शैली जाणे नहीं, नहीं जाणे हो ! द्रव्यक्षेत्र काळ;
 बीजाने केम तारशे, पोते हो ! बनी बैठा बाल. सु० १३
 क्रिया करे योगनी, पदवी हो ! मळी जाये राज;
 पछी आगम कोण भणे, अज्ञाने हो ! एम रही समाज. सु० १४
 मोटा मोटा पन्यासजी, वह्या हो ! भगवती योग;
 अर्थ नहीं जाणे आवश्यके, थावे हो ! केम पदवी योग्य. सु० १५
 पाना लीधा हाथमां, करावे हो ! मोटा उपधान;
 आगे सुणजो नाथजी, लखुं हो ! साधुनां व्याख्यान. सु० १६

ढाळ १४ मी—मुनिए आपणा शिष्यने विनय भक्तिमां प्रवृत्ति
 कराववी जैनागमनो सारी पेटे ज्ञानाम्यास कराववो परन्तु पोते प्रमादी
 थई अन्यतीर्थी पासे भणावी स्वच्छंदी नहि बनाववो.

व्याख्यान अधिकार.

दुहा.

गीतार्थ जे मुनिवरा, आगममां प्रवीण;
 स्वाध्यायमां नित्य रमे, जिम जळ मांहे मीन. १
 परषदा आवे पासमां, देवे मधुर उपदेश;
 घर घरमां फरवुं नहीं, जैन सिद्धांतनुं रहस्य. २

(५०)

(ढाल १५ मी.)

देशी पूर्वनी.

नय निक्षेप प्रमाणथी, स्याद्वाद हो ! जाणे सप्त भंग;
उत्सर्ग अपवादने ओळखे, चित्ते हो ! वैराग्यनो रंग. सु० १
वचन अपेक्षा ज्ञाता हुए, दश बोल हो ! सोळ बोलनो जाण;
उसातिकी बुद्धि होये, पाटे बेसी हो ! वांचे व्याख्यान. सु० २
गुरुकुळ वासो सेवे नहीं, नहीं लीधुं हो ! गुरुगमथी ज्ञान;
एकान्त विद्या ब्राह्मणी, वध्यो हो ! बहुलो अज्ञान. सु० ३
क्रिया प्रतिक्रमणुं शुद्ध नहीं, नहीं हो ! नव तत्त्वनो जाण;
स्याद्वाद नहीं ओळखे, एवा गुरु हो ! केम वांचे व्याख्यान. सु० ४
बे चार चरित्रने, कल्प वांचे हो ! ब्राह्मणनी पास;
गुरुनी परवा कोण करे, सुंठ गांठीये हो ! बने गांधी खास. सु० ५
निशीथ आचारांग मण्या विना, नहीं कल्पे हो ! वीचरे आगेवान;
हमणां पदवीधरनी वारता, जाणे हो ! महारो भगवान. सु० ६
मोटा मोटा पदवीधरा, तेनो हो ! सुणीए व्याख्यान;
उपदेश उजमणा तणा, अमुको अमुको हो ! साधुने दान. सु० ७
पुस्तक लखावो साधुना; उपकरण हो ! देजो अनेक;
ज्ञानमंडारमां आपो रुपिया, लावो लावो हो ! करे विशेष. सु० ८
तुप अठाइ पारणे, गुरु तेडी हो ! केइ देवे दान;
कळ बतावे पर्वत जेवो, तृष्णा हो ! लागी जुओ अज्ञान. सु० ९

ब्राह्मण वांचे पुराणने, सर्व छोडो हो ! दो अमने दान;
 सीधा जावुं वैकुण्ठमां, एम बगड्युं हो ! साधुनुं भान. सु० १०
 मुनि तेड्या जावे नहीं, नहीं कल्पे हो ! कीधो मुनिने काज;
 मूल्य देइ न लखाववुं, एम भार्युं हो ! श्रीजिनराज. सु० ११
 आचारांग वांचे नहीं, दशवैकालिक हो ! वांचे केम;
 प्रश्न व्याकरण वांचे नहीं, छेद सूत्रनो हो ! न लेवे नाम. सु० १२
 कदी कोई वांचतो, जाणे हो ! साधुनो आचार;
 उत्सर्ग अपवाद लगावीने, वधारे हो ! अनंत संसार. सु० १३
 गुरु जेवा चेला मळ्या, कोण काढे हो ! आ वातनो तोल;
 साधु आचार बतावतां, खुली जावे हो ! पोतानी पोल. सु० १४
 महिला परिचय अति घणो, सधवा विधवा हो ! मळे मस्तान;
 सेवा करो स्वामी तणी, स्वामी बेठा हो ! जाणे गोपीमां कान

(कृष्ण) सु० १५

साधुना स्थाने साधवी, वरजी हो ! बृहत् कल्पमां नाथ !
 व्याख्यान अथवा वांचना, आवे हो ! संघ चउविध साथ. सु० १६
 अगीतार्थ पासत्था हेवे, केम वांचे हो ! साधुनो आचार;
 आण रही नहीं कोइनी, अंधोअंध हो ! मचीयो अंधकार. सु० १७
 साधु जाणे श्रावक जाणशे, तो करशे हो ! वत्री खेंचाताण;
 श्रावक पण ढील थया, अंधा उंदर हो ! थोथां धान. सु० १८
 ज्ञानि हेवे छे ज्ञाननी, श्रावक हो ! नहीं पूछे सार;

कान तणा रसीया थया, गुं करवा हो ! सुणे साधु आचार सु० १९

मोटां मोटां भाषण करे, कोरा हो ! पोते रहेवे आप;

पोथीनां वैगण थयां, केम पडे हो ! बीजापर छाप. सु० २०

पाटे बेसी साधवी, पुरुष आगळ हो ! वांचे व्याख्यान;

दुराचार वघ्यो घणो, कलियुगना हो ! ए छे अनान. सु० २१

श्रृंगार हास्यादि घणा, व्याख्यान हो ! आवे नवनव रंग;

स्वपर मति बहु जन मले, काम पडचां हो ! हेवे शीलनो मंग.

सु० २२

जुओ आज्ञा वीतरागनी, दीर्घ दृष्टि हो ! देइने ध्यान;

नाक अणी एडी पग तणी, नहीं दीसे हो ! गुणवा व्याख्यान

सु० २३

आचारांगमां साध्वी, व्याख्यान सुणवा हो ! जावे त्रण संग;

चार हाथ पना तणी, चादर थी हो ! ढांके अंग उपांग. सु० २४

दशाश्रुत स्कंधमां ओपमा, नारीनो हो ! जोवो अधिकार;

घरनी झुपडी बाळीने, बीजानो हो ! केम ठंड निवार. सु० २५

निरयावलीका ज्ञातासूत्रमां, बाईओने हो ! दीधो उपदेश;

एवी विधिण दे साधवी, जाणी हो ! सिद्धांतनुं रहस्य. सु० २६

श्रावक पण समजे नहीं, जोई हो ! प्रत्यक्ष दृष्टांत;

फूटी नाव अंधो नाविक, केम पामे हो ! भवजलनो अंत. सु० २७

उपदेश देवे द्रव्यनो, फंड करे हो ! टीप गामोगाम;

संस्था स्थापे नवी नवी, जेमां हो ! पोतानुं नाम. सु० २८

एक संस्था सींचे नहीं, तोडे हो ! करे आपणुं काम;
 ऋषभ कुट चक्री देखीने, भुंसाडी हो ! करे आपणुं नाम. सु० २९
 केशव प्रतिकेशवा, कलियुगी हो ! जागीआ सेतान;
 एक बीजानुं खंडन करे, नोटीसो हो ! देवे मस्तान. सु० ३०
 एकने शिष्यनी लालसा, बीजाने हो ! हृदयमां मान;
 स्वार्थથી શુદ્ધ રહે નહીં, કિમ મળે હો ! સમાજને જ્ઞાન. સુ० ૩૧
 समय नहीं झगडा तणो, आपसमां हो ! राखो धर्म स्नेह;
 एक बीजाने मदद करो, मार्ग हो ! सुधारानो एह. सु० ३२
 शासन उपदेशकों उपरे, लाभ हानिना हो ! थासे जोखमदार;
 उठો સંભાળો સમાજને, રાત ગઈ હો ! ઉગ્યો દિનકાર. સુ ૦૩૩

ઢાલ ૧૫ મી—મુનિ ગુરુકુલવાસો સેવન કરી સ્વસમય પર-
 સમયના સારી પેઠે જાણકાર થાય, તર્ક વિતર્ક અને સમાધાન
 કરવાને સારો અભ્યાસ કરે અને પોતે અન્તઃકરણથી વૈરાગ્ય દૃષ્ટિ,
 શુદ્ધાચરણ રાખે એવા મુનિએ વ્યાખ્યાન આપી મન્યાત્માઓનું અવશ્ય
 કલ્યાણ કરવું જોઈએ પરન્તુ જેણે જૈનસિદ્ધાન્તો ન વાંચ્યાં હોય
 અને ગુરુમથી જ્ઞાન ન મેળવ્યું હોય અને અંદરમાં સ્વાર્થની લાલસા
 બની હોય તો પછી તેવા વ્યાખ્યાન વાંચી દુનીયાનો શું ઉદ્ધાર
 કરનાર ? તેઓને તો મૌન ધારણ કરી ગુરુસેવામાં—ગુરુ આજ્ઞામાંજ
 પોતાનું સંયમ પાલવું જોઈએ.

तप अधिकार.

दोहा.

आठमुं लक्षण साधुनुं, तप करी शोषे तन;
 पूजा सत्कार वांछे नहीं, निर्मळ राखे मन. १
 बागवाडी वनमां रहे, करे समाधि ध्यान;
 लब्धि अनेके उपजे, निर्मळ. केवळ ज्ञान. २

(ढाल १६ मी.)

देशी पूर्ववत्.

जेम जेम तप मुनि आचरे, तेम तेम हो ! वधे अधिकुं तेज;
 क्षांत्यादिक गुण गण वधे, निकाचित हो ! कर्म तोडे सहेज. सु० १
 रंगी अभ्यंतर आतमा, जाणो हो ! जेने मुक्ति मोझार;
 बाल क्रीडा आ भरतनी, एक पक्षी हो ! लखुं समाचार. सु० २
 मास खमण मुनिवर करे, त्रीश गामे हो ! मेले समाचार;
 अमुक दिने होसे पारणुं, छपावे हो ! पत्रोंमें जाहेर. सु० ३
 टेक्ष पडे गृहस्थी उपरे, मेळा थाए हो ! घणां गामना लोक;
 महोत्सव वरघोडा काढता, करे हो ! आडंबर फोक (व्यर्थ) सु० ४
 घर घरमां तैयारी थती, भात पाणीनो ! हो स्वामी देजो लाभ;
 भूखे मरी भेगी करी, कमाई हो ! उड जाये आभ (आकाश.) सु० ५
 कदाचित गृहस्थ नहीं करे, कोप करी हो ! तपसी बोले एम;

- कुं अमने जाणो नहीं, भव वधे हो ! तप खेवे तेम. सु० ६
 तपसी नाम धरावीने, पीए हो ! अध वलोइ छास;
 सुंठादिक केई वापरे, दूध तणो हो ! मीठुं धोवण खास. सु० ७
 लांबा लांबा कागळ लखे, ढुंढकजी हो ! कीधा मास चार;
 गुप्त वात खेले नहीं, अभिमानी हो ! सेवे माया चार. सु० ८
 धर्मीनुं नाम धरावीने, लेवे हो ! तपस्यानुं नाम;
 काम करे अधर्मना, शुं लखुं हो ! जाणो आतमराम. सु० ९
 क्रोड वर्ष सुधी तप करे, करे हो ! कोई क्रोध लगार;
 मान मायाने लोभथी, वधारे हो ! उलटो संसार. सु० १०
 समवायांग बत्रीशमां, वांची हो ! करे आतम खप;
 अज्ञात कुलनी गोचरी, अजाण्यो हो ! मुनि करे तप. सु० ११

ढाळ १६ मी—रागद्वेषनुं शान्तपणुं अने मात्र कर्मक्षय
 निमित्ते घणुं करी गुप्तपणेज तप करवुं जोईए, किन्तु मानपूजा—
 सत्कार माटे न करे तेम तप करी क्रोध पण न करवो जोईए.

स्त्री परिचय निषेध अधिकार.

दोहरा.

नारी होय चित्रामनी, नहीं रहे मुनिराय;
 दशवैकालिक आठमें, उंदर बीलाडी न्याय.

१

ढाल १७ मी

देशी पूर्ववत्

सर्व व्रतमां दुष्कर कहुं, उत्तराध्ययनमां हो ! कही नव वाड;
 दशमो कोट गणो जापतो, मुनि रहे हो ! वनवाडी के पहाड, सु० १
 श्राविका तो दूर रही, साध्वीनो हो ! केटलो बंदोबस्त;
 साधु स्थाने साधवी, नहीं आवे हो ! निशीथनो मत. सु० २
 अठाई ओछव उपाशरे, ज्यां रहे हो ! श्रीवीरना साध;
 मृदंग ताल वीणा तणा, हारमोनीयम वाजा हो ! नवा नवा साद. सु० ३
 गायन मंडळी बोलावीने, नचावे हो ! करी नारीनां रुप;
 करे विषय उदीरणा, तुं जाणे हो ! मारा त्रिभुवन भूप. सु० ४
 गरबो गावे रातमां, ताली देवे हो ! नारी मळी साथ;
 भाक्ति नामे लोक भोळवा, इंद्रिय पोषे हो ! तुं जाणे नाथ. सु० ५
 राते दीवो कल्पे नहीं; जिन मंदिरे हो ! कह्यो वीतराग;
 धर्म नाम अधर्म करे, शासने हो ! लगान्यो दाग. सु० ६
 गौतम स्वामी आगळे, नाटक कर्णो हो ! सूर्याभदेव;
 वणिक समजावे कुहेतुथी, पासत्थाए हो ! पाडी खोटी टेव. सु० ७
 स्थुलिभद्र वेश्या घरे, चित्र शाले हो ! कीपुं चोमास;
 तो केम उतरो उपाशरे, वीरे वरज्यो हो ! वेश्यानो वास. सु० ८
 क्यां गौतम क्यां गीदडा(शियाळ), बाळ हृदय हो ! हुं जाणे अज्ञान;
 क्यां नवगजो सिंह केसरी, क्यां खर हो ! कोण करे पीछाण. सु० ९

क्रिया करावे केई मुनि, आलोचन हो ! देवे केई साध;
 प्रतिक्रमण करावतां, नारी साथे हो ! मेली मर्याद. सु० १०
 नारीने साधु कागळ लखे, वधे परिचय हो ! तुं जाणे नाथ;
 अशुद्ध व्यवहार लोकमां, विहारमां हो ! रहे बाईओ साथ. सु० ११
 बांधी दृष्टिरागमां, करे हो ! चोमासां साथ;
 माल पाणी मुनिने मळे, आधाकर्मी हो ! तुं जाणे नाथ. सु० १२
 साधु गौतम सारखा, नारी हो ! चंदनबाळा जो होय;
 तो पण परिचय खोटो हुवे, प्रत्यक्ष दशा हो ! यतिओनी जोय. सु० १३
 अग्नि पासे घृत मुक्तां, लींबु नामे हो ! व्यापे मुखे नीर;
 सूर्यगडांग चोथे कळो, नारी नागण हो ! मुके कामना तीर. सु० १४
 नारी संग निवारसे, आतम हो ! इंद्रिय करे दम;
 नारदनी पेरे पामशे, रस हो ! आतम उपशम. सु० १५

ढाळ १७ मी—साध्वी के श्राविका गमे ते होय परन्तु ब्रह्म-
 चारी पुरुषोने नारी साथे बिलकुल परिचय नहिज करवो.

एकलविहार अधिकार.

दोहा.

कळिकाळमां एकलो, नहीं विचरे अणगार;
 गुरुकुळ वासो सेवतां, तुरत तरे संसार. १

(५८)

(ढाल १८ मी.)

देशी पूर्व प्रमाणे.

निशीथ आचारांग भण्या नहीं, नहीं भण्या हो ! ते जैन सिद्धात;

गुरु कुळवास छोडीने, अभिमानी हो ! विचरे एकांत. सु० १

ढाल चोपाइ कथा कहाणीयो, रीझावे हो ! अज्ञानी लोक;

मन मानी मोझो करे, अनाचारी हो ! सेवे केइ दोष. सु० २

स्वच्छंदे अंकुश विना, कोण रोके हो ! कहो केनी काण;

रेल विहारी मुनि केइ, मळा भुंडा हो ! कोण करे पीछाण. सु० ३

श्रावक पण भोळा घणा, नेठे मळया हो ! माने गुरुराज;

बंने आज्ञा बारणे, जाणे दीधो हो ! चोरोने सहाज. सु० ४

पासत्या कुशीलीया, प्रशंसतां हो ! चोमासी दंड;

स्वच्छंदाना गुण कहे, निशीथे हो ! कह्या गुरु (भारी) दंड. सु० ५

अगीतार्थने एकलो, नहीं कल्पे हो ! बृहत्कल्पनो पाठ;

कहेवुं किशु एकनुं, नहीं कल्पे हो ! जो भेला रहे साठ. सु० ६

केइ ध्यानी मुनि भणे, केइ हो ! तपस्या करे पूर;

कंठ कळा गायन करे, आज्ञा विना हो ! शासन रहे दूर. सु० ७

ठाणांगठाणे आठमे, आठ गुण हो ! हेवे जेने साथ;

सिंह जेम विचरे एकलो, आज्ञा दीधो हो ! जेने जगनाथ. सु० ८

उत्तराध्ययने ओगणतीसमें, गच्छ छोडे हो ! जो हेवे वीर;

तीजे ठाणे भावे भावना, क्यारे विचरुं हो ! एकाकी घरी धीर. सु० ९

(५९)

आप थकी अधिका गुण हेवे, अथवा हो ! हेवे समतुल;
उत्तराध्ययन पांत्रीशमें, शिष्य करे हो ! जोवे जातिकुल. सु० १०
कदाचित एवो नहीं मळे, पाप टाळी हो ! विचरे मुनि एक;
गीतार्थने आज्ञा दीधी, नहीं छोडे हो ! मुनि धर्मनी टेक. सु० ११

ढाल १८ मी—आ काळमां एकलो विहार न करवो, तेमां
पण अगीतार्थने तो बिलकुल नज करवो गुरुकुलवासमां के पछी
गुरुनी आज्ञा होय त्यांज रहेवुं जोइए.

गच्छ अधिकार.

दोहरा.

गच्छ नायक गणधर हुए, संघ वहे तस आण;
चाहे एक चाहे घणा, सहनुं करे प्रमाण. १
भगवती शतक प्रथममां, तीजा उद्देश मोझार;
तेरा अंतर देख लो, वचनापेक्षा विचार. २

(ढाल १९ मी).

देशी उपरनी

सुविहित आचारज हुआ, विचर्या हो ! केइ देशोदेश;
झंडा फरकाव्या जैनना, शासन कार्य हो ! कीधा विशेष. सु० १

मोटा मोटा आचारज हुआ, नहीं मेठ्या हो ! कोईने गच्छ खेद;
 वीर वचन कोण ठेलशे, चालणी हो ! हो से धर्मना भेद. सु० २
 नायक नहीं हमणां भरतमां, स्वच्छंदे हो ! नहीं चाले काम;
 शासन मर्यादा उंची धरी, आप आपनो हो ! वधारे नाम. सु० ३
 क्रिया तणा झगडा करे, चेलजे हो ! देवे नोटीस;
 मारो सरखो पंडित नहीं, मनमां हो ! घणी रागने रीस. सु० ४
 पांच छ कल्याणक तणा, ईरियावही हो ! पर्युषण काळ;
 श्रद्धा संयम शोधे नहीं, हस्ती नीकळे हो ! अटके पूंछ बाल. सु० ५
 ओघामां वळी गांठो तणा, पातरा हो ! काळाने लाल;
 व्याख्यान मांहे मुहुपत्ति तणा, फोगट झगडा हो ! नहीं
 तेमां माल. सु० ६
 एक बीजाने जूठो कहे, मांहो मांहे हो ! करे लूंम लूंम;
 हठ कदाग्रही ए जीवडा, उत्तराध्ययने हो ! कही पोली मूठ. सु० ७
 आतम कल्याण भूली गया, शासन सेवा हो ! गया संयम भूल;
 माथाफूट खाली करे, शासननुं हो ! उखेडे मूल. सु० ८
 एक गच्छनो श्रावक होवे, रहे हो ! बीजा गच्छमां जाय;
 छापा छपे झगडा करे, लाखो श्रावक हो ! अन्यमति थाय. सु० ९
 तेनी परवा कोईने नथी, ढोली छोकरा हो ! जेम जाणो न्याय;
 साचा पंडित तयारे होवे, नवा हो ! केई जैन बनाय. सु० १०
 आप अहमींद्र थै रह्या, बीजाने हो ! गणे तृण समान;
 मम लजीया कह्या नाथजी, मदे छक्या हो ! पड्या अज्ञान. सु० ११

ગચ્છના ઝગડા છે ઘણા, કેટલા લખું હો ! તું જાણે તોતે;
બુદ્ધિ સુધારો નાથજી, સો વાંતોની હો ! એક મોટી વાત. સુ૦ ૧૨

ઢાઢ ૧૯ મી—આ વખતમાં કેવલી કે કોઈ અતિશય જ્ઞાની
નથી કે પ્રત્યક્ષ સત્યાસત્યનો નિર્ણય થઈ શકે આધાર તો આગમોનો
છે તે બધા ગચ્છવાઢા આગમો માને છે પછી પોતપોતાની અનુકૂલ-
તાના પાઠ આગલ કરી ઝગડાં કરે તે ઠીક નથી. મૂઢ તત્વ બધાનો
એકજ છે માટે પોતાને ગમે તે ગુરુની પાસે ધર્મકાર્ય સાધન કરે
પરન્તુ નજીવી બાબતમાં ધર્મને નામે કર્મબન્ધ કરી અમૂલ્ય મનુષ્ય
જન્મ હારી જાવાનું નથી માટે શાન્ત ચિત્તથી ધર્મકાર્ય સાધન કરો.
જે ઝગડાની બાબત છે તે પછી આગલા ભવમાં સીમંધર સ્વામીને
પુછી નિર્ણય કરજો.

જ્યોતિષ નિમિત્ત અધિકાર.

દોહરા.

આગમ આળા સિર વહે, માણે નહીં નિમિત્ત;
તપ સંયમમાં નિત્ય રમે, સરલ સ્વભાવી શાંત. ૧
ભાષા સમિતિ રાખવા, રાખવા સંયમ શોભ (શોભા)
નિમિત્ત ન માણે મુનિવરા, જિન શાસનના થોભ. ૨

(६१)

(ढाळ २० मी.)

देशी पूर्वनी.

मानपूजाने कारणे, वांछे हो ! आदर सत्कार;
पुद्गलानंदी जीवडा, खाली खोवे हो ! नरनो अवतार. सु० १
यंत्र मंत्र तंत्र करे, माखे निमित्त हो ! करे भूति कर्म;
कामण टुमण दोरा करे, नहीं जाण्यो हो ! ते धर्मनो मर्म. सु० २
झाडा झपटा करे घणा, मादलीयां हो ! भरे मजुर;
अंक लीलांमं बतावता, तेजी मंदी हो ! केई साधे सुर. सु० ३
वासक्षेप केइ करे, धरे हो ! केइ माथे हाथ;
केइ मूहुर्त बतावता, तुं जाणे हो ! मारा कृपानाथ. सु० ४
पुण्य विना सिद्धि नहीं, फोकट हो ! खोवे प्रतीत;
उत्तम तो झळके नहीं, जाणो हो ! ए नीचनी रीत. सु० ५
अष्ट कह्या आचारथी, दंड कह्यो हो ! निशीथ मोझार;
विरोधी आज्ञा तणा, भगवतीमां हो ! जुओ अधिकार. सु० ६
सो वार साचुं पडे, एक वार हो ! कदी पडे जूठ;
प्रतीति रहे नहीं जैननी, लोभी वणिक हो ! संयम लेवे लूट. सु० ७
आगम विहारी कारणे, सेवे हो ! कोइ अपवाद;
ओठुं लेवे तेहनुं, नहीं शक्ति हो ! जुठो हठवाद. सु० ८
कष्ट के रोग आवे थकां, धन कारण हो ! वांछे कोई मान;
शांति स्नात्र भणावतां, ओळी आंबिल हो ! सिद्धचक्र ध्यान. सु० ९

(६३)

भलुं होवे साधु सिद्ध थयो, नहींतर हो ! उठे प्रतीत;
तेथी श्रद्धा शिथील थई, हांसी हो ! करे लोकनी रीत. सु० १०
पूर्व पाप वाणिये करी, उदय आवे हो ! पहुँचे मुनि पास;
माला मंत्र बतावी दो, जेम मळे हो ! धननी मोटी रास. सु० ११
झघडो जीतुं राज्यमां; पुत्र हो ! होवे एक बेज;
पदवी देवरावुं आपने, जगमां हो ! जस मोटो छेज. सु० १२
गृहस्थी धनना लोभाया, साधुने हो ! पदवीनुं जाण;
बने आणा उंची धरी, ए छे हो ! कलियुगना ए घाण. सु० १३

ढाल २० मी—छदमस्थ मुनियोने माटे आगममां कहुं छे
के भूत भविष्य के वर्तमान काळना निमित्त न बोलवा, तेथी घणी
जातना नुकशान थाय छे माटे जिनाज्ञा पालक मुनिने कदी पण
निमित्तादि संसार विधिना कार्यो नज करवा जोइये.

तार टपाल अधिकार.

दोहरा.

घर छोडीने नीसर्या, छोड्यो जगत स्नेह;
तार टपाल चीठी तणा, समाचार सुण एह. १

(૬૪)

(ઢાલ ૨૧ મી)

દેશી ઉપરની.

ગચ્છ નાયક ગીરવા હોવે, મોટું કારણ હો ! શાસનનું જાણ;
સમાચાર લલાવતા, અપવાદે હો ! રહી જિન આણ. સુ. ૧
છોટા હોવે સાધુ સાધ્વી, પત્ર લલે હો ! પોતાને નામ;
આવે પોતાના નામથી, કોણ જાણે હો ! શું કરે કામ. સુ. ૨
દુકાનદાર ગૃહસ્થી હોવે, ચિઠી આવે હો ! નિત્ય બેજ ચાર;
ઁક ઘર છોડી નીકળ્યા, થયા હો ! કેઙ ઘર હજાર. સુ. ૩
મોટી ંફીસમાં સો પચાસ, નાનીમાં હો ! આવે દશ વીસ;
તાર સુણી તુટી પડે, પ્રતિક્રમણે હો ! પાડે બેઠાં ચીસ. સુ. ૪
કવર કાર્ડ ટીકીટ ઘણા, નોટો હો ! રાલે મસ્તાન;
પારસલ વી. પી: તણા, ગણતાં હો ! કોણ રાલે જ્ઞાન. સુ. ૫
મોટા મોટા મુનિરાજના, માંડે હો ! દફતરમાં નામ;
મન માની મોજો કરે, સોગળું હો ! ગૃહસ્થી કામ. સુ. ૬
પારસલમાં કપડા કાંબલી, દવા હો ! સાબુને તેલ;
હુકમ કરે રુપિયા તણો, શું લલું હો ! આ મરતના લેલ. સુ. ૭
ગાંડા ગૃહસ્થી પૂછે નહીં, દેવે હો ! તે રોકડ દામ;
મનીંરડર મોકલાવતા, વલી આવે હો ! શ્રાવકને નામ. સુ. ૮
સાધુ સ્ત્રીંને કાગલ લલે, સાધ્વી લલે હો ! પુરુષને નામ;
ંશુદ્ધ વ્યવહાર લોકમાં, કોણ જાણે હો ! ંતરનાં કામ. સુ. ૯

ધર્મ લામના નામથી, લલે હો ! કર્મની વાત;
 કયાં સુધી લલું બાપજી, પાલુંડ માડલું હો ! ઘોલે દિને રાત. સુ૦ ૧૦
 ગરજ નહીં ગ્રહસ્થ તળી, સ્વતંત્ર હો ! મલ્યું જાળે રાજ;
 શંકા રહી નહીં કોઈની, ંમ બગડલું હો ! ભરતનું કાજ. સુ૦ ૧૧
 પર્યુષણની ક્ષમાપના, નહીં મલે હો ! ભોજનનો ટાઈમ;
 નહીં જોયે નહીં લેલતાં, ક્ષમાપને હો ! લલે કુશલ ક્ષેમ. સુ૦ ૧૨
 મોટા મુનિ ચોમાસું કરે, સો પચાસ હો ! જોઈએ ટપાલ;
 આચારજ પન્યાસનું, શું કહેવું હો ! ં તો મોતીની માલ. સુ૦ ૧૩
 ટપાલના પૈસા તળું, થાતો હશે હો ! કેવો ઉપયોગ;
 વિચાર કરે કોળ તેહનો, સરસા સરસો હો ! મલ્યો સંયોગ. સુ૦ ૧૪
 કમતી નહીં કોઈ ઢુંઢકા, તેરા પંથીની હો ! વઢી અધિકી વાત;
 ગુલ ગોટાલા છે ઘળા, નહીં છાના હો ! તું જાળે તાત. સુ૦ ૧૫
 પાર નહીં કેટલું લલું, જાળો હો ! તમે જગદાધાર;
 કરુણાનિધિ કૃપા કરો, ભરતનો હો ! કરો જલદી ઉદ્ધાર. સુ૦ ૧૬

ઢાલ ૨૧ મી—સંજોગા વિપમુક્સસ, આ વ્યાસ્યાને હમેશાં
 સ્મરણમાં રાલવું અને કાગલ પત્ર ના લિલવાથી ગૃહસ્થ સાથે ઘળા
 પ્રકારનો પરિચય વધી પડે છે તે પળ રાગદ્વેષનું મૂલ છે આર્તધ્યાનનું
 વૃક્ષ છે તેથી બને તેટલું દૂર રહેવું જોઈયે.

प्रतिक्रमण अधिकार.

दोहरा. /

निरतिचार व्रत पाळतां, कदाच लागे दोष;
शुद्ध उपयोग आलोचनां, करतां होय निर्दोष. १

(ढाल २२ मी)

देशी उपरनी.

छ आवश्यक उपयोगी, करतां हो ! जीव थाय विशुद्ध;
जेम जेम अधिकी क्रिया भरी, तेम तेम हो ! उपयोग अशुद्ध. सु० १
छ. आवश्यक सहना एक छे, अधिकी क्रिया हो ! यतां छेद भेद;
तीन चार थुह तणा, चैत्यवंदन हो ! काउसगना भेद. सु० २
भावार्थ जाणे नहीं, क्रिया करे हो ! ते काळोकाळ;
द्रव्य आवश्यक अण उपयोगमां, ज्ञानी हो ! कहे तेहने बाळ. सु० ३
प्रतिक्रमणना अंतमां, मोठे शब्दे हो ! बोलवे शांत;
गाडरी प्रवाह जीवडा, कोण जाणे हो ! कहे तेहनो तंत. सु० ४
मोटी शांत मुनिवर कहे, पक्खी चोमासी हो ! कयों प्रतिबंध;
संतिकरं शरु थयुं, भविष्यमां हो ! थाशे निबंध. सु० ५
मोटा उपसर्ग कारणे, बनावी हो ! जाणी ते काळ;
इमेशां उपसर्ग नहीं, देवी कोपे हो ! समजे नहीं बाळ. सु० ६

निवृत्ति निर्वाण पाठमां, देवी पासे हो ! मागे निर्वाण;
 भरत क्षेत्रना लोकनी, दशा बगडी हो ! नहीं रह्यो ज्ञान. सु० ७
 देव वीतराग जैनना, नहीं पूजे हो ! सरागी देव;
 ते मार्ग लुप्त करे, सरागी हो ! पूजे नित्य मेव. सु० ८
 कयबली कम्मा पाठनो, कुछदेवी पूजी हो ! कहे दुंडक एम;
 श्रावक सरागी पूजे नहीं, उत्तर आपे हो ! गीतार्थ तेम. सु० ९
 सम्यग् दृष्टि जो सुर हेवे, गुण कर्त्ता हो ! सुलभ बोधि जाण;
 अवगुण बोले उलटुं थतां, पूजनीय हो ! वीतराग पीछाण. सु० १०
 मोटो उपद्रव संघमां थतां, स्मरण करे हो ! सम्यग् दृष्टि देव;
 प्रतिक्रमण करतां थकां, उपद्रव हो ! नहीं हेवे सदैव. सु० ११
 कामदेव चुलणी पिता, अरण कहो ! श्रावक पीछाण;
 उपसर्ग सद्धा मोटका, सरागी हो ! पूज्या नहीं जाण. सु० १२
 असाहिज्जा, श्रावक थया, तुंगीया तणो हो ! जुओ अधिकार;
 मोक्ष कारण माथुं मुंडीयुं, नहीं वांछे हो ! कोइ सहाय लगार. सु० १३
 नहीं कहे तो उपद्रव करे, यतिओ हो ! एम घाले मर्म;
 नहीं कहेवा वाळा संघमां घणा, भ्रमे पड्या हो ! समजो तमे
 मर्म. सु० १४
 अजितशांतिना अंतमां, गाथा हो ! मिलावी साथ;
 उदेपुरमां लघुशांतिने, शरु करी हो ! नहीं छानुं नाथ. सु० १५
 नानुं प्रतिक्रमणुं गुपचुप करे, मोटुं हो ! करे परखदा वीच;
 अग्नि रुवां छूये नहीं, मायाचारी हो ! ज्ञानी कहे नीच. सु० १६

बंदित्तु सूत्र सिद्ध दंडके, जयवीयराय हो ! गाथा दीधी मेल;
न्यूनाधिक भिष्यात्व छे, शुं लखुं हो ! आ भरतना खेल. सु० १७

मोटा मोटा आचार्य तणां, नाम लेई हो ! मांडी बेठा दुकान;
ते कारण जाणे नहीं, आगमनुं हो ! उत्थापे ज्ञान. सु० १८

तीर्थकर गणधर होवे, होवे हो ! चउद पूर्वधार;
अभिन्न दश पूर्व हुए, सम्यक् सूत्र हो ! सूत्र नंदी मोझार. सु० १९

दश पूर्व उणा होवे, तेनां वचन हो ! नहीं आगम तुल्य;
सत्य कदा असत्य होवे, समवायांग हो ! सूत्र अमूल्य. सु० २०

निर्युक्ति टीका चूरणी, भाष्य वृत्ति हो ! अवचूरी जाण;
पाठ काढे अपवादना, नहीं पाम्या हो ! ते सम्यग् ज्ञान. सु० २१

उत्सर्ग पाठ आगम तणा, लोपे हो ! करे आपणुं थाप;
कारण विण अपवादाने, थापे तो हो ! लागे मोटुं पाप. सु० २२

कमळ प्रभा सूरि तणो, उत्सर्गे हो ! थाप्यो अपवाद;
अनंत संसारी आतमा, महानिशीथे हो ! जुओ सत्यवाद. सु० २३

चैत्यवासी थी चालु थयुं, सरल भावे हो ! कीधुं अनुकरण;
ते प्रवाह ग्रंथे लख्यो, काम पडे हो ! तेनो लेवे सरण. सु० २४

मन कल्पित आचरण करी, लखी हो ! पोताने हाथ;
ते आगम तुल्य केम होवे, कोने कहेवुं हो ! मारा कृपानाथ. सु० २५

प्रत्यक्ष पाठ सिद्धांतमां, ते लोपी हो ! माने कल्पित;
जंग मचावे जैनमां, छोडी हो ! जैन शासननी रीत. सु० २६

નિષેધ નહીં આગમ વિષે, નહીં હો ! કરે અંગીકાર;
 અશઠ આચરણ આચરે, દેશકાલ હો ! જોવે શુદ્ધાચાર. સુ૦ ૨૭
 એક આચાર્યે આદર્યો, બીજો હો ! કરે નિષેધ;
 સર્વ માન્ય હોતે નહીં, તેથી હો ! પઢ્યા ગચ્છના મેદ. સુ૦ ૨૮
 જિન વચનથી ઢરે નહીં, થાપે હો ! આપ આપની વાત;
 ન્યૂનાધિક પ્રરૂપતાં, લાગે હો ! મોટું મિથ્યાત. સુ૦ ૨૯
 તેથી બચાવો બાપજી, થરથર હો ! ધ્રુજે લક્ષતાં હાથ;
 હવે તો હદ આવી ગઈ, સામું જુઓ હો ! મારા શાસન નાથ. સુ૦ ૩૦

ઢાલ ૨૨ મી—ધર્મ છે તે વીતરાગની આજ્ઞામાં છે અને
 આજ્ઞાથી ન્યુનાધિક કરવું તે તો અધર્મજ છે માટે કાલોકાલ પ્રતિ-
 ક્રમણ (ષઢાવશ્યક) ઉપયોગથી કરવું અને બીજા ટાઈમમાં સ્વા-
 ધ્યાય ધ્યાન મૌનકે તત્ત્વ વિચાર કરવું. “ તીન્નાણં તારિયાણં ”
 એક વીતરાગ દેવજ હોય છે અને અનન્તા જીવ મોક્ષમાં ગયા જાય છે
 અને જાશે તે સર્વ વીતરાગને વન્દી પૂજીનેજ સિદ્ધ થાશે (નહીં
 કે સરાગી દેવથી) તે સ્વાસ વિચારવાનું છે. એટલુંજ નહીં પરન્તુ
 આસ્થાને પચીશ ૨૬ પ્રકારના મિથ્યાત્વને પણ ઓલસવાની ઘળી
 જરૂર છે.

तीर्थ यात्रा अधिकार.

दोहरा.

तीर्थ तीर्थपति तणुं, तीर्थ उतारे पार;	
तीर्थ सेवा जे करे, धन्य तेनो अवतार.	१
तीर्थ यात्रा करवी कही, आचारांगनो लेख;	
सम्यक्त्व शुद्ध निर्मळ हुए, बहुलं आगम पेख.	२

ढाळ २३

देशी पूर्वनी

आगम जलनिधि भयों, मुनि हंसा हो ! करे नित्य कलोल;	
तप संयमनी यात्रा, जुओ हो ! भगवती खोल.	सु० १
गाम गाम जई विचरे, कांई करे हो ! स्वपरनो उद्धार;	
विहार करतां तीर्थो नमे, करे हो ! ते भवनो पार	सु० २
न्याय उपार्जित द्रव्यथी, पोते हो ! शुभं राखे भाव;	
पुद्गलनी इच्छा नहीं, श्रावक हो ! जाणे चोकनो दाव.	सु० ३
छरी पाळी करे जातरा; देवे हो ! बीजाने सहाज;	
चैत्य उद्धार करावतां, सार्या हो ! केई आतम काज.	सु० ४
जीव तणी जतना करे, नहीं बोले हो ! कदा मृषावाद;	
पर धनने वांछे नहीं, नहीं सेवे हो ! विषय आस्वाद.	सु० ५

रात्री प्रयाण करे नहीं, नहीं जाये हो ! चोमासे बहार;
खाण रत्ननी संघ होवे, हालना हो ! सुणीए समाचार. सु० ६

भूल उठावे ढुंढीया, पासत्था हो ! करे अधिकुं थाप;
ओछुं अधिकुं बोलतां, लागे हो ! मिथ्यात्वनो पाप. सु० ७

नहीं करतां गुरु कह्युं, अविधि हो ! लघु प्रायश्चित्त जान;
त्रिधि करतां भवजल तरे, एवी हो ! श्रीजिनवरनी आण. सु० ८

मर्यादा मुनिवर तजी, संघ तणी हो ! करे कोशीश;
उंचो धर्यो आचारने, शुं लखुं हो ! जाणो जगदीश. सु० ९

नाम लेवे यात्रा तणो, साथे राखे हो ! गाडीने माल;
दाल बाटीने चूरमां, अहींथी हो ! लाग्यो मझानो ताल. सु० १०

साधवीओ साथे रहे, विधवा हो ! रहे दश वीस;
भाये भाई मळे कोई, शुं लखुं हो ! जाणो जगदीश. सु० ११

स्त्रीओ साथे साधुने, वरजे हो ! आचारांगे एम;
उत्तराध्ययने सोळमें, वाड भांगे हो ! शीलनी तेम. सु० १२

साधु कारण तंबु रहे, तंबु कारण हो ! गाडीने उंट;
जीव हणाय छ कायना, पूछेथी हो ! वळी बोले जूठ. सु० १३

आज्ञा-चोरी वीतरागनी, महिला साथे हो ! भांगे शीलनी वाड;
ममता तो खुल्ली दीसे, पांचमुं व्रत हो ! एम दीधुं ताड

(नाश) सु० १४

उठे पाछली रातना, संघ चाले हो ! फरे गामो गाम;
साधु साध्वी राते चालतां, निंदा हो ! होवे ठामो ठाम. सु० १५

उनुं पाणी करे रातना, घडा भरी हो ! बाईयो रहे लार;
 तेहज, पाणी वापरे, यात्रा नामे हो ! संयम जावे हार. सु० १६

नीलण फूलण कोण गणे, कोण करे हो ! जीवोनी सार;
 निरनुकंपा अनुयोगमां, भक्ति नामे हो ! करे अत्याचार. सु० १७

सो जणा संघमां होवे, उनो पाणी हो ! पीवे दश वीस;
 आधाकर्मी ए आरोगतां, साधु साध्वी हो ! भेगां पचवीस. सु० १८

सो पचास के बसो रहे, माल मळे हो ! सुणो तीर्थ नाथ;
 मार्गमां मुक्ति नहीं, हाथ पकडी हो ! लै आवे साथ. सु० १९

देवसूरिजीने तेडीआ, कुमारपाळे हो ! कढाव्यो संघ;
 स्त्रीओ साथे कल्पे नहीं, उत्तर दीघो हो ! आगमनो रंग. सु० २०

गुरु गौतम करी जातरा, अष्टापद हो ! एकल आप;
 ते वखते संघ नहीं कढ्यो, पासत्थाए हो ! पाछळ दीधुं स्थाप. सु० २१

यात्रा कीधी पांडवे, जाली आदि हो ! घणा मुनिराज;
 पांचमां आठमा अंगमां, मुक्ति गया हो ! साधी

आतम काज. सु० २२

चोमासे गामांतरे, श्रावक हो ! जावे नहीं बीजे गाम;
 संघ कढावे, जावे वंदवा, करे हो ! पोतानुं काम. सु० २३

केई तो धनना लोभीया, केई हो ! जुओ पुत्रने काज;
 केई सेगादिक काढवा, यात्रा करवा हो ! मळे समाज. सु० २४

वणिक ठगे बधा जगतने, नहीं मूके हो ! वीतराग देव;
 तेने पण ठगवा भणी, नहीं छोडे हो ! अनादिनी टेव. सु० २५

भाग घाले दुकानमां, मीलोमां हो ! राखे कोइ भाग;
भाग राखी सट्टा करे, उजवलने हो ! लगावे दाघ. सु० २६

छोकोत्तर पक्ष क्रिया करे, वांछे हो ! लौकिकनां सुख;
विष क्रिया मिथ्यात्वनी, एम भाख्यो हो ! आपे श्री मुख. सु० २७

धर्मशाळांमां उतरे, पत्ते चोवट हो ! रमे कहेवा संघ;
राजा राणीने मारता, जुओ हे ! जातरानो रंग. सु० २८

अनार्य भाषा बोलता, गाली गुप्ता हो ! करे कलेश,
केइ धर्मादुं चोरतां, गीदड हो ! पहेरे वाघनो वेष. सु० २९

केइ तीर्थ पण एवां थयां, मांडी बेटा हो ! दुकानोना काम;
मुनीम रोकडीया मळ्या, भेल करे हो ! फरीने दाम. सु० ३०

पछी एकटुं नाणुं थतां, शेर लेवे हो ! मीलोनुं पाप;
के जमा राखे बैकमां, वणिक् लीलानुं हो ! केम थाये माप. सु० ३१

जीर्णोद्धार करावे नहीं, नहीं देवे हो ! बीजे तीर्थे दाम;
टूस्टी जाणे मारा बापनुं, मोटा मळ्या हो ! थोडुं करे काम. सु० ३२

जैन संघ कढावता, ढुंढक हो ! जावे वंदन काज;
तेरा पंथी जावे पूजकने, आढंबरथी हो ! एम बगडी समाज. सु० ३३

धमाधमीमां धर्म नहीं, धर्म रह्यो ! निज आत्म मांह;
ते तो वीरला ओळखे, देखादेखी हो ! वाजांभधे वजाह. सु० ३४

यात्रा कारण जन मळे, नहीं हो ! जैन धर्मनो रंग;
जो यात्रा तारक कही, दूरे मुक्यो हो ! संवेगनो संग. सु० ३५

રામાયણ તો છે ઘણી, લીલા હો ! જેની અપરંપાર;
 મેશ્વરનામું વાંચીને, મરતનો હો ! કરો જલદી ઉદ્ધાર. સુ. ૩૬
 ઢાલ ૨૩ મી—તીર્થયાત્રા મોક્ષનું કારણ છે. પરન્તુ ધામધુમ
 મોક્ષનો કારણ નથી માટે પૌદ્ગલીક ઇચ્છા છોડી યત્નપૂર્વક જિનાજ્ઞા
 સહિત યાત્રા કરવી જોઈએ.

મંદિર ઉપાશ્રય અધિકાર.

દોહરા.

મંદિર શ્રી વીતરાગનાં, કરે જો તેહની સ્મર;
 જીર્ણોદ્ધાર કરાવતાં, પામે ભવનો પાર. ૧
 કલિકાલમાં મોટકો, મવિજનને આધાર;
 જિન પ્રતિમા જિન સારિણી, કહી તે સૂત્ર મોજાર. ૩
 શ્રાવક મઝી પોસહ કરે, પૌષધ શાળા નામ;
 ચાહે કહો ઉપાસરો, ઉપાસકનો કામ. ૩

(ઢાલ ૨૪ મી).

દેશી પૂર્વવી.

અષ્ટાપદની ઉપરે, આદીશ્વર હો ! પહોંચ્યા નિર્વાણ;
 ચૈત્ય બનાવ્યા તેહના, શકેદ્ર હો ! રત્નોના જાળ. સુ. ૧

ए अधिकार आगम तणो, जंबुद्वीप हो ! पन्नति जाण;
 ते परंपरा आज छे, शुद्ध श्रद्धा हो ! राखे चतुर सुजाण. सु० २
 राजा राणी शेठीया, भक्ति भावे हो ! दणो धर्मनो राग;
 चैत्य बनावे नवा नवा, बिंब थाप्या हो ! लीधो स्वर्गनो मार्ग. सु० ३
 देहरानो खरयो नहीं, पोते हो ! करता जीर्णोद्धार;
 ताला कुंची रहेता नहीं, नहीं हो ! गोठी मजुर प्रचार. सु० ४
 श्रावक पोते पूजता, करता हो ! ते सार संभाळ;
 पडतो काल आरो पांचमो, पड्या हो ! केइ काल दुकाल. सु० ५
 चैत्यवास साधुए कर्यो, श्रावके हो ! छोडी संभाळ;
 जरूर पडी मोटा द्रव्यनी, श्रावके मळी हो कर्यो एकठो माल. सु० ६
 तेनुं नामज पाडीयुं, देव द्रव्य हो ! ग्रंथे कर्या लेख;
 मंडार बनान्या जुजुआ, करे हो ! एक बीजाने देख. सु० ७
 जेम जेम द्रव्य वधतो गयो, तेम तेम हो ! वधे अधिक क्लेश;
 घरेणां दागीना प्रभुने वध्यां, तृष्णा हो ! वाधे हमेश. सु० ८
 पडतो काल थाये चोरीओ, लडे झगडे हो ! माया मस्तान;
 ताळा कुंची वीतरागने, चलावी हो ! वाणिके दुकान. सु० ९
 मंदीरने उपाशरा, मोक्ष कारण हो ! भाख्या वीतराम;
 ते कारण कर्यो अन्यथा, शासनने हो ! लगाव्यो दाग. सु० १०
 एक मंदिरनी आशातना, बीजे मंदिरे हो ! द्रव्य रहे अनेक;
 एक बीजाने आपे नहीं, कोई देवे हो ! उपर लखावी लेख. सु० ११
 ध्याज लेवे आकरुं, पाछा हो ! आप आटले काल;

- मुदत उपर नहीं मळे, तेना हो ! प्रभु सुणो हेवाळ. सु० १२
- त्रष्टीओ कोरट चटे, देव नामे हो ! मांडे फरीयाद; सु० १३
- दिगंबर श्वेतांबरा, मांहो मांहे हो ! मुक्ती मर्याद. सु० १३
- झघडातो घरना होवे, नाखे हो ! मंदिरमां आप; सु० १४
- देव द्रव्यने वापरे, कोरटे चडे हो ! करे मोटुं पाप. सु० १४
- ममत्वनां मंदिर बन्या, अवंदनीक हो ! कहे आगम आप; सु० १५
- अवंदनीकने वांदतां, आज्ञा भांगे हो ! लागे मोटुं पाप. सु० १५
- देव द्रव्यनी वार्त्ता, सुणो हो ! प्रभु वणिकनां काम; सु० १६
- शेर लेवे मीळो तणा, व्याजे धरे हो ! बेंकोंमां दाम. सु० १६
- मोटा आरंभ मीळो तणा, श्रावकने हो ! कझो कर्मादान; सु० १७
- भाग घाले वीतरागनो, ए छे हो ! कलियुगना नाण. सु० १७
- दुकान भकान बंधावीने, माडे देवे हो ! करे वेपार; सु० १८
- शुं भगवान भुखे मरे, के पाळवो हो ! तेने परिवार; सु० १८
- जीर्णोद्धारनी टीपणी, मंडावे हो ! फरे गामो गाम; सु० १९
- खरच आवक केटली थई, हीसात्र हो ! जाणे आतम राम. सु० १९
- टेक्स पडे गृहस्थ उपरे, धर्म छोडी हो ! अन्य धर्मे जाय; सु० २०
- निर्धनता अज्ञानता, विना खर्चे हो ! धर्मे पेसी आय. सु० २०
- पेढी चलावे देवनी, व्याज वटो हो ! राख्या मुनिम; सु० २१
- केई बेंको वाणीया, खाई गया हो ! जेनी नही सीम. सु० २१
- जीर्णोद्धार करे नहीं, नवा मंदिर हो ! करे पोताने नाम; सु० २२
- मोटा आरंभ अन्यायनुं, नही खपे हो ! देवद्रव्यमां दाम. सु० २२

ज्ञान द्रव्य वधारवा, ज्ञानोपकरण हो ! स्वपरनां सुणो स्वाम;
गुरु गौतमथी नहीं टळे, करी देवे हो ! बधानुं लीलाम. सु० २३

माळा पहेरावे पैसा लुंटावा, अधिक हो ! एक एकनुं मान;
जीव बापडा शुं करे, जेवा गुरु हो ! तेवा जमान. सु० २४

पहेलां पर्व आराधता, हमणां हो ! करे वेपार;
ते द्रव्यनुं शुं होवे, सुणजो हो ! तेना समाचार. सु० २५

झण्डा तो आखा वर्षना, काढे हो ! पर्युषण काल;
पर्व व्याख्या क्यां रही, मांही मांहे हो ! आवे गालमगाल. सु० २६

नाम कीर्ति अभिमानथी, बोली बोले हो ! बीजो लेवे तोड;
वाजां वागे रण तुरना, ईजत राखे हो ! नहीं शके छोड. सु० २७

ज्यारे पैसा देवा पडे, बांधा काढे हो ! वळी अमुका एम;
कोरट चडे धरणा देवे, फजेती हो ! वळी करे तेम. सु० २८

देव ज्ञान द्रव्य तणा, पोतुं राखे हो ! केई गृहस्थी पास;
पोते पैसा वापरे, काम काचो हो ! होवे देवद्रव्य नाश. सु० २९

प्रवृत्ति चैत्यवासी तणी, सत्यविजये हो ! बधी दीधी छोड;
यतिये मळी सरु करी, हजी सुधी हो ! नहीं सके तोड. सु० ३०

निषेध नहीं विधि तणो, अविधि हो ! लागे मोटुं पाप;
केटलुं लखुं मारा बापजी, नहीं छानुं हो ! बघुं जाणो आप. सु० ३१

ढाळ २४ मी—मंगवानना देरासर खरेखर मोक्षना दातार छे
अने तीर्थ के देरासरनो रक्षण करे छे ते शासनना रक्षण करवा जेवुं

છે, કઝીકાઠમાં દેરાસરો કલ્પવૃક્ષ તુલ્ય ઇચ્છિત સુખના દેવાવાઝા
છે પરન્તુ જે મન્દિરોને નામે લડવું, જગદ્ગુરુ, કે મમત્વ ભાવથી
અપનાયત કરવું, એ દુઃખદારી થઈ પડે છે, માટે તેને ત્યાગ કરવું.

ટુંદક અધિકાર.

દોહા.

હવે ટુંદકની વારતા, લલતાં ન ચાલે હાથ;
મુલજ કાપે વૃક્ષનું, તું જાણે જગનાથ. ૧
જિન આગમ જિન પ્રતિમા, કલિયુગમાં આધાર;
જે ઉત્થાપી લુંપકે, સુણ તેના સમાચાર. ૨

ઠાલ ૨૫ મી ઉપરની.

અમદાવાદ ગુજરાતમાં, લુંપક લહિયો હો ! લલે જૈન સિદ્ધાંત;
પાપાચારી જાણી કરી, કાઢી મુકયો હો ! સંઘ મઠી એકાંત સુ. ૧
વિરુદ્ધ ઉપદેશ સુણાવતાં, હિંસા હિંસા હો ! પૂજા જાતરા સ્થાન;
ઉદય કર્મના યોગથી, બે ત્રણ હો ! મઠીયા અજ્ઞાન. સુ. ૨
બકરીને ગયા કાઢવા, ઘરમાં પેઠો હો ! મોટો સિંહ;
સંઘન તો હિંસા તણું, આગમ હો ! લોપ્યા અવિધ. સુ. ૩
કિંમિ તો સારૂં જૈનનું, શ્રદ્ધા હો ! થઈ વિપરીત;
લંબજીથી ટુંદક થયા, તોડી હો ! લુંપકની રીત. સુ. ૪

अंधश्रद्धालु अज्ञानथी, गडबड हो ! चाले छोटमछोट;
 जिन प्रतिमा जिन सारिखी, उत्थापे हो ! सिद्धश्रीमां खोट सु० ५
 वंध्या पुत्र जेम बापडा, बाह्यक्रिया हो ! करे बक जेम बाल;
 सूत्र सुयगडांगमां कह्युं, आज्ञा बहार हो ! बधुं आळ पंपाळ. सु० ६
 आहार वस्त्र पात्र तणा, स्थानक तणा हो ! सेवे दोष अपार;
 कमती नहीं कांई वातनी, उपर लख्या हो ! बंधा समाचार. सु० ७
 प्रतिमा पुजा कारण मोक्षनुं, भारव्युं हो ! बीजे उपांग;
 प्रत्यक्ष पाठ मरोडता, लाग्यो हो ! कुगुरुनो रंग. सु० ८
 अनेक श्रावक श्रावीका, द्रव्य भावे हो ! पूज्य जिनराज;
 खुल्ला पाठ आगम विषे, उत्थापे हो ! नहीं आवे लाज. सु० ९
 सर्व अगम उत्थापीने, बत्तीस हो ! राख्या प्रमाण;
 ते पण माने मूळने, काम पडे हो ! तेमां खेंचाताण. सु० १०
 नंदी सूत्र बत्तीसमां, आगम हो ! तोंतेर (७३) नाम;
 चौद हजार प्रकरण कहा, मूळ पाठे हो ! नहीं माने श्याम. सु० ११
 पंचांगी कही मानवी, समवायांगे हो ! भगवती मोक्षार;
 मोळा पड्या ते भर्ममां, तेथी वधे हो ! अनंत संसार. सु० १२
 दिन भर मोटुं बांधवुं, कुलिंग हो ! लागे मिथ्यात्व;
 भक्षा भक्ष टाळे नहीं, नहीं टाळे हो ! कोइ कुळने जात. सु० १३
 वासी पाणी सचित होवे, लावे हो ! भरीमरी छोट;
 उपाधि राखे घणी, देवे हो ! गृहस्थ शीर पोट. सु० १४
 साधु नामे स्थानक बंधावतां, ताळां कुंची हो ! करे सार संभळ;

आहार पाणी साधवी तणा, भोगवे हो ! अज्ञानी बाळ. सु० १५
 पडिकु ठकुल वरजीओ, दश वैकालिक हो ! पांचमे अध्ययन;
 दंड कझों निशीथमां, सर्व भक्षी हो ! नहीं लेन अलेन. सु० १६
 सुवो सुतक गणे नहीं, नहीं गणे हो ! नारी रतु धर्म;
 लोक विरुद्ध आचरण करे, केइक करे हो ! छाना कुकर्म. सु० १७
 चेला लेवे मूल्यना, नानी उमरे हो ! पोते करे संभाळ;
 टोळे टोळे निंदा करे, लडे झगडे हो ! केइ विकराळ. सु० १८
 जीव अजीव पंथीतणा, आठ छ कोटी हो ! केइ पंथापंथ;
 केइ कपडां काळां करे, बुगला हो ! केइ वाजे संत. सु० १९
 क्रिया कल्प पुस्तक बांधीने, घर्यां हो ! भंडार मोझार;
 शील धर्युं छे पेटीमां, ज्यां त्यां हो ! करे भ्रष्टाचार. सु० २०
 देशीमांथी नीकळ्या, उत्कृष्ट हो ! परदेशी नाम;
 माया अधिकी केळवे, हुं जाणुं हो ! सौ तेहनां काम. सु० २१
 स्थानक छोडी नीकळ्या, भाडे हो ! लेवडावे मकान;
 के ग्रहस्थी रहेवासनुं, खाली करे हो ! फोकट तोफान. सु० २२
 अथवा गृहस्थी भेगा उतरे, महिला परिचय हो ! रहे हरदम;
 पुत्र तो लेवाने गइ, खोइ बेठी हो ! पोतानो खसम (पति) सु० २३
 तपसी नाम धरावीने, पीवे हो ! अडधी वलोई छाश;
 मोटा मोटा कागळ लखे, स्वामीए हो ! कीधा. छे मास छमास. सु० २४
 घोवण पीए दूधनुं, घणी धोई हो ! साकर रहे साथ;
 खाटुं मीठुं अथवा राखनुं, शुं लखुं हो ! जाणे जगनाथ. सु० २५

बेले बेले एकांतरे, पारणे हो ! नहीं संतोष;
 विगय माटे भमता फरे, लावुं खावुं हो ! असमाधि दोष. सु० २६
 खट पट घणी छानी करे, गृहस्थी हो ! रहे आधिन;
 पुस्तक चेला लेवे मूल्यना, सिद्ध साधक हो ! भल्या प्रवीण, सु० २७
 मोटा दोष साधु सेवतां, गुपचुप हो ! घरमां दे ढांक;
 लेण देण समाचारनी, गृहस्थ नामे हो ! चलावे डाक. सु० २८
 पूंज पुंजने पग धरे, गाममांहे हो ! नीची राखे दृष्टि;
 विहार करे दश कोशनो, मायाचारी हो ! ज्ञानी कह्यो भ्रष्ट. सु० २९
 व्याकरण व्याधिकरण मानता, संस्कृतनो हो ! उलटो करे अर्थ;
 सूत्र उत्सूत्र जाणे नहीं, लोपे हो ! केई ग्रंथाग्रंथ. सु० ३०
 टोले टोले श्रद्धा जुदी, जुदा जुदा हो ! सहुना ए घाण;
 एक बीजाने उत्थापता, निंदा करे हो ! मांडी खेंचाताण. सु० ३१
 म्लेच्छपणुं राखे घणुं, मलमूत्रनी हो ! नहीं राखे शुद्ध;
 शासनने निंदावता, विपरीत हो ! आचरण बुद्ध. सु० ३२
 केटलुं लखुं बापजी, लीला हो ! तेनी अपरंपार;
 केटलेक अंशे मुझने, एनो हो ! मोटो उपकार. सु० ३३
 ते कारण लखवुं पडयुं, दुंदकनो हो ! प्रभु करो उद्धार;
 जिनागम जिन प्रतिमा, वांदी पूजीने हो ! तरे संसार. सु० ३४

ढाळ २५ मी—केस (बाल) ने बदले माथे (शीर) काटवुं
 ए केवल मूर्खी जेवुं छे अथवा अविधिधी हिंसा थाती जोईनेज
 तेओ प्रोकार करता होय तो तेओने विधि पूर्वक प्रभुनी भक्ति करे

(८१)

तो कोण रोके छे परंतु आ समे राग द्वेष करवा के जिनागमोंने
छोपवा एतो मोटुं पाप बंधननुं कारण छे माटे तेओने दीर्घ दृष्टि थी
विचारवुं जोइए.

तेरापंथी अधिकार.

दोहरा.

प्रतिमा उत्थापी हुंढके, माने दया और दान;
अढारे पंदरोतरे, भीखम उदय अज्ञान. १
प्रतिमाने पत्थर कहे, वीर प्रभु गया चुक;
पाप कहे दया दानमां, अज्ञानी बेवकुफ. २

(ढाल २६ मी.)

देशी उपरनी.

तेरापंथीनी वारता, लखतां हो ! दुःख आवे अथाग;
शासन चंद्र जेम उजळुं, पंथीडे हो ! लगाव्यो दाग. सु० १
दया दान जड जैननी, जेमां हो ! बतावे पाप;
आवक बटको (टुकडो) शेहरनो, आज्ञा बहार हो ! धर्म दीधो
थाप. सु० २
बळतो जीव बचावतां, वध्यो केवे हो ! अनंत संसार;
जीवमर्या पाप एक छे, बचावतां हो ! कहे लागे अढार. सु० ३

- धर्मरुची करुणा करी, बचायो हो ! पारेवो शांतिनाथ;
 नेमजी जीव बचावीया, नाग बचाव्यो हो ! श्रीपार्श्वनाथ. सु० ४
- पंथी साधुने फांसी देवे, पंथणीयोंथी हो ! सेवे अत्याचार;
 बळती गायो ए त्रणने, बचावता हो ! कहे पाप अपार. सु० ५
- सर्व जीवोनी रक्षा कर बीजे अंगे हो ! भार्युं भगवान;
 पहले शतक शतक आठमे, भगवती हो ! देखीलो प्रमाण. सु० ६
- पंथी साधु छोडीने, कोई देवे हो ! बीजाने दान;
 बुढ्यो कहे संसारमां, जुओ हो ! दुष्टोनुं अज्ञान. सु० ७
- वरषीदान जिनवर देवे, ते वखते हो ! नहीं पंथी साधु;
 पकड्युं पंछ गद्धा तणुं, लातो खावे हो ! करे हठवाद. सु० ८
- अमंग द्वार गृहस्थी तणा श्रावक हो ! होवे चित्त उदर;
 विमुख कोई जाये नहीं स्थानांगे हो ! बाधे पुण्य अपार. सु० ९
- बीजा दशमां अंगमां, निषेध हो ! कोई सावध दान;
 चोरी लागे वीतरागनी, निन्हव हो ! नहीं छोडेमान सु० १०
- भगवती पाठ बतावता, उपासकनुं हो ! लेवे जुटुं नाम;
 अन्य तीर्थने गुरु जाणीने, देतां हो ! लागे पापनुं ठाम. सु० ११
- अंबड श्रावक सो घरे, पारणुं हो ! करे वीरनां वेण,
 दान दइ श्रावक तरे, नहीं देखे हो ! जेनां फुट्या नेण. सु० १२
- प्रदेशी राजा थयो, केशी श्रमणे हो ! दीधो प्रतिबोध;
 दानशाळा चोथा भागनी, धर्म धारी हो ! करे घणी शोध सु० १३
- सतियो लावे गोचरी, जमाडे हो ! गृहस्थी पेरे साधु;
 भक्षा भक्ष गणे नहीं, पुदगलानंदी हो ! पड्या जीमने स्वाद. सु० १४

પ્રહરે બેઠા પૂજજી, સાધ્વીઓ હો ! રહે પહ્લદા બીચ;
 ભોજન નવ નવી જાતના; અંધારે હો કરે આંખો મીચ. સુ. ૧૬
 શું લેખું કર્મ વિહંબના, શું લેખું હો ! પંથળીઓના કામ:
 દુરાચાર વધ્યો ઘણો; નહીં છાનું હો ! જાણે આતમરામ સુ. ૧૬
 પૂછે સાધુને શું સ્વાશો, દૂધ દહીં હો ! ઘી મીઠાઈ માલ,
 ગ્રહસ્થી આગલ કહે પૂજજી, મારા સાધુ હો ! ત્યાગી ઉજમાલ સુ. ૧૭
 આધા કર્મીની ભાવના, ભરી લાવે હો ! જેમ પાતરાં પૂર;
 કાચું પાણી રાખોડી તળું, માલ સ્વાઈ હો ભ્રષ્ટ હોવે કૂર સુ. ૧૮
 સ્લોટી કરે પ્રરૂપણા, નિન્હવ કહ્યા હો ! આગમવાદ,
 લિંગ પળ જુદો જૈનથી, નહીં ગ્રહસ્થી હો ! નહીં હોવે સાધુ સુ. ૧૯
 તેરાપંથી નાટક વાંચજો, જેમાં હો ! નહીં હોય બાકી કોય;
 મોલા પહ્યા છે ભ્રમમાં, પંથી ઉપર હો ! અનુકુંપા જોય. સુ. ૨૦
 શીક્ષા દેદે પુત્રને, નહીં કરે હો ! પ્રકાશીત પાપ;
 લોકયુક્તિ ન્યાયથી, ઇટલું લેખું હો ! આગલ જાણો આપ. સુ. ૨૧

ઢાલ ૨૬ મી—વંધુઓ ! તમારા માટે મને ઘણીજ અનુકંપા
 આવે છે કારણ તમે જૈન નામ ધરાવો છો અને જિનાજ્ઞાથી વિરુદ્ધા-
 ચરણ કરો ઇટલુંજ નથી પરંતુ અન્ય લોકોમાં જૈનની દયા અને
 ઉદારતાની મોટી છાપ પડે છે છતાં તમે દયા દાનનો નિષેધ કરો
 છો એ કેટલી ભૂલ ભરેલી છે પરંતુ ય્યારે નિર્ણય બુદ્ધિથી વિચાર
 કરશો તે તમને સત્ય માર્ગની પ્રાપ્તિ થાશે માટે પક્ષ છોડી ન્યાયનો
 રસ્તો લેવો જોઈએ.

उत्सर्ग अपवाद अधिकार.

दोहरा.

उत्सर्ग मार्ग ओळखे; जाणे द्रव्यादि काळ;
एकांत खेंचे तेहने, ज्ञानी कहे छे बाळ १
त्रणे फीरका एम कहे, हमणां पांचमो काळ;
अपवाद मार्ग चालशुं, उत्सर्ग शके न पाळ. २

(ढाल २७ मी).

देशी उपरनी

उत्सर्ग मार्ग राखवा, कारण पामी हो सेवे अपवाद;
ते कारण मट्या पळी, नहीं सेवे हो ! श्री वीरना साधु. सु० १
नाम लेवे अपवादनो, मंद संघयण हो ! पंचम आरो तेम;
ते कारण पळे नहीं, लेख्युं हो ! आगममां जेम. सु० २
इंद्रिय पोषण कारणे, लेवे हो ! अपवादनुं नाम;
छती शक्ति खप करे नहि, सुख शीलीया हो ! करे एशआरामसु० ३
जैन कहे आरो पांचमो, अन्य लोकोने हो ! केम चोथो कहाय;
शीतोष्ण वनवासमां, नहीं वख्र हो मळे तो रहेवाय. सु० ४
रेहवुं तो रंग महेलमां, खावाने मीले हो चंगा (पृष्ठ) माल;
गप्पां सुणवा ग्रहस्थी मळे, वख्र हो ! मळे सुकुमाळ. सु० ५

જંગલમાં લેતા આતાપના, તપસ્યા હો કરતા છ માસ;
 પડિમાં અભિગ્રહ ધારતા, અપવાદે હો ! કરે ઉપવાસ. સુ. ૬
 ઘર ઘણાં ગોચરી તળાં, નિત્ય પિંડ હો દોષિલો સ્વાય;
 નવ કલ્પ વિહાર કરે નહીં, ઉપાધિ હો ! મોટી પોઠ બંધાય. સુ. ૭
 વિહાર કરે વેળા ઉઠીને, પોટલીયા હો ! રાત્રે મજુર;
 પગચંપી કરાવતા, મર્યાદા હો ! જે મુકી દૂર. સુ. ૮
 શતક આઠ ઉદેશો છઠો, કારણ વિના હો ! સેવે અપવાદ;
 સહાય દેવે કોઈ તેહને, બંને ચોર હો ! મોટી પડે સ્વાદ. સુ. ૯
 ગ્રહસ્થ કરતાં તો મલા એમે, બોલે હો ! પાસ ત્યા એમ;
 નામ સાહુકાર કરે ચોરીઓ, અધિક હો ચોરોથી તેમ. સુ. ૧૦
 પગે પહેરે મોજા મોજડી, શક્ત અસક્ત હો ! નહીં વિચાર;
 ઘડા ઉપાડે ગ્રહસ્થીઓ, દશ વૈકાલિકે હો ! લાગે અનાચાર. સુ. ૧૧
 બ્રહ્મકલ્પે દિક્ષા સમે, પ્રશ્ન વ્યાકરણ હો દસમે અધ્યયન;
 ચૌદ ઉપકરણ સાધુને, વંધતા જાવે હો ! દિનને રેન (રાત) સુ. ૧૨
 જબરજસ્તી દિક્ષા નહીં, કોણ દેવે હો ! જબરીથી આપ;
 જો પઝે તે આદરો, નહીં તો પાલો હો શ્રાવક વ્રત જાણ. સુ. ૧૩
 આરાધક શ્રાવક હોવે, પનર (દેશવિરતિ લો) મવે હો પામે નિર્વાણ;
 વિરાધક સાધુ હોવે, કેટલા ભવ હો નહીં પરિમાણ. સુ. ૧૪
 નામ લઈ અપવાદનું, વેષ માંહે ! સેવે અનાચાર;
 શાસન કલંક લગાવતાં, દુર્લભ બોધિ હો ! અનંત સંસાર. સુ. ૧૫
 ઉત્સર્ગમાં અપવાદની, કમલ પ્રમ હો ! સૂરિય કીધી થાપ;
 મહાનિશીય પાંચમે, અનંત સંસારી હો મારુજો શ્રી આપ. સુ. ૧૬

(૯૭)

સંયમ પૂરો ન પહે, નહીં પહે હો શ્રાવક વૃત્ત બાર;
શાસનની સેવા કરો, પામે હો તે ભવનો પાર. સુ૦ ૧૭

ઢાલ ૨૭ મી—માત્ર પાંચમો આરો મંદ સંહનન અને દેશ-
કાલનું નામ લઈ છુટવાનો નથી પણ યથા શક્તિ સ્વપ્ન કરી અમૂલ્ય
મનુષ્ય જન્મને સફળ કરવાનું છે.

પાસત્થા અધિકાર.

દોહરો.

પાસ ત્થા કુદર્શની, કુલિંગી ઇષ્ટાચાર,
ગુરુ જાણી વંદન કરે, રુલે અનંત સંસાર. ૧

(ઢાલ ૨૮ મી)

દેશી ઉપરની.

પાસત્થાને વાંદતાં, કર્મ બાંધે હો ! કહ્યો આગમસાર;
આહાર પાણી સાધુ દેવે, દંડ કહ્યો હો ! નિશીથ મોક્ષાર. સુ૦ ૧
પાસત્થાની પ્રશંસા કરે, પરિચય કરી હો ! દેવે આદરમાન;
વસ્ત્ર પાત્ર દેવે વાંચના, દંડ કહ્યો હો ! શ્રી વીરનું જ્ઞાન. સુ૦ ૨
પાસત્થાને કુંશીલીયા, ઉસન્ના હો ! નિત્ય પિંડિયા હોય;
ગામનગર પંડોલીયા, સંસકતા હો ! વ્રત સ્વંડીયા જોય. સુ૦ ૩

षासणीयाने कथा ग्गा, ममईया हो ! निन्हव जोय;
 आभोगीया किलवेषीया, बहु रुपीआ हो ! निमीतिया होय. सु० ४
 कुतुहला काम कीडीया, चारण जेम हो ! जस बोले कोय;
 केइ दास ग्रहस्थी तणा, एटला हो ! अवंदनीक होय. सु० ५
 सर्प अग्नि विष, सेवतां, शस्त्रथी हो ! मरे एकजवार;
 कुगुरु तेथी अधिको कह्या, भमाडे हो ! अनंती वार. सु० ६
 पांच छ सात आठ नव, नवनवो हो ! दुर्गति जावे अंक;
 आचारजने चौ संघनां, महानिशीय हो ! तुमे वांचो निःशंक. सु० ७
 संजम पुरोनवी पळे, रुडो कळो हो ! प्रभुए ग्रहस्थावास;
 उभय भ्रष्ट महापापीआ, करे हो दुर्गतिमें वास. सु० ८
 यतिपरिग्रह धारी हुआ, तो पण हो ! रही करामात;
 जोतिष वैदिक निमीतथी, शासन कार्य हो ! केइ कीधां हाथ. सु० ९
 साचा रह्या लंगोटनां, काम पडे हो ! बताव्या हाथ;
 सूत्र सिद्धांत लख्या घणा, हुआ हो राजा राणीना नाथ (पूजय) सु० १०
 पासत्थानी प्रशंसा नहीं, गुण लीधा हो जे जाणी संबंध;
 हमणांना साधुनी वारता, तेहनो हो ! प्रभु सुणो प्रबंध. सु० ११
 पेट दुःखे पोता तणुं, डाक्टर हो ! आवे हकीम;
 रुपिया देवे फी भरे, विद्वानोनी हो ! आवी छे सीम सु० १२
 दीक्षा देवी शिष्यने, ब्राह्मण हो ! बोलावे मुहुर्तकाज;
 लघुता लागे लोकमां एवा गुरुथी हो ! केम सुधारे समाज. सु० १३
 आगम लखवुं जाणे नहीं, जे जाणे हो ! ते करे प्रमाद;
 रुपिया देवे वाणीया, कोण करे हो ! पुरुषार्थ साधु. सु० १४

यतिने पासत्था जाणीने नहि करी हो ! संघे सार संभाळ;
 एवी रीते हवे पासत्था तणी, करतां हो केवाथासे हाल. सु० १५
 पुरुषार्थ रह्यो नहीं, नहीं रही हो ! कोई करामात;
 रोटी मळवी मुश्केल थरो, नहीं छानुं हो ! तुं जाणे तात. सु० १६
 थोडुं लख्युं घणुं जाणजो, मारा साहेब हो ! तमे चतुर सुजाण;
 कोप करशे मेझर वांचतां, पासत्था हो ! ते लेजो पीछान. सु० १७
 पक्ष करी पासत्था तणो, सुमतिनागीलनो हो ! जुओ अधिकार,
 महानिशीथ चोथे कह्यो, रुल्या हो ! अनंत संसार. सु० १८
 पक्ष छोडी पासत्था तणो, पुरी हो ! करशे पीछान;
 ते तुज चरणे आवशे, देजो हो ! प्रभु केवळ ज्ञान. सु० १९

ढाल २८ मी—पासत्थाओनी प्रशंसाके अलाप सलाप कर-
 वानी प्रभुए ना पाडी छे तेनुं कारण—जेमके सुशील बेहन जो कदी
 वैश्यादिना गुणगान करे के तेने साथे परिचय राखे तो लोकोमां ते
 सुशील पण निंदानो पात्र थई पडे तेम मलाचार वाळा मुनिके
 श्रावक वर्ग पासत्थाओनां परिचयथी पोते निंदाना पात्र थाय छे
 अने पासस्थाने बहु मान मलवाथी उचरिने पोषण थाय छे एटला
 माटे पासत्था थावाज न देवा जोईए कदाच कर्म योगे थाय तो
 पछी संघ तेने आदर न करे तोज शासनने हितकारी थाय.

श्रावक अधिकार.

दोहरा.

जिन शासन भूषण समा, दीपावे जैन धर्म;
 जीवादिक नव तत्त्वना, साचो समजे मर्म.
 दयादान उदारता, हृदय स्फाटिक समान;
 जिनवर पूजे भावथी, श्रावक गुणनी खाण.
 रसीया जैन सिद्धांतना, नवी नवी धारे वात;
 एक तरफ साधु उपासका, एक तरफ जनकने मात.
 आलंभिक तुंगीया तणा, शंख पोखखली सार;
 आनंदादिक मोटका, एक लख गुण सठ हजार.
 श्रीमुख वीरे वखाणीया, मंडुकने कामदेव;
 दृढ श्रद्धा वीतरागनी, सदा करे गुरु सेव.
 मात पीता सरखा कह्या, ठाणांगे उजमाल;
 भगवती शतक सोळमे, कह्या रत्नोनो माल.
 जेवां साधु तेम श्रावको, शासन तुज जयवंत;
 वर्त्तमान वीतक लखुं, सांभळ महिमावंत.

(ढाळ २९ मी.)

देशी उपरनी.

श्रद्धालु श्रावक घणा, राखे हो ! शासनथी प्रेम;
जाणी अभ्यंतर आतमा, रुडां पाळे हो ! छीधां व्रतने नेम. सु० १
बहु रत्ना वसुंधरा, नहीं करे हो ! खाली डंफाण;
हमणां श्रावकनी वारता, सुणीये हो ! प्रभु दै ध्यान. सु० २
जेवी दशा साधु तणी, तेवी हो ! श्रावकनी जाण,
मेलं हृदय मायाघणी, संघमां हो ! मांडी खेंचा ताण. सु० ३
श्रद्धा छोडी देवनी, सरागी हो ! पूजे देवी देव;
मिच्छामि दुककडं कुंभारनुं, पाखी चोमासी हो ! देवे नित्य
नित्य मेव. सु० ४

देव द्रव्य गणे सुखडी, ज्ञान द्रव्य हो ! गांठे करी जाय,
हिसाब किताब जाणे रामजी लामी हो ! जळमांहे लाय. सु० ५
भक्षाभक्ष आरोगतां, होटलमां हो ! पीवे चाहने दूध;
आचार डुव्यो जैननो, मोह छाक्या हो ! नहीं रहे शुद्ध सु० ६
स्वगच्छनो पासत्थो हुवे, वंदे पूजे हो ! करे बहुमान,
परगच्छनो गीतार्थ होवे, क्रिया पात्रनो हो ! करे अपमान सु० ७
ध्वजा पताका सम बनी, पवन जेम हो ! फरी जाये आप,
मोढुं देखी टीलुं करे, जुठी साची हो ! करे आपणी स्थाप. सु० ८
पक्ष करे पासत्था तणो, देवे हो ! शीथिलने सहाज,
अवगुण गुण जाणे नहीं, एम बगडी हो ! आ जैनसमाज. सु० ९

धर्मी नाम धरावता, केइ हो ! करे अत्याचार;
 जैन निंदावाने जनमीया, मळयो हो ! बहुलो परिवार. सु० १०
 स्वामी वात्सल्य नामथी, माल पाणी हो ! उडावे खुब;
 स्नान करे भांगो पीवे, चोथुं व्रत हो ! भांगे बेवकुफ. सु० ११
 स्वामी वात्सल्य कर्यो पोखली, पोषध शाळाए हो ! करे धर्मने पुष्ट;
 माल खाई धर्म नहीं करे, कृतघ्नी हो ! वळी कह्या दुष्ट. सु० १२
 लद्धडा कह्या, गुरुगमथी हो ! जाणे आगम रहस्य;
 प्रश्न पूछी निर्णय करे, जाण पणुं हो ! करे विशेष. सु० १३
 पोते पंडित बनी रह्या, स्वच्छंदे हो ! वांचे ग्रंथाग्रंथ,
 आज्ञा नहीं वीतरागनी, अर्थ तणो हो ! करे अनर्थ. सु० १४
 पोते पड्या प्रमादमां, गोठी पासे हो ! पूजावे देव;
 भक्ति आशातना कोण गणे, पैसा खातर हो ! करे नित्य सेव. सु० १५
 प्रभु पूजा करे नहीं, करे तो हो ! न जाणे विधि;
 उपदेश सुणे नहीं कानमां, पोते हो ! बनी बेठा सिद्ध. सु० १६
 स्नान करे मंदिर मांहे, वापरे हो ! अणगळ्यो नीर;
 नीलण फूलण कोण गणे, कोण गणे हो ! त्रस जीवोनी पीड. सु० १७
 पोते तन पोषण करे, लगावे हो ! साबु भेठ ने तेल;
 कपडां धेवे मोझो करे, शुं लखुं हो ! भरतना खेल. सु० १८
 दाढी मुंछ जमावता, तिलक करतां हो ! लागे घडी एक;
 प्रभु पूजा करतां थकां, पांच मिनिट हो ! लागे विशेष. सु० १९
 दशत्रिक कोण साजवे, अभिगमनी हो ! क्यां रही वात;

चोराशी आशातना कोण गणे, काम पडे हो ! आवे बाथम बाथ.

सु० २०

फेंटा टोपी सुंथण पेहरीने, जुतां छतरी हो ! लकडी लेइ जाय;

क्रोध करे गाली देवे, पूजा करता हो ! रागद्वेष कराय. सु० २१

रोशनी करे रातना, मंदिरमां हो ! लेवे भक्तिनुं नाम;

अणगणता त्रस जीवना, प्राण जाये हो ! जुओ वणिकनां काम. सु० २२

आणा नहीं आगम तणी, चैत्यवासी हो ! नचाव्या नाच;

इंद्रिय पोषण कारणे, नहीं करे हो ! गाढरीयां जाच (शोध);

सु० २३

गाममां गुरु वंदे नहीं, दृष्टिरागी हो ! जाये सो कोश;

चोमासामां फरता फरे, आज्ञा भांगे हो ! नहीं गणे दोष. सु० २४

मोटा मोटा आरंभ करे, करे हो ! विश्वासनो घात;

अधर्मना द्रव्य खर्चने, निकाले हो ! मोटा संघनो साथ. सु० २५

अन्याय द्रव्य भोजन करे, पीवे खावे हो ! चउविध संघ;

हृदय न्याय रहे नहीं, श्रावक साधुनो हो ! जाणो एक ढंग. सु० २६

दयावंत श्रावक रहेवे, चोमासे हो रहे एकज ठाम;

जस कीर्तिना बानेथी, संघ काढी हो फरे गामोगाम. सु० २७

वहेलां उठे रातना, होवे हो त्रस जीवोनो नाश;

वीर आज्ञा उंची धरी, दील मांहे हो नहि दयानी वास. सु० २८

साधु मरे करे टीपणी, नवकारशीए हो करे नवा नवा माल;

जाणे आव्या मसाणीआ, चेला चेली हो जमे बाळगोपाळ. सु० २९

अठाई महोत्सव मंडावीने, पादुका हो ! स्थपवे बिंब;
रीत करे कल्याणनी, क्यां अमृत हो ! क्यां रह्यो लीब

(लीबडो). सु० ३०

मंदिरमां भगवाननी, मूर्तिओ हो ! मळे पांच साथ;
साधुतणी स्थापना, केटली मळे हो शुं लखुं नाथ. सु० ३१

मार्गानुसारपणुं किहां, किहां हो सम्यक्त्व आचार;
क्यां शासन प्रेमी पणुं, दीर्घ दृष्टि हो क्यां रह्यो विचार. सु० ३२

रात्रि भोजन वरजीयुं, आगममां हो ! कहुं मोटुं पाप;
सो मांहे एंसी टका, मळे तो हो ! रात्रे खाय धाप (धापीने)सु० ३३

मीलो जीन चरचा तणा, मोटा आरंभे हो ! करे अत्याचार;
विश्वासघात कुडी साखमां, लंचो लेवे हो ! नहीं शरम लगार. सु० ३४

कन्या वेचे आपकी, दमडालोभी हो ! देवे परणाय,
साठ वरसनो डोसलो, लाडी-लावतां हो ! नहीं शरमाय. सु० ३५

वाढा बांध्या गच्छ तणा, तडा हो ! गामे गाम देखाय;
एक बीजाने जुठो कहे, काम पडे हो ! कोरटमां जाय. सु० ३६

वेश्या बोलवे लग्नमां, वरघोडा हो ! काढे वादावाद;
हारमोनीयम वाजातणा, सुणे हो ! विषयना नाद. सु० ३७

पैसा जाये निजतणा, घणा जीवो हो ! बांधे कर्म;
जाण्यो नहीं जिन धर्मने, भोळा हो ! जीव पड्या भर्म. सु० ३८

एक दिनना नाममां, खर्चे हो दशवीस हजार;
स्वधर्मी भूले जो मरे, कोण राखे हो ! तेनी दरकार. सु० ३९

- ज्ञान जमाडे आवे प्राहुणा, राते रांधे हो ! पडे जीव असंख्य;
 शुं केवुं संसारनुं, स्वामीवात्सल्य हो ! जमे निःशंक. सु० ४०
 चाल नाना परणावतां, जाणे हो ! ढींगलानो खेल;
 चालविधवा संख्या घणी, वध्यो हो ! अनाचारनुं मेल. सु० ४१
 वासी आहार राखे रातना, बीजे दिन हो ! उनो करी म्नाय;
 शुद्ध बुद्धि रहे केणी रीते, दुंदकने हो ! केम आवे दाय. सु० ४२
 अकवार अरडाटा करे, भाषणे हो ! केई करे पोकार,
 जैन कोम कमती तणा, मोटा मोटा हो ! लखे समाचार. सु० ४३
 पाठशाळा गाम गाममां, स्कुलो हो ! स्थापे अनेक;
 केळवणी कुकवा करे, नहीं क्रम हो ! करे देखादेख. सु० ४४
 व्यवहारिक विद्याभणी, भणे हो ! इंग्लीशनुं ज्ञान;
 भूगोल खगोल भणावतां, फेल्यु हो ! बहुलुं अज्ञान. सु० ४५
 पांच कलाक अंग्रेजीमां, धर्ममां हो ! मळे अर्धो कलाक;
 धर्म असर ते केम पडे, श्रद्धा हो ! छेवट जावे थाक. सु० ४६
 मंदिरने उपाशरा, आगम हो ! गणे गप्पां समान;
 गुरुने गणे रमतीओ, हम तुम हो ! देव गुरु धर्म. सु० ४७
 मात पिताने नहीं गणे, नहीं गणे हो ! केर तोफान.
 प्रत्यक्ष प्रमाणज मानता, नास्तिक हो ! केई पड्या भ्रम. सु० ४८
 पास थयाने पूछतां, सोमां हो ! नीकळे दशवीश;
 हंसी टका अलगा पड्या, नहीं छाना हो ! जाणे जगदीश. सु० ४९
 स्थिर सूर्य पृथ्वी चले, जीवाजीव हो ! पुण्य पापमां फेर;
 बहेलां असर खोटी जमे, बने उद्धत हो नहीं लागे देर. सु० ५०

અન્ય કોમ વધતી રહે, જૈન કોમ હો ! ઘટતી રહે નાથ;
 તેના કારણ છે ઘનાં, ઉપર લખ્યા હો ! આ મેઝર સાથ. સુ૦ ૧૧
 જ્ઞાન સિવાય ઉન્નતિ નહીં, હોવું જોઈએ હો ! તે ક્રમસર જ્ઞાન;
 ક્રમસર મળાવતાં, શાસનમાં હો ! પામે બહુમાન. સુ૦ ૧૨
 પહેલાં અક્ષર મળાવવા, પછી હો ! સંખ્યાનુમાન;
 પછી ધર્મ મળાવતાં, પામે હો ! તે સમ્યગ્ જ્ઞાન. સુ૦ ૧૩
 ધર્મ તળી ક્રિયા કરે, જાણો હો ! તે પુણ્યને પાપ;
 દેવ ગુરુને ઓઢાવે, કામ વડે હો ! મંડન કરે આપ. સુ૦ ૧૪
 દ્રઢ અક્ષર જામ્મા પછી, મળે મળે હો ! ઇંગ્રેજી જ્ઞાન;
 રાજભાષા પળ શીખવી, જેથી હો ! મળે ધર્મને માન. સુ૦ ૧૫
 પહેલાં શ્રદ્ધા પાકી હોવે, મળે સીંચે હો ! મિથ્યાત્વી જ્ઞાન;
 નંદી સૂત્રમાં એમ કહ્યું, સમ્યગ્દષ્ટિ હો ! હોવે સમ્યગ્જ્ઞાન. સુ૦ ૧૬
 એક ઉપાય ઉન્નતિ તળો, બીજો લખું હો ! આ મેઝર સાથ;
 સાધુ વર્ગ સુધારવો, આ કામ છે હો ! શ્રાવકને હાથ. સુ૦ ૧૭
 મુનિ વર્ગની ઉપરે, રહ્યો હો ! શાસનનો માર;
 જ્યાં સુધી તે સુધરે નહીં, ત્યાં સુધી હો ! નહીં થાય ઉદ્ધાર. સુ૦ ૧૮
 મમતા છોડે ગચ્છની, છોડે હો ! સ્થાનક ધર્મશાઠ;
 શિષ્ય તળી છોડે લોભતા, ચાહા દૂધ હો ! છોડે માતદાઠ. સુ૦ ૧૯
 અધિક ઉપાધિ પોટલા, છોડે હો ! પુસ્તક મંડાર;
 વિચરે દેશો દેશમાં, ક્રિયા હો ! કરે શાસ્ત્રાનુસાર સુ૦ ૨૦
 ગૃહસ્થનો પરિચય તજે, નહીં હો ! કોઈ રાખે પક્ષાપક્ષ;
 સત્ય માર્ગ નિઃશંકથી, વૈરાગ્યે હો ! પોતે આત્મ લક્ષ. સુ૦ ૨૧

- संघनेता मळीं एकछा सुविहित हो मळे साधु समाज;
 समयानुकुळ चालवुं नहीं देवो पासस्थाने साज. सु० ६२
- मुनि उपदेश श्रावकने करे, श्रावक हो लावे मुनिने ठाम;
 बगड्याने सुधारतां बांधे हो तीर्थकर नाम. सु० ६३
- छती शक्ति खप करो, कांई करो हो शासन उद्धार,
 मनुष्य जन्म सफल करो, वारंवार हो नहीं अवतार. सु० ६४
- सात क्षेत्र आगममां कक्षा, ज्ञान हो कहुं सर्वनुं मूल;
 उत्तेजन दई तेहने मोक्ष जाये हो काढी कर्मशूल. सु० ६५
- धैर्य गुण धारण करो, मेझर वांची हो मनमां करी विचार;
 ठीक लागे तो आचरो, दुःखथी हो में कयों पोकार सु० ६६

ढाल २९ मी.—शासननी अंदर श्रावक पण उच्च कोटीमां गणाय छे. कारण के छ क्षेत्रने पोषण करवा ते श्रावकथीज बजी शके छे माटे श्रावक वर्गने पोत्तनो शील, (आचार) न्यायपूर्ण, सत्यता परोपकारता, सर्वजन मैत्रीक भावना अने आत्मदशामां प्रयत्न करी शासन सेवा बनाववा तत्पर थवुं जोइए. जे अज्ञानवश कोइ स्थले कोइ व्यक्तिमां दुर्गुण जोवामां आवे तो मधुर वचनथी हित शिक्षा आपी गुण वधारवा जोइए परंतु अंध श्रद्धाथी एक तारे बीजाने डुबी मरवुं के कलेश कदाग्रह करवो ते वीर पुत्रोने छाजतो नथी, माटे यथा नाम तथा गुण प्राप्त करवो.

(९८)

आराधिक विराधिक अधिकार.

दोहरा.

जिन आणा विराधतां रुले अनंत संसार;
आणा आराधी जे हुआ, शिवरमणी भरतार.
काळ अनंतो हुं भम्यो, भवमंडलना बीच (वच्चे)
मुज सरखो पापी नहीं, नीच नीचथी नीच.

(ढाल ३० मी)

देशी उपरनी.

सूक्ष्म निगोदमां हुं वस्यो, वादरमां हो वळी काळ अनंत;
काळ असंख्य सत्व घरे, वनस्पति हो नहीं भवनो अंत. सु० १
विकलेंद्रीने भमतां थकां, असंझी हो पंचेंद्री मोझार;
संझी पंचेंद्रीने घरे, भव कीधा हो गणतरी बहार. सु० २
नर्क तणां दुःख में सह्यां, आगमथी हो जाणीये वात;
तीर्यच पांच प्रकारना, योग नियोग हो जुदी जुदी जात. सु० ३
आर्य अनार्य मनुष्यमां बाल तपथी हो सुरनो अवतार;
व्यंतर आसुरी कायमां, चउगति हो ! भम्यो वारंवार सु० ४
जे संबंधी मुझ तणा, गया हो ! प्रभु मोक्ष मोझार;
हुं अधन्य अभागीओ, तुं जाणे हो ! भव्यामव्य विचार. सु० ५

- मनुष्य पणुं हवे पामीओ, आर्यक्षेत्र हो ! उत्तम कुल जात;
 चाल अनादिनी मुझ तणी, लखुं हो ! संक्षेपे वात. सु० ६
- बाळपणुं खोयुं खेलीने, तरुणवये हो ! घणा विषय कषाय;
 शुं लखुं कर्म विटंबना, जुठी हो ! कोइ जाळ रचाय सु० ७
- जीवहिंसा जुठुं बोलवुं, चोरीथी हो ! लीधो परमाल;
 रमणीरूपे मोहीयो, परिग्रहे हो ! लेवा उजमाल. सु० ८
- कोषादिक मिथ्यात्वना, सेव्या हो ! अठारे पाप;
 कर्मादान न छोडीयां बनी बेठो हुं पापनो बाप. सु० ९
- दुःख गर्भित वैराग्यथी, धर छोडयुं हो ! नहीं छोड्यो काम;
 स्थानकवासीमें दीक्षा लीधी, पूज्य हो ! श्रीलालजी नाम. सु० १०
- दीक्षा लेई पूज्यथी, केइ वांच्या हो ! अंगोपांग;
 विरुद्ध रस्तो जाणीने, छोड्यो हो ! दुंदक संग. सु० ११
- कारण निमीत्त भलुं थयुं, मानुं हो ! पूज्यनो उपकार;
 कदाचित बुरो होवे, उपादान हो कारण विचार. सु० १२
- नगर ओशीए भेटीया, वीर प्रभु हो ! गुरुरत्नना पाय;
 समाचारी जुदी जुदी, वांचीने हो जीव अकळाय. सु० १३
- कांइक लीला सांभळी कांइक हो ! नजरे लीधी देख;
 उत्पत्ति जोइ आपणी, वांच्या हो ! प्राचीन लेख. सु० १४
- पार्श्वनाथ तेवीसमा, शुभदत्त हो थया तेनी पाट;
 हरिदत्त आर्यसमुद्रजी, केशीश्रमण हो ! थया चोथे पाट. सु० १५
- स्वयं प्रभ पाट पांचमे, श्रीमाल कीया हो ! पोरवाळ जैन;
 छठे पाठ रत्नप्रभसूरि उएस पटण हो ! आव्या पंचसे लेन सु० १६

उपलदे राज आदि करी, तीन लाख हो ! चोरासी हजार;
 पंकर राजाना वंशमां, हूं पण जन्म्यो हो ! आ वार. सु० १७
 ते उपकार जाणी करी, ते मच्छमां हो कर्णो क्रियाउद्धार;
 जाणो छो मुज साहेबा आगळ हो ! आराधक विचार सु० १८
 चोथे आरो वीर विराजता, तोपण हो ! नहीं पाम्यो धर्म;
 भलो आरे मारे पांचमो, संक्षेपे हो ! जाण्यो धर्मनो मर्म. सु० १९
 मुळ उत्तर गुण तणो, देस सर्व ! विराधक होय;
 दंश प्रकारे आलोचना, लेता हो ! आराधक ज्योय. सु० २०
 व्यवहारसूत्र एम कह्यो, साधुने हो ! केइ लागे दोष;
 गीतार्थ अथवा चैत्यमां सिद्ध साखे हो ! होवे निर्दोष. सु० २१
 दर्शन आराधे चरणविराधना, चरण आराधे हो दर्शन विराधक होय;
 त्रीजो बजे आराधतो, चोथे भांगो हो बजे विराधीक ज्योय सु० २२
 शुद्ध प्ररूपक जे होये, शुद्ध चारित्र हो शके नहीं पाळ;
 काहे दूषण निज तणा, पहेलो भांगो हो नहीं मायाजाळ. सु० २३
 चारित्र पाळे उजळो, न्युनाधिक हो प्ररूपे जेह;
 जमाछि जेम जाणवो, बीजो भांगो हो थाये जाणो एह. सु० २४
 शुद्ध प्ररूपे शुद्ध आचरे, मुरु गौतम हो भांगे त्रीजो जाण;
 हमणां मारा जेवा बाळमां, भांगो हो ! चोथो पीछाण. सु० २५
 न्युनाधिक कोई पद कहे, कहे हो कोई अक्षर एक;
 चारित्र्यी शीथिल होवे, चोथे भांगे हो भव करे अनेक सु० २६
 एक बीजाने जूठो कहे उत्सूत्र हो ! बोले करतां वाद;
 आगम उत्थापे अभिमानथी सत्यने हो ! कहे मिथ्यावाद. सु० २७

मेरू जेटला ओघा पातरां, लीघा ~~हो-पुन~~ वृद्धां वण;
 आराधकपणुं आव्युं नहीं, जेथी हो नहीं भवनी चैन. सु० २८
 चोर करे जो चोरीयो, राजा पासो हो जो बोले साच;
 साँफ ने माफ भळे सदा, कसोटी हो ! लेवे सोनुं जाच. सु० २९
 एक मारी नहीं विनती, विनती हो, करे भरतनो संघ,
 आराधक पद दे नाथजी. लगावो हो ! प्रभु आपनो रंग. सु० ३०
 रागद्वेष त्हारे नहीं, तेथी लखुं हो ! प्रभु वारंवार,
 अनंतवार आगळ लखी, नहीं सरी हो ! प्रभु गरज लगार. सु० ३१
 संकीर्णता न करो सोहेबा, कांइ करो हो ! प्रभु चित्त उदार,
 खरच लागे नहीं आपने, मत मुको हो ! मुजने निराधार. सु० ३२
 हवे तो पुरो धापी गयो, कंटाळ्युं हो ! संसारथी मन,
 मत तरसावो बापजी, नहीं मागुं हो ! कोइ राज के घन. सु० ३३
 निर्गुणी तो पण आपनो, क्यां जाउं हो ! नहीं बीजो नाथ,
 अनेक भक्तोने तारीया, हमणां हो ! वारो आव्यो मुम सात.

सु० ३४

मेह आवो मेह आवो करे मोरीयां, वर्षवुं हो ! ते तो ईंद्रने हाथ,
 मारे तो जोर लखवा तणुं देवुं लेवुं हो ! जाणो जगनाथ. सु० ३५

ढाळ ३० मी—मारो जीव अनंत काळथी संसारमें भ्रमण
 करतो पण कोइ काले आराधीकपद नथी मिल्यो, आ वखते
 पण सीमंधर स्वामीथी प्रार्थना करी छे जे मीले ते खरुं.

(१०२)

पूर्णता.

दोहरा.

साधु नहीं सौ सारीखा, श्रावक नहीं सब तुल्य,
सामान्य विशेष क्रिया करे, पामी धर्म अमूल्य
जे कलम जेमां चले तेनुं थाय व्याख्यान,
राग द्वेष करशो नहि, पामी निर्मळ ज्ञान

(ढाल २४ मी).

देशी उपरनी.

मुख्यतामां ए कह्या, गौणतामां हो ! घणा गुणवान,
तप संयम क्रिया करे, वंदना होजो हो ! उगते (भाण) सूर्य सु० १
तीर्थोद्धार केइ मुनि करे, केइ करे हो ! आगम उद्धार,
शासन प्रेमी केइ मुनि, केइ हो ! करे क्रिया उद्धार. सु० २
श्रद्धालु श्रावक घणा, शासन पर हो ! ज्ञाज्ञो प्रेम,
देव गुरु भक्ति करे, रुढां पाळे हो ! लीधां व्रतने नेम. सु० ३
जेनामां समकीत वसे, स्वर्लिंगी हो ! अन्य लिंगी होय,
ते तो जाशे मोक्षमां, ढोंगी हो ! रोलशे जगमांय. सु० ४
आणा पाळी शके नहीं, तो पण हो ! काढे निजना दोष,
ते दिन रुढो उगशे, पाळुं हो ! संयम निर्दोष. सु० ५
समकीत शुद्ध कहुं तेहनुं, आयु बांधे हो ! उंची गति जाय,

- ते तुज चरणमां आवशे, मोक्ष देजो हो ! प्रभु महेर कराय सु० ६
- पोते पूरू पाळे नहीं, बीजानी हो ! करे निंदा पूर,
भवाभिनंदी जीवडा जिन मार्ग हो ! तेथी रहेशे दूर. सु० ७
- जो तेने रुचशे नहीं, ते तो हो ! कुडां करशे तोफान,
ते मुजने परवा नहीं, मारे माथे हो ! मोटा भगवान सु० ८
- सूई तो जाये शोधवा, नीकळ जावे हो ! मोटा उंटना उंट,
काने सुणी जुठी होवे, नजरे देखी हो ! नहीं होवे जुठ. सु० ९
- कदाचित पास्तथा मळी, साचाने हो ! करी देवे जूठ,
पण परभवे छुटे नहीं, परमाधामी हो ! करशे नही छुट. सु० १०
- मेझर वांचो बापजी, मत देजो हो ! गादी नीचे मेल,
अंधारुं फेल्युं भरतमां, नहीं हो ! दीवामां तेल. सु० ११
- तारो हुकम माने घणा, ईद्रादिक हो ! रहे कौडो देव,
राजा राणा नित्य पूजता, करता हो ! तारा चरणनी सेव. सु० १२
- कांतो मोकलो देवने, नहीं तो हो ! मोकलो समाचार,
मारुं जोर लखवा तणुं तुं जाणे हो ! प्रभुतारो आचार सु० १३
- वेपारी लोकोने पूछीयुं, मेझर आगे हो ! नहीं लोकमां रीत;
उत्तर लखजो कृपा करी, बनी रहे हो ! तारे मारे प्रीत. सु० १४
- सिद्ध क्षेत्रनी यात्रा, कारणे हो आव्यो गुजरात,
सुणवाथी अधिकुं देखी, आपथी हो ! नहीं छानी वात. सु० १५
- मारो हेतु खोटो नहीं, नहीं हो परनिंदाथी काम,
द्वेष बुद्धि मारी नहीं, जाणो हो ! श्री आतमराम. सु० १६
- जैवो रस्तो कल्पनो, लख्या हो ! मेझरमां जोय,

(૧૦૪)

ન્યુનાધિક મતિ દોષથી, મુક્તને હો ! મિચ્છામિદુક્કઢં હોય. સુ. ૧૭
 સંઘ રજ મુજ શીર ચડો, હું છોટો હો ! સંઘ ચરણોની રજ,
 અવગુણ મર્યો મુજ આતમા, મત જાણો હો ! મુજમાં કર્શુ ધજ સુ. ૧૮
 મારી મને ખબર નહીં, મળ્યા મળ્ય હો ! જાણો જગનાથ,
 તો પળ ઘન જિમ ગાજશું, મારે માથે હો ! પ્રભુ તારો હાથ. સુ. ૨૨
 હજાર દુર્જન નબલા હોવે, સબળો હો ! હોવે એકજ નાથ,
 કુળ ગંજે તારા દાસને, તારે હો ! હજાર છે હાથ. સુ. ૨૩
 જ્ઞાનસુંદર ગરીબડો, એકલડો હો ! પડ્યો તુજ પાય,
 બીજું શરણું કંઈ નહીં, મારે તો હો ! તું બાપને માય સુ. ૨૪
 ઓગળીસે પંચોતરમે, સુખે હો સુરત ચોમાસ,
 મેક્ષરનામું શરુ કર્યું, પૂર્ણ કીધું હો ! સિદ્ધાચલ લાસ. સુ. ૨૬

કલશ.

સીમંધર સ્વામી અંતર જામી, મોક્ષ કામી જગ જયો,
 આગમ સંગે, મને ચંગે, મેક્ષર રંગે મેં લખ્યો,
 નિત્ય વાંચે હૃદય જાચો, શ્રદ્ધો સાચો સુખમયો,
 રત્નપાયો, જ્ઞાન ગાયો, સુખ સવાયો, શિવગયો.

ઢાઢ ૩૧ મી—પૂર્ણતામે વધા સાધુ કે સરસ્વા નથી થાતા
 તો પળ જે અમૂલ્ય રત્નોની અંદર કાચના કટકાને તુરત જુદા
 પાડવાની જરૂરત છે. પછે રત્ન આપ ણી પ્રકાશ કરશે. મારી
 માવના દર્શાવી છે મુલની ક્ષમા યાચના પ્રદાન કરશે. ઇતિ.